בבית המשפט העליון בירושלים **בג"ץ 22/_____**
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק
נחתם ביום: 2.1.2022

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697
ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר **אליעד שרגא** ו/או **תומר נאור** ו/או **אריאל ברזילי** ו/או **הידי נגב** ו/או **גילי גוטווירט** ו/או **רחל אל-שי רוזנפלד** ו/או **רותם בבלי דביר** ו/או **תמר באום**
מרחוב יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054, 9136001
טל': 02-5000073; פקס': 02-5000076

העותרת

- נ ג ד -

1. **היועץ המשפטי לממשלה**
2. **פרקליט המדינה**

ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים
מרחוב צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

3. **חבר הכנסת מר יעקב ליצמן**

משכן הכנסת, קריית בן-גוריון
ירושלים, 9195016
טל': 02-6408324; פקס: 02-5619227
דוא"ל: ylitzman@knesset.gov.il

המשיבים

עתירה למתן צווים על תנאי, ובקשה לקיום דיון דחוף

מוגשת בזאת עתירה לבית משפט נכבד זה, למתן צווים על תנאי כנגד המשיבים 1 ו- 2 כדלקמן:

1. צו על תנאי כנגד **המשיבים 1-2**, המורה להם להתייצב וליתן טעם **מדוע לא יקבלו החלטה בהקדם בעניין ההליך הפלילי כנגד המשיב 3, לרבות האם להגיש או לא להגיש כתב אישום כנגדו,** באשר לחשדות בגינם נחקר. וזאת לנוכח הסיבות האמורות להלן, במצטבר וכל אחת לחוד:

1.1 לנוכח העובדה שהימשכות ההליך הפלילי בעניינו של המשיב 3 נעשית בחוסר סמכות ובניגוד לסעיף 57א ל**חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]** התשמ"ב-1982, ובניגוד להנחית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.1202 מאוגוסט 2010, שעניינה ב"משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום";

1.2 לנוכח הימשכות ההליך באופן הפוגע באמון הציבור בנבחריו, ובאמון הציבור במערכת אכיפת החוק;

1.3 לנוכח הפגיעה הקשה בדין הפלילי ובהגשמת מטרותיו, ולרבות הפגיעה בפוטנציאל ההרתעה המקבל משמעות כפולה ומכופלת מקום בו המדובר בנבחר ציבור;

1.4 לנוכח הפרת החובות המנהליים החלים על המשיבים 1-2, ביניהם החובה לפעול במהירות הראויה. חובה זו מתעצמת נוכח העובדה שהמשיב 1, אשר היה הגורם האמון על ההליך הפלילי בעניינו של המשיב 3 עוד מראשית דרכו, צפוי לסיים את תפקידו בעוד פחות מחודש ימים.

2. לחילופין, צו על תנאי כנגד **המשיבים 1-2**, המורה להם להתייצב וליתן טעם **מדוע לא יקצבו ויתחייבו ללוחות זמנים לקבלת החלטה בעניין ההליך הפלילי כנגד המשיב 3, לרבות האם להגיש או לא להגיש כתב אישום כנגדו** באשר לחשדות בגינם נחקר, וזאת **עד לסיום כהונתו של המשיב 1 בתפקידו כיועץ המשפטי לממשלה ביום 31.1.2022. צו זה מתבקש גם הוא** לנוכח כל האמור לעיל בנפרד ובמצטבר בנימוקים 1.1-1.4 לעיל.

3. כן תתכבד העותרת לבקש **קביעת דיון דחוף** בעתירה נוכח הימשכות ההכרעה בעניינו הפלילי של המשיב 3, **ולאור העובדה כי המשיב 1 צפוי לסיים את תפקידו כיועץ המשפטי לממשלה ביום 31.1.2022**.

ואלה נימוקי העתירה:

א. מבוא

4. עתירה זו, עניינה בפגיעה הקשה והחמורה בניהול הליך פלילי של נבחרי ציבור באופן תקין ויעיל, מקום שהכרעת גורמי התביעה בעניין הגשת כתב אישום נגד המשיב 3, נבחר ציבור, מתארכת בחוסר סמכות ובניגוד לקבוע בחוק ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

5. נוכח גרירת רגליים של הפרקליטות בראשות המשיב 1, בניהול ההליך הפלילי בעניינו של המשיב 3 המכהן כחבר כנסת, נפגע גם אמון הציבור בנבחריו, מקום שעננת חשדות כבדה מרחפה מעליו זמן כה ממושך. כמו כן, נפגע אמון הציבור במערכת אכיפת החוק ובכוחם של רשויות החוק למצות את הדין עם מי שעבר עבירות חמורות מתחום טוהר המידות עלי ספר החוקים של מדינת ישראל.

6. תחילתו של ההליך הפלילי כנגד המשיב 3 התרחש לפני **קרוב לשלוש שנים,** בעוד שהמלצות המשטרה בעניינו הועברו לגורמי התביעה לפני **כ-28 חודשים**. העותרת חזרה והתריעה בפני המשיבים 1-2 על הצורך האקוטי להגיע להחלטות בעניינו של המשיב 3, בין אם על דרך של סגירת תיק החקירה ובין אם בדרך של הגשת כתב אישום, שכן המצב המתמשך בו עננה של הליך פלילי מתנוססת מעל ראשם של נבחרי ציבור פוגעת ביעילות ותקינות ההליך הפלילי ובאמון הציבור בהם.

7. ואולם על אף פניותיה אל המשיבים 1-2 בעניין, גרירת הרגליים אשר נעשית בחוסר סמכות ובניגוד לדין נמשכת פרקי זמן ארוכים ובלתי סבירים בנסיבות העניין, כך שהליך פלילי זה עדיין תקוע, ללא שמתקבלת החלטה.

8. בעניין זה תטען העותרת, כי היועץ המשפטי לממשלה עושה דין לעצמו, שעה שהוא אוחז בשני כובעים בעת ובעונה אחת – הוא הגורם לו נתונה הסמכות להורות על הגשת כתב אישום בעניינו של חבר כנסת ושר לשעבר, ובמקביל הוא גם בעל הסמכות על-פי החוק לאשר הגשת כתב אישום בחריגה מפרקי הזמן הקבועים בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה. מצב זה פוגע במנגנון הפיקוח אשר נקבע הן על-ידי המחוקק והן בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, ומוביל למצב אבסורדי בו היד המחליטה היא גם היד המאשרת.

9. העותרת תטען כי השארת מצב חמור זה על כנו – כך שההליך הפלילי בעניינו של נבחר ציבור נמשך ומתארך ללא קבלת הכרעה בעניינו - מוביל לפגיעה חמורה באמון הציבור בנבחריו ובמערכת אכיפת החוק, ובסמל שמוסדות אלו אמורים לשמש לציבור: סמל לניקיון כפיים וטוהר המידות.

10. כן תטען העותרת, כי היעדר החלטה באשר להליך הפלילי בעניינו של המשיב 3 משמעו פגיעה במיצוי הדין הפלילי, לאור חלוף הזמן והקושי להגיע לחקר האמת. היעדר החלטה מהווה עוד פגיעה בהגשמת מטרותיו של הדין הפלילי – ובכלל זה פגיעה ביכולת ההרתעה הן של חשודים והן של הציבור.

11. הימשכות ההכרעה בעניינו של המשיב 3 מהווה הפרה גם של החובה המנהלית החלה על המשיבים 1-2 לפעול במהירות הראויה. חובה זו מתחדדת ומתעצמת בענייננו, לאור חילופי היועץ המשפטי לממשלה הצפויים להתקיים בעוד פחות מחודש ימים.

12. ודוק. גם עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא שהעברת תיקים בהם מטפל היועץ הנוכחי לטיפול היועץ הבא, לאחר הזמן והמשאבים שהושקעו בניהול התיקים על-ידי היועץ הנוכחי היא אינה רצויה, ואף תוביל לעיכוב משמעותי בניהול ההליך הפלילי. זאת, כפי שמשתקף מסעיף 4 לתגובת היועץ המשפטי לממשלה במסגרת בג"ץ 8311/21 **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'** מיום 19.12.2021 (להלן: "**בג"ץ משמר הדמוקרטיה הישראלית**"), כדלקמן:

> "**בצד זאת, יבקשו המשיבים כי ככל שבית המשפט הנכבד לא יורה על דחיית העתירה על הסף ללא דיון, ייקבע הדיון בעתירה דנן בהקדם האפשרי לפי יומנו של בית המשפט הנכבד, ובמידת האפשר לפני יום ה-21.12.27, מועד הדיון הקבוע לפני בית משפט השלום בראשון לציון**. זאת בשים לב למהות התיק, וכן לכך שרצוי לקיים את הדיון טרם חילופי היועץ המשפטי לממשלה בסוף ינואר 2021 [*צ"ל – ינואר 2022, הח"מ*], שכן ככל שיהא צורך בהגשת הודעות ותגובות נוספות בהליך בעקבות דיון בית המשפט בעתירה, יידרש היועץ הבא ללימוד התיק מראשיתו, והדבר עלול לגרום לעיכוב משמעותי בניהול ההליך הפלילי וכן בהליך זה". (ההדגשות במקור) (ראו **נספח ע/12** לעתירה זו).

13. אשר על כן, תבקש העותרת מבית המשפט הנכבד כי יורה למשיבים 1-2 להשיב לעתירה בהקדם, כי יוציא את הצווים המבוקשים ברישא לעתירה, וכי יעשה אותם למוחלטים.

14. נוכח סדי הזמן הקצרים, והעובדה כי היועץ המשפטי לממשלה צפוי לסיים את תפקידו כאמור בסוף חודש ינואר 2022, תבקש העותרת מבית המשפט הנכבד כי יקבע את העתירה לדיון בהול ובהקדם האפשרי. **בקשה זו זהה כאמור לבקשתו של היועץ המשפטי לממשלה בעניין הקדמת הדיון במסגרת בג"ץ משמר הדמוקרטיה הישראלית.**

15. ההדגשות במסמך זה אינן במקור, אלא אם כן נכתב אחרת.

ב. הצדדים לעתירה

העותרת

16. העותרת היא עמותה, רשומה כדין, תנועה עצמאית ולא מפלגתית, המונה כ-60,000 חברים ופעילים ומציינת קרוב ל-32 שנים של עשייה ציבורית ומשפטית בהן חרטה על דיגלה שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי, עידוד ערכי שלטון החוק, שירוש נורמות בלתי ראויות במנהל הציבורי והשרשת נורמות ראויות של מנהל ציבורי תקין.

המשיבים

17. המשיב 1 הוא היועץ המשפטי לממשלה (להלן: "**היועמ"ש**), אשר עומד בראש מערך התביעה כולו. לפי סעיף 4(א)(1) **לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם** (התשי"א-1951), בסמכותו של היועמ"ש להגיש כתב אישום נגד חבר כנסת, בעבירה שאינה בשל מילוי תפקיד, שנעברה בזמן היותו חבר כנסת או לפני שהיה חבר כנסת. כמו כן, בהתאם ל**הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.2200**, שכותרתה "חקירת אישי ציבור" מיום 3.7.2002 (להלן: "**הנחיית היועמ"ש מס' 4.2200**"), ליועמ"ש הסמכות להחליט על פתיחה בחקירה כנגד שר לשעבר, בקשר למעשה הקשור לתפקידו כשר.

18. המשיב 2 הינו פרקליט המדינה, העומד בראש הפרקליטות, אשר מייצגת את המדינה בהליכים פליליים ואמונה על העמדה לדין בהליך הפלילי.

19. המשיב 3 הינו חבר הכנסת והשר לשעבר יעקב ליצמן (להלן: "**חה"כ ליצמן**"), אשר מכהן וכיהן כחבר כנסת בכנסות ה-14-24, וכן כיהן כסגן שר הבריאות בממשלות ה-32-34, שר הבריאות בממשלה ה-34 ושר הבינוי והשיכון בממשלה ה-35. ביום 6.8.2019 פרסמה משטרת ישראל את עמדתה בעניינו, לפיה יש מקום להעמידו לדין בחשד לעבירות מרמה והפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.

ג. רקע עובדתי

ג.1. ההליכים הפליליים בעניינו של חה"כ ליצמן

20. ההליכים הפליליים בעניינו של חה"כ ליצמן החלו, לפי פרסומים בתקשורת, עם חקירתו במשטרה ביום 14.2.2019 בחשד לעבירות טוהר המידות.

21. ביום 6.8.2019, פורסם בכלי התקשורת כי על-פי המלצת המשטרה, קיימת תשתית ראייתית להעמדתו לדין של חה"כ ליצמן בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.

22. על-פי הפרסומים, בפרשה המכונה "תיק 1452", נחקרו מספר אירועים מהם עלה החשד שחה"כ ליצמן ניצל לכאורה את מעמדו ומרותו במשרד הבריאות, במטרה להשפיע באופן פסול על שיקול דעתם של גורמי המקצוע הכפופים לו.

23. חשדות אלו עלו בעיקר בהקשר לשתי פרשות: **הראשונה** עסקה בניסיונו הפסול לכאורה של חה"כ ליצמן להשפיע על חוות דעתם של מספר פסיכיאטרים עובדי משרד הבריאות, בעניין כשירותה הנפשית של מלכה לייפר (אשר נחשדה בעבירות מין בקטינות ששימשה כמורה שלהן), וזאת בעיצומו של הליך הסגרה עומד ותלוי בעניינה בבית המשפט; **הפרשה השנייה** עסקה בהתערבות פסולה לכאורה של חה"כ ליצמן בהחלטת הדרג המקצועי במשרד הבריאות יל מנת למנוע סגירת בית עסק של מקורבו, בשל ממצאי תחלואה חמורים שנמצאו בו.

העתק כתבתו של עמיר קורץ "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן" מיום 6.8.2019 באתר "כלכליסט" מצורף ומסומן כנספח ע/1.

24. ביום 27.5.2021 הודיע היועמ"ש לחה"כ ליצמן על כוונתו להעמידו לדין בעבירות מרמה והפרת אמונים ובעבירת שיבוש מהלכי משפט, וזאת בהקשר לשתי הפרשיות שתוארו לעיל.

העתק כתבתו של עמיר קורץ "ליצמן יועמד לדין בכפוף לשימוע על מרמה והפרת אמונים" מיום 27.5.2021 באתר "כלכליסט" מצורף ומסומן כנספח ע/2.

25. בהתאם, ביום 18.8.2021 פורסם כי שימוע בעניינו של חה"כ ליצמן צפוי להתקיים ביום 9.9.2021.

העתק כתבתו של עמיר קורץ "השימוע ליעקב ליצמן יתקיים למחרת ראש השנה" מיום 18.8.2021 באתר "כלכליסט" מצורף ומסומן כנספח ע/3.

26. והנה, בחלוף פרק זמן של **למעלה מ-28 חודשים מאז פרסום המלצות המשטרה בעניינו של חה"כ ליצמן, ומעל לשלושה חודשים ממועד קיום השימוע לחה"כ ליצמן**, טרם התקבלה הכרעת היועמ"ש בעניין הגשת כתב אישום כנגדו.

ג.2. מיצוי הליכים מטעם העותרת

27. ביום 6.4.2020, פנתה העותרת ליועמ"ש במכתב באשר להימשכות ההליך הפלילי בעניינו של חה"כ ליצמן. במכתב זה, ובהמשך לפרסומים בתקשורת לפיהם הטיפול בתיקו של חה"כ ליצמן הוקפא "בשל משבר הקורונה", טענה העותרת כי ההמלצות בעניינו של שר הבריאות דאז וחה"כ ליצמן הועברו להכרעת הפרקליטות עוד ביום 6.8.2019, וכי חלוף הזמן מצריך את הכרעת היועמ"ש בעניינו בהקדם.

28. כן טענה העותרת במכתבה, כי משבר הקורונה אינו אצטלה לדחיית הכרעות חשובות וקריטיות בנושאים פליליים כה חמורים, מה גם שהחשדות כלפי חה"כ ליצמן נוגעים באופן ישיר לעבודתו במשרד הבריאות, וכל עוד הוא ממשיך לכהן במשרד זה – ישנו חשש כי ימשיך לנצל מעמדו לרעה.

29. אשר על כן, העותרת קראה במכתבה ליועמ"ש לפרסם את המלצותיו בעניין תיקו של חה"כ ליצמן, וזאת בהתאם להנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, שכותרתה "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" מאוגוסט 2010, ולחלוף הזמן הקבוע בה לקבלת הכרעת גורמי התביעה לאחר העברת תיק החשדות מאת המשטרה.

30. כן פירטה העותרת במכתבה, אודות הפגיעה החמורה בהגינות, יושר לבב וטוהר המידות כסימני ההיכר של נבחרי ציבור, מקום שעננת חשדות פליליות מרחפת מעליהם.

העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 6.4.2020 מצורף ומסומן כנספח ע/4.

31. ביום 21.5.2020, ולאחר שלא נתקבלה כל תשובה לפניותיה הקודמת, שלחה העותרת מכתב נוסף למשיב 1 בעניין התמשכות החלטת גורמי התביעה באשר להליכים הפליליים כנגד חה"כ ליצמן. בפנייה זו הדגישה העותרת את העובדה כי חה"כ ליצמן ממשיך לכהן כנבחר ציבור ואף כשר בממשלה ה-35, כך שהאפשרות שהוא יחזור על העבירות הנה בחזקת "לפני עיוור לא תיתן מכשול".

העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 21.5.2020 מצורף ומסומן כנספח ע/5.

32. ביום 16.9.2020, ובחלוף ארבעה חודשים מפנייתה האחרונה, שלחה העותרת תזכורת נוספת ליועמ"ש בעניין ההליך הפלילי כנגד חה"כ ליצמן, לאחר שלא נתקבל כל תגובה לגופו של עניין לפניותיה הקודמות.

העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 16.9.2020 מצורף ומסומן כנספח ע/6.

33. ביום 22.11.2021, לאחר שלא נתקבלה כל תגובה לפניותיה הקודמות בעניין, פנתה העותרת במכתב תזכורת נוסף בעניין פרק הזמן הארוך שעבר מאז הועברו המלצות המשטרה להכרעת גורמי התביעה בעניין התיקים הפליליים כנגד חה"כ ליצמן.

34. במכתבה זה, ציינה העותרת כי חרף פרק הזמן הארוך אשר חלף מאז פורסמו המלצות המשטרה בעניין חה"כ ליצמן, וחרף פרק הזמן שחלף מאז שקוים שימוע בענייננו, טרם התקבלה הכרעתם הסופית של גורמי התביעה בנוגע להגשת כתבי האישום כנגדו.

העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 22.11.2021 מצורף ומסומן כנספח ע/7.

35. למען שלמות התמונה, תציין העותרת כי המשיב 1 לעתירה זו, היועמ"ש ד"ר אביחי מנדלבליט, צפוי לסיים את כהונתו **בסוף חודש ינואר 2022, דהיינו בעוד פחות מחודש ימים**. **<u>לחילופי היועץ המשפטי לממשלה ישנה השפעה ישירה על ההליך הפלילי בענייננו של חה"כ ליצמן</u>, משום שהעברת התיק ליועץ הבא מצריכה מעבר על חומרי החקירה**

והחומרים שהתגבשו על ידי הפרקליטות לאחר העברת התיק אליה, כולל חומרי השימוע, <u>באופן שיעכב רבות הליך שממילא נמשך בחוסר סמכות ובניגוד להנחיות</u>, וכפי שיפורט בהרחבה במורד עתירה זו.

36. הנה, משפעלה ככל יכולתה ומשכל פניותיה הושבו ריקם, ובוודאי לאור סד הזמנים הקצר עובר לסיום תפקידו של המשיב 1, לא נותרה בידי העותרת כל ברירה זולת פנייה לבית משפט נכבד זה בבקשה כי יורה על הוצאת הצווים המופיעים ברישא לעתירה, ועל הפיכתם למוחלטים, וזאת מתוך הטעמים והסיבות אשר יפורטו להלן בחלק הטיעון המשפטי.

ד. <u>הטיעון המשפטי</u>

ד.1. <u>התשתית הנורמטיבית</u>

ד.1.א. <u>ההליך הפלילי- סמכויות הפרקליטות</u>

37. היועץ המשפטי לממשלה הוא הגורם הממונה על אכיפת הדין הפלילי. פרקליט המדינה עומד בראש פרקליטות המדינה, אשר פרקליטיה פועלים כנציגי היועץ המשפטי לממשלה ומייצגים את המדינה בהליכים משפטיים ולענייננו כתובעים בהליכים פליליים.

38. תחילתו של ההליך הפלילי הוא בתלונה או בחשדות המובאים לידיעת משטרת ישראל. סמכותה וחובתה של המשטרה לבצע חקירות פליליות מעוגנת בסעיף 59 **לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]**, התשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"), כדלקמן:

> "59. חקירת המשטרה
>
> "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שנסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה."

39. בתום החקירה, על-פי סעיף 60 לחסד"פ, הפרקליטות היא הבוחנת את חומר החקירה שנאסף על ידי המשטרה ושוקלת האם יש בו די כדי להעמיד את החשוד לדין פלילי (זאת למעט תיקים שעניינם עבירות ברמת חומרה פחותה, המטופלים על ידי התובע המשטרתי). במסגרת שיקול דעתה לעניין העמדה לדין, מוסמכת הפרקליטות להורות למשטרה לבצע חקירה נוספת (סעיף 61 לחסד"פ).

40. סעיף 62(א) לחסד"פ קובע את הסמכות ואת מסגרת שיקול הדעת להכרעה באם יוגש כתב אישום בתיק מסוים:

> "ראה תובע שהועבר אליו חומר החקירה שהראיות מספיקות לאישום אדם פלוני, **יעמידו לדין, זולת אם היה סבור שנסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין...**"

41. כמו כן, סעיף 67 לחסד"פ קובע את חובת התובע להגיש כתב אישום לבית המשפט כנגד אדם שיש להעמידו לדין, כדלקמן:

> "אדם שיש להעמידו לדין יגיש עליו תובע כתב אישום לבית המשפט."

42. אם כן, לגורמי התביעה, ובראשם היועמ"ש, הסמכות להחליט אודות הגשת כתב אישום כנגד אדם במידה והראיות מספיקות לאישום, אלא אם כן נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין.

ד.1.א.1. <u>ההחלטה לפתוח בחקירה פלילית ולהעמיד לדין אישי ציבור</u>

43. ואולם, ישנם מקרים מיוחדים המצריכים אישור מוקדם מהיועמ"ש לפתיחה בחקירה. בין מקרים אלו, אף פתיחה בחקירה כנגד שר לשעבר. על פי הנחיית היועמ"ש מס' 4.2200, כל שר לשעבר, בקשר למעשה הקשור לתפקידו כשר, תובא לאישור היועץ המשפטי לממשלה (סעיף 3(ב) להנחיה).

העתק הנחיית היועמ"ש מס' 4.2200 מצורף ומסומן כנספח ע/8.

44. לאור האמור, היועמ"ש הוא שנתן את האישור על פתיחה בחקירה כנגד חבר הכנסת והשר לשעבר ליצמן.

45. כמו כן, סעיף (א)(1) לחוק חסינות חברי כנסת קובע את סמכות היועמ"ש להגיש כתב אישום כנגד חבר כנסת על עבירה שעבר חבר הכנסת שנעשתה שלא בקשר עם מילוי תפקידו, כדלקמן:

> "כתב אישום נגד חבר הכנסת, בעבירה שסעיף 1 אינו חל עליה, שנעברה בזמן היותו חבר הכנסת או לפני שהיה לחבר הכנסת, **יוגש באישור היועץ המשפטי לממשלה**."

46. בהתאם, ומכיוון שהעבירות בהן חשוד חה"כ ליצמן אינן בקשר עם מילוי תפקידו כחבר כנסת (וראו לעניין זה עמדתו של כבוד המשנה לנשיא (כתוארו אז) בדימוס ברק, בבג"ץ 1843/93 **פנחסי נ' כנסת ישראל**, בפסקה 20 לפסק דינו (פורסם בנבו, 17.1.1995) (להלן: "**בג"ץ פנחסי**"), הסמכות להגיש כתב אישום כנגד חבר הכנסת ליצמן נתון ליועמ"ש.

ד.1.א.2. <u>ההחלטה על קיום שימוע לפני הגשת כתב אישום</u>

47. סעיף 60א לחסד"פ, קובע שעל רשות התביעה אליה הועבר חומר החקירה, לשלוח לכלל החשודים בעבירת פשע, הודעת יידוע בדבר גיבוש חומר חקירה נגדם, וכן קובע את החובה לאפשר לאותם החשודים לערוך בירורים ולהציג טיעוניהם בנושא, כדלקמן:

> "(א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, כי קיימת מניעה לכך.
>
> [...]

(ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי הענין, רשאים להאריך את המועד האמור."

48. בנוסף לכך בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.3001 שכותרתה "**טיעון לפני הגשת כתב אישום פלילי (שימוע)**" מיום 7.7.1991 (להלן: "**הנחיית היועמ"ש מס' 4.3001**") נקבע כי מטרת הליך השימוע היא "לאפשר לחשוד להציג טענותיו ולשכנע, כי חומר הראיות בעניינו או אינטרס הציבור אינם מצדיקים הגשת כתב אישום נגדו" (סעיף 3 ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.3001**).

49. עוד נקבע בהנחיה זו, כי זכות זו תובא לידיעתו של החשוד עם העברת תיק החקירה בעניינו מהיחידה החוקרת לרשות התובעת, וכי השימוע ייערך בכתב או בעל-פה לפי שיקול דעת התביעה, כדלקמן:

"הודעה בהתאם לאמור בסעיף 60א(א) דלעיל תימסר לחשוד עם העברת תיק החקירה בעניינו מהיחידה החוקרת לרשות התובעת. ההודעה תבהיר כי תיק החקירה הגיע לתביעה, ובידי החשוד להגיש טענותיו בכתב כאמור בסעיף 60א(ד) לחוק.

הרשות התובעת רשאית לאפשר לחשוד לבחור בדרך אחרת, ולפיה עם קבלת ההודעה יודיע החשוד על רצונו להעלות טענותיו ככל שתתגבש בעניינו החלטה על הגשת כתב-אישום. ככל שהחשוד יבחר בחלופה זו, ובסופו של דבר תתגבש החלטה להגיש כתב אישום בעניינו, תימסר לו הודעה נוספת ולפיה התביעה שוקלת להגיש כתב אישום נגדו, ובאפשרותו להעלות טענותיו בפניה...

ככלל, הליך השימוע ייערך בכתב, אך יכול שייערך בעל-פה, לפי שיקול-דעת התביעה. שימוע בעל-פה ייערך, ככלל, באמצעות בא-כוחו של החשוד" (סעיפים 5-6 ל **הנחיית היועמ"ש מס' 4.3001**).

העתק הנחיית היועמ"ש מס' 4.3001 מצורף ומסומן כנספח ע/9.

50. אם כן, שימוע זה, בין אם בכתב ובין אם בעל-פה, ככל ואכן מתבקש על ידי החשוד, מהווה חלק מהליך הגשת כתב האישום והוא נעשה בתום החקירה ועל סמך חומר הראיות שנאסף על ידה. עוד נקבע בהנחיית היועמ"ש מס' 4.3001, כי במקרים בהם הגשת כתב אישום הנה בסמכות היועמ"ש, גם השימוע יתקיים בפני היועמ"ש, והוא זה שיקבל את ההחלטה בעניין הגשת כתב האישום לאחר השימוע (סעיף 9(ב) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.3001**).

51. לפיכך, בעניין חה"כ ליצמן התקיים בחודש ספטמבר 2021 שימוע בפני היועמ"ש, והיועמ"ש הוא זה שנדרש להכריע בעניין הגשת כתב אישום כנגדו.

ד.1.ב. <u>משך הטיפול בתיקים פליליים</u>

52. סעיף 57א(א) לחסד"פ קובע את משך הליכי החקירה והעמדה לדין, כדלקמן:

"משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנוהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות

היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; **לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.**"

53. בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 שכותרתה "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" מאוגוסט 2010 (להלן: "**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**") נקבעו סדי הזמנים לקבלת החלטות תובע בתיקים המגיעים אל הפרקליטות.

54. מטרתה של ההנחיה, כפי שהוגדרה בסעיף ג', **היא לקבוע מגבלות זמן ברורות עד להחלטת גורמי התביעה בדבר הגשת כתב אישום או סגירת התיק**, כדלקמן:

> "**מטרתה של הנחיה זו היא להציב בפני התביעה הכללית מגבלות זמן ברורות עד להחלטה בדבר הגשת כתב-אישום או סגירת התיק, תוך קביעת מנגנוני פיקוח ובקרה על קצב הטיפול של התביעה בתיקים המגיעים לטיפולה. מעבר לקביעת פרקי הזמן המרביים לטיפול התביעה בתיקי חקירה המגיעים לפתחה, <u>העיקרון המנחה בהנחיה זו הוא החובה לעשות כל מאמץ להשלים את הטיפול בתיק, מבחינתה של התביעה, עד לקבלת החלטה סופית בתיק בפרק הזמן הקצר ביותר האפשרי</u>.**"

55. הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, ועיגונה הסטטוטורי בסעיף 57א לחסד"פ, משקפים את החשיבות שבקבלת הכרעה בפרקי זמן סבירים וקבועים מראש בעניינו של חשוד, וזאת הן על מנת למנוע פגיעה בחשוד עצמו, והן על מנת למנוע פגיעה ביעילות ההליך הפלילי ובאמון הציבור בגורמי אכיפת החוק.

56. וכך נקבעו בסעיף 4(א)(2) להנחיית היועמ"ש מס' 4.1202 פרקי הזמן **המקסימליים** לקבלת הכרעת גורמי התביעה בעניין הגשת כתב אישום:

> "פרקי זמן הקצובים לטיפול התביעה בתיקים –
>
> (1) התובע האחראי על החלטה בתיק חקירה יפעל לגיבוש ההחלטה בדבר החשד נגד חשוד מסוים ופתיחה בהליכים פליליים בהקדם האפשרי, במסגרת פרקי הזמן המרביים הקבועים בהנחיה זו, ובשים לב לסולם העדיפויות שנקבע כאמור בפרק 2 לעיל. בקביעת פרקי הזמן המרביים להחלטת תובע הקבועים בהנחיה זו ישנה רלוונטיות לחומרת העבירה וכן לסוג העבירה אשר נוכח מורכבותן מצדיקות קביעת פרק זמן ארוך יותר לשם גיבוש ההחלטה בדבר הטיפול בתביעה, דוגמת עבירות כלכליות מורכבות ועבירות שחיתות ,המנויות בתוספת ראשונה א' ובתוספת ראשונה ג' לחוק סדר הדין הפלילי
>
> (2) **ככלל, התביעה תגבש את החלטתה הסופית בעניין תיק חקירה מסוים לא יאוחר מפרקי זמן אלה:**
>
> (א) בעבירות מסוג חטא יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 6 חודשים.
>
> (ב) בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים.
>
> (ג) בעבירות מסוג פשע שדינן עשר שנות מאסר ומעלה יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 24 חודשים." (ההדגשות במקור).

העתק הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202 מצורף ומסומן כנספח ע/10.

57. כן נקבע בהנחיה "סולם עדיפויות", אשר בשים לב אליו יטופלו תיקים מסויימים באופן נחרץ יותר למניעת שיהוי, ותוך תעדוף של אותם התיקים. בנוגע לסוגי התיקים האלו, נקבע בהנחייה כי ככלל מדובר בתיקים ש"התמשכות הטיפול בהם עלולה להסב נזק מיוחד לחשוד, לנפגע העבירה, לצדדים שלישיים או **לאינטרס הציבורי**" (סעיף 3 ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**").

58. ברשימת התיקים או העניינים המתעוררים בתיקים אשר יש לתעדפם מבחינת משך הטיפול בהם על-פי ההנחיה, כלולים תיקים אשר לגביהם יש חשש לגרימת נזק מיוחד לחשוד כתוצאה משיהוי, לדוגמא כאשר החשוד הוא נבחר ציבור והתיק בעניינו נפתח סמוך לפני תקופת בחירות (סעיף 3(ד) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**), או תיקים לגביהם נקבע עניין ציבורי מיוחד בקידום מהיר של התיק (סעיף 3(ו) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**).

59. כן נקבעו בהנחיה עילות שבהתקיימן ייעצר מניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק, כגון במקרה של דרישת גורמי התביעה להשלמת חקירה (פרק 4(ג) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**). כך נקבע, כי התקופה שבה התקיימו הליכי שימוע לחשוד לא תימנה במניין התקופות הקצובות לטיפול בתיק. בעניין תקופה זו נקבע, כי פרק הזמן המירבי שבו ניתן יהיה לעצור את פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק לאור הליך שימוע יעמוד על 6 חודשים, תוך האפשרות להאריך תקופה זו בהסכמת באי כוח החשוד או על-פי קביעת פרקליט המחוז במידה ובנסיבות עניין יש הצדקה להארכת המועד עד להחלטה סופית בשימוע (סעיף 4(ג)(3) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**).

60. ההנחיה קובעת בנוסף, בפרק 4(ד), את מדרג בעלי הסמכויות אשר רשאים לאשר הארכה של פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק על-ידי התביעה, מראש ובדיעבד, החל מפרקליט המחוז ועד למשנה לפרקליט המדינה. בהנחיה נקבע כי בין השיקולים למתן החלטה בעניין הארכת פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק, "יילקחו בחשבון גם היקף תיק, מורכבות משפטית, גילוי מאוחר של ראיות, זיקה או תלות בין התיק לבין תיקים או חקירות אחרות המתנהלים, המתנה לקבלת חוות דעת מגורמי מקצוע וכיוצא בזה" (סעיף 4(ד) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**).

61. אם כן, בעניינו מדובר באיש ציבור אשר חשוד בעבירות מתחום טוהר המידות שדינן עד עשר שנות מאסר, ואשר המלצות המשטרה בעניינו הועברו לפרקליטות לפני למעלה מ-18 חודשים.

62. דומה כי פרק הזמן הממושך בו התיק של חה"כ ליצמן מצוי בידיהם של גורמי התביעה, והיועמ"ש בראשם, ללא קבלת הכרעה בתיק זה, עומד בניגוד להנחיות היועמ"ש אשר קיבלו מעמד סטטורי במסגרת סעיף 57 לחסד"פ, כפי שתפנה להציג העותרת כעת.

63. כמו כן, פרק זמן זה בו לא מתקבלת החלטת היועמ"ש בעניין הגשת כתב אישום כנגד חה"כ ליצמן איננו סביר, ואף איננו עולה בקנה אחד עם עקרונות המשפט המנהלי, כפי שתציג

העותרת במורד עתירה זו.

ד.2. <u>היועמ"ש ופרקליט המדינה פועלים בחוסר סמכות ובניגוד לדין באשר הם אינם מקבלים החלטה בנוגע לכתב האישום כנגד חה"כ ליצמן</u>

64. כאמור, הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, קובעת את פרק הזמן העומד לרשות גורמי התביעה לקבל החלטה בעניין הגשת כתבי אישום כנגד חשודים, לאחר העברת המלצות המשטרה בעניינם.

65. במסגרת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 87), התשע"ט-2019 מיום 10.1.2019 (להלן: "**תיקון מס' 87 לחסד"פ**") התווסף סעיף 57א, אשר עיגן את חובת גורמי התביעה לעמוד בפרקי הזמן אשר נקבעו בהנחיות היועמ"ש לביצוע הליכי חקירה והעמדה לדין.

66. כן עיגן הסעיף את **חובת הפיקוח על משך הזמן הנדרש לגורמי החקירה והתביעה להגיש כתב אישום**, באמצעות הדרישה לאישור היועמ"ש כאשר ישנה חריגה מהתקופות אשר נקבעו בהנחיות היועמ"ש.

67. כמו כן, על-פי סעיף 57א(ב) לחסד"פ נדרשים שר המשפטים והשר לביטחון פנים לדווח לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת על "שיעור המקרים שבהם משך הליכי החקירה וההעמדה לדין תואם את התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור בסעיף קטן (א) ועל מספר המקרים שבהם נדרשה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב אישום; הדיווח יימסר אחת לשנתיים לגבי השנתיים שקדמו למועד הדיווח".

68. צא וראה – **המחוקק עיגן את המעמד של הנחיות היועמ"ש בעניין משך הטיפול של גורמי התביעה עד להגשת כתב אישום בחסד"פ, ובכך העניק להן <u>מעמד סטטוטורי</u>.**

69. ראו לעניין קביעותיו של בית המשפט המחוזי בעניין עפ"ג (מחוזי ב"ש) 68947-07-20 **יוסופוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.11.2020), כדלקמן בפסקה 25 לפסק הדין:

> "בעניין זה של קנה מידה ביחס לסבירות של תקופה לשם גיבוש החלטה בדבר העמדה לדין ראו הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום". [...]
>
> בסעיף 4(א)(2) להנחיה זו, בנוסחה העדכני, נקבע כי ככלל התביעה תגבש את החלטתה הסופית בדבר העמדה לדין בתוך 6 חודשים היה ומדובר בעבירות חטא, תוך 18 חודשים היה ומדובר בעבירות עוון או פשע שהעונש שלצדן הוא עד 10 שנות מאסר ותוך 24 חודשים היה ומדובר בעבירות פשע שהעונש שלצדן הוא מעל 10 שנות מאסר. **ברי כי מדובר בכלל, לו יוצאים מן הכלל המנויים בהנחיה, כאשר נדרשים אישורים מגורמים מוסמכים להאריך את התקופות לשם קבלת ההחלטה.**
>
> **<u>הנחיה זו לא נשארה בגדר הנחיה פנימית בלבד, כי אם קיבלה היא תוקף ועיגון בחוק</u>**. סעיף 57א(א) לחסד"פ קובע כי: "משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שיקבעו בנוהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה והנחיות היועץ המשפטי

לממשלה, לפי העניין; לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה".

וראו גם: ת"פ (מחוזי ב"ש) 22375-03-20 **מדינת ישראל נ' חדר אלאטרש**, פסקה 23 לגזר הדין (פורסם בנבו, 30.05.2021) (להלן: "**עניין אלאטרש**"); ת"פ (שלום רמ') 29393-02-20 **מדינת ישראל נ' ממאן וחידי**, פסקה 3 להחלטה (פורסם בנבו, 21.03.2021) (להלן: "**עניין וחידי**").

70. אשר על כן, כל חריגה של גורמי התביעה, מפרקי הזמן הקבועים בהנחיות היועמ"ש לעניין ההחלטה האם להגיש כתב אישום מרגע שהועברו אליהם המלצות המשטרה **נעשית בחוסר סמכות ובניגוד לדין.**

71. נבקש לציין, כי בתגובת המשיבים 1-2 מיום 3.3.2019 לעתירה שהגישה העותרת בעניין הכרעה באשר להגשת כתב אישום כנגד חבר הכנסת חיים כץ (בג"ץ 950/19 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' פרקליט המדינה ואח'** (פורסם בנבו, 13.3.2019)), ציינו היועמ"ש ופרקליט המדינה ביחס להנחיות היועמ"ש, כי הן "**מיועדות לצרכים פנימיים, לשם הנחיית הגורמים העושים במלאכה, ואינן קובעות מועדים מנדטוריים שחריגה מהם מקימה מיניה וביה עילה להתערבות שיפוטית**" (סעיף 23 לתגובת המשיבים 1-2 במסגרת בג"ץ 950/19 מיום 3.3.2019).

72. כך טענו היועמ"ש ופרקליט המדינה באשר להנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, כי אין בה "לקבוע משכי זמן מנדטוריים שלא ניתן לסטות מהם", וכי "מטרתה להדריך את עבודתם של גורמי התביעה" (סעיף 26 לתגובת המשיבים 1-2 במסגרת בג"ץ 950/19 מיום 3.3.2019).

העתק של תגובת המשיבים 1-2 במסגרת בג"ץ 950/19 מיום 3.3.2019 מצורף ומסומן כנספח ע/11.

73. ולא כך היא. **סעיף 57א לחסד"פ כאמור עיגן באופן סטטוטורי את הנחיות היועמ"ש לעניין משך הטיפול של גורמי התביעה בתיק עד להחלטה בעניין הגשת כתב אישום או סגירת תיק, כך שאין מדובר בהנחייה שהיא מדריכה בלבד**. הסעיף בחסד"פ אשר מפנה להנחיה קובע למעשה פרק זמן מחייב לעבודת גורמי התביעה, אשר סטייה ממנו תיעשה אך ורק בהתאם לחוק ולהנחיה, ומצדיקה התערבות שיפוטית.

74. בענייננו, כאמור, המלצות המשטרה בעניין חה"כ ליצמן הועברו לגורמי התביעה ביום 6.8.2019, דהיינו **לפני למעלה מ-28 חודשים**. בכל מקרה, וללא קשר לסיווג העבירות אשר בהן חשוד חה"כ ליצמן, פרק זמן ארוך זה **חצה את פרק הזמן המקסימלי הקבוע בהנחיות היועמ"ש** לקבלת החלטת גורמי התביעה בעניין הגשת או אי הגשת כתב אישום (פרק זמן של 24 חודשים בעבירות מסוג פשע שדינן עשר שנות מאסר ומעלה, כפי שפורט לעיל וקבוע בסעיף 4(א)(2)(ג) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**).

75. גם אם יטענו היועמ"ש ופרקליט המדינה כי אין למנות בפרק הזמן הקצוב לטיפול בתיקים בענייננו של חה"כ ליצמן את התקופה בה התקיים הליך השימוע לחבר הכנסת, הרי שגם אז קיימת חריגה מפרקי הזמן הקצובים הקבועים בהנחיה לקבלת החלטת גורמי התביעה.

76. ודוק. גם בניכוי 6 חודשים לטובת קיום הליך שימוע מפרק הזמן המירבי לקבלת החלטת גורמי התביעה בעניינו של חה"כ ליצמן, עדיין ישנה חריגה מפרק הזמן הנתון לגורמי התביעה לקבל החלטה באשר להגשת כתב אישום או על סגירת התיק **של ארבעה חודשים** (בהינתן פרק זמן של 18 חודשים העומדים ככלל לרשות גורמי התביעה לקבל החלטה בתיקים אלו על-פי סעיף 4(א)(2)(ב) ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**").

77. לפיכך, אי קבלת החלטה על-ידי גורמי התביעה, והיועמ"ש בראשם בעניין הגשת כתב אישום או סגירת התיק כנגד חה"כ ליצמן נעשה בחוסר סמכות ובניגוד לדין.

ד.3. <u>ככל שאושרה הארכת פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיקים בעניינו של חה"כ ליצמן – היא אושרה בניגוד עניינים ומתוך כך, אינה סבירה</u>

78. הסיפא של סעיף 57א לחסד"פ קובעת את האפשרות להגיש כתב אישום בחלוף התקופות הקבועות בהנחיית היועמ"ש, והיא בהסכמת היועמ"ש.

79. כן נקבע בהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202 מדרג של שלושה סוגי חריגה ממסגרת הזמנים הקצובה לטיפול בתיקים על-ידי התביעה: (1) הארכה של פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק, הטעונה דיווח לפרקליט המחוז; (2) הארכה נוספת של פרקי הזמן הקצובים לטיפול התביעה בתיקים, הטעונה אישור מראש של פרקליט המחוז; (3) הארכה נוספת של פרקי הזמן הקצובים לטיפול התביעה בתיקים, הטעונה אישור המשנה לפרקליט המדינה.

80. מכאן ניתן ללמוד כי כוונת המחוקק, כמו גם כוונת היועמ"ש, הייתה לוודא כי פרקי הזמן הקבועים בהנחיותיו לעניין החלטה באשר להגשת כתב אישום או סגירת התיק מפוקחים על-ידי גורם תביעתי בכיר מהגורם המקבל את ההחלטה בנוגע לחשוד הספציפי, אשר בעניין הימשכות ההליך הפלילי כנגדו נדרשת הכרעה.

81. עם זאת, הן החוק והן ההנחיה לא מספקים פתרון למצב בו, כמו בענייננו, הגורם אשר מלכתחילה בסמכותו לקבל החלטה באשר להגשת כתב אישום או סגירת התיק הוא <u>**היועמ"ש בעצמו**</u>, וזאת לאור העובדה שהחשוד בענייננו הוא נבחר ציבור (חבר כנסת כיום ושר בעבר, וכפי שפורט לעיל).

82. דהיינו, בענייננו, היועמ"ש הוא הגורם אשר נדרש להכריע בעניין הגשת כתב אישום או סגירת התיק כנגד חה"כ ליצמן, והוא גם זה שמוסמך, על פי החוק ועל פי המשתמע מהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, לאשר הארכה של פרק הזמן הקצוב לקבלת הכרעה באותו עניין.

83. **מצב עניינים בלתי טבעי ובלתי רצוי זה יוצר עיוות של החוק, לפיו היד המחליטה היא גם היד המאשרת**. כך, נשבר גם המגנון אשר נקבע הן בחסד"פ והן בהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, לפיו נדרש אישור של הגורם הממונה על התובע בתיק כדי לחרוג מפרקי הזמן הקצובים לקבלת הכרעת התובע באשר להגשת כתב אישום או סגירת התיק.

84. **עניין זה הוא בעל השלכות רוחב על תיקים בהם גורם התביעה, אשר בסמכותו להחליט על הגשת כתב אישום, הוא היועמ"ש, וקבלת החלטתו נמשכת מעבר לפרקי הזמן הקבועים**

בהנחיות היועמ"ש. מקרים אלו מתעוררים, כמו בענייננו, כאשר מעורבים בהם אישי ציבור, באופן שמשפיע על נראות הדברים ועל אמון הציבור בהליך קבלת ההחלטות, מקום בו החלטה דו ראשית מתקבלת דה פקטו על ידי אדם אחד האוחז בשני כובעים שונים באותה העת.

85. אשר על כן, ולנוכח האמור לעיל, סבורה העותרת כי במצב עניינים חריג זה, בו אוחז היועמ"ש הן בסמכות לקבל החלטה בנוגע להגשת כתב אישום והן בסמכות להאריך את פרק הזמן הקבוע להחלטה בנוגע לכתב אישום, התקבלה החלטת היועמ"ש בניגוד עניינים זועק, ועל כן דינה פסלות.

ד.4. <u>היעדר החלטה בעניין הליך פלילי של נבחר ציבור פוגע באמון הציבור בנבחריו ובמערכת אכיפת החוק</u>

86. העובדה כי לא התקבלה החלטה בעניין תיק החקירה של חה"כ ליצמן פוגעת במעמד רשויות השלטון ונבחרי הציבור, וכל יום שעובר בלי שמתקבלת החלטה בענייניו מוסיף על הפגיעה – הן הפגיעה באמון הציבור בנבחרי הציבור והן הפגיעה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק.

87. אמון הציבור ברשויות הינו תנאי יסודי לתפקודו התקין. ואכן בשורה של פסקי דין, וביניהם בג"ץ 6163/92 **אייזנברג נ' שר הבינוי והשיכון** (פורסם בנבו, 23.3.1993) (להלן: "**בג"ץ אייזנברג**") חזר והדגיש בית המשפט את חשיבות אמון הציבור ברשויות:

> **"אמון הציבור ברשויות השלטון הוא מנכסיה החשובים של הרשות השלטונית, ושל המדינה. כאשר הציבור מאבד את אמונו ברשויות השלטון, הוא מאבד את אמונו באמנה החברתית המשמשת בסיס לחיים משותפים. יש ליתן משקל נכבד לשיקולים הבאים לקיים, לשמר ולפתח את תחושת הציבור, כי משרתיו אינם אדוניו וכי הם עושים את מלאכתם למען הציבור, מתוך יושר ונקיון כפיים. אכן, טוהר השירות והשורות עומד בבסיס השירות הציבורי ובבסיס המבנה החברתי שלנו. עמדתי על כך בפרשה אחת, בצייני:**
>
> **..."בחברה דמוקרטית נאורה חייב איש ציבור, הנבחר על-ידי העם והזקוק לאמון העם, לקיים רמה מוסרית נאותה בהתנהגותו – בין הפרטית ובין הציבורית – על מנת שיוכל להמשיך ולכהן במשרתו"** (בג"צ 251/88 עודה ראש המועצה המקומית ג'לג'וליה [50], בעמ' 839)." **(בג"ץ אייזנברג,** פסקה 54 לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) בדימוס ברק).

88. מעמדן של רשויות השלטון היא נגזרת ישירה של מעמד נבחרי הציבור, ומידת האמון שהציבור נותן בהם. כך נקבע לעניין זה במסגרת בג"ץ 5853/07 **אמונה נ' ראש הממשלה** (פורסם בנבו, 6.12.2007) (להלן: **בג"ץ אמונה**):

> **"אמון הציבור בעובדי הציבור ובנבחריו הוא תנאי מתחייב לפעולתו התקינה של השירות הציבורי ושל מוסדות השלטון. השרות הציבורי על כל זרועותיו בנוי על אמון הציבור הנשען לא רק על יכולותיהם התיפקודיות של עובדיו ונבחריו אלא גם, ובעיקר, על רמתם המוסרית**

והאנושית, על טוהר מידותיהם ונקיון כפיהם. בלא אמון זה, לא יוכל השירות הציבורי לבצע את משימתו ברמה הנדרשת לאורך זמן.״ (בג״ץ אמונה, פסקה 14 לפסק דינה של כבוד השופטת בדימוס פרוקצ׳יה).

89. בית משפט נכבד זה עמד בעבר על הסכנה הגדולה שבפגיעה באמון הציבור, ובהשלכותיה על התנהלות הציבור והמערכת השלטונית **במבט צופה פני עתיד**. דומה כי אין טובות לעניין זה מקביעותיו של כבוד הנשיא ברק בעניין דנ״פ 1397/03 **מדינת ישראל נ׳ שבס** (פורסם בנבו, 30.11.2004) (להלן: ״**דנ״פ שבס**״):

> ״הצטברותם של נתונים אלה באשר לבכירות התפקיד ועוצמת ניגוד העניינים **יוצרות מתכון בדוק לפגיעה קשה באמון הציבור בשירות המדינה**. פגיעה זו נבחנת באופן אובייקטיבי, ולא על-פי השקפתו האישית של הנוגע בדבר. ההשלכות הקשות של הפגיעה באמון הציבור הן בשני מישורים: האחד, במישור הפנימי של עובדי המדינה. **הם רואים במנהל הכללי דוגמה ומופת: ״אם מותר לו – מותר גם לנו״ הם אומרים בלבם**. הדבר מקרין עצמו במהירות לתוך השירות הציבורי ופוגע בו קשות. הדבר מצא ביטוי יפה במורת הרוח של עובדי המשרד שהונחו על-ידי שבס לסייע לאחים שולדנפריי. המישור השני הוא החיצוני. התנהלותו של מנהל כללי בניגוד עניינים כה חמור משפיעה באופן הרסני על יחס הציבור אל עובדי הציבור. **״כולם מושחתים״ – הם חושבים לעצמם**. בוודאי כך מקום שיש קשר כספי קודם בין עובד הציבור לבין חברו הטוב. ״ההון שולט בשלטון״ יגידו.״ (**דנ״פ שבס**, פסקה 62 לפסק דינו של כבוד הנשיא ברק).

90. כהונתו של חבר כנסת אשר מעליו מרחפת עננה של חשדות פליליים, וכאשר בעניינו מצאה המשטרה כי קיימת תשתית ראייתית הדורשת העמדתו לדין, אף שאיננה אסורה בחוק, הרי **שגוררת עמה פגיעה קשה באמון הציבור בנבחריו.**

91. שכן, נבחרי ציבור אמורים לשמש כסמל לדוגמא ומופת ולהתנהלות תקינה. נבחר ציבור אשר חשוד בפלילים, מבלי שמתקבלת הכרעה בעניינו והוא מוחזק כחשוד בחשדות חמורים, חוטאת לאותו סמל של ניקיון כפיים כלפי הציבור, ופוגע במידת האמון והכבוד שירכוש הציבור לנבחריו.

92. באופן דומה, הליך פלילי אשר מתוקשר ומוצג לעין כל בגלל זהות המעורבים בו – נבחרי ציבור, ונמשך לאורך פרק זמן ארוך, פוגע גם באמון הציבור במערכת אכיפת החוק. זאת, לאור נראות פני הדברים כאשר אין מתקבלת הכרעה בתיק של נבחרי ציבור בעלי השפעה במשך תקופה ממושכת.

93. ויודגש, כי אין העותרת סבורה חלילה כי על חבר הכנסת ליצמן לקבל יחס שונה מכל חשוד אחר – ככל שהדברים נוגעים למיצוי זכויותיו בהליך הפלילי. אולם אין ולא ניתן להתעלם מהפגיעה הקשה, האנושה, באמון הציבור ברשויות השלטון שעה שהאיש העומד בלב ליבו של ההליך פלילי הנו חבר כנסת מכהן, וההכרעה בעניינו נמשכת על פני תקופה ארוכה.

ד.5. <u>היעדר החלטה משמעה פגיעה במיצוי הדין הפלילי ובהגשמת מטרותיו</u>

94. כידוע, הנורמות של הדין הפלילי נועדו ליצור מסגרת ראויה של חיי חברה תקינים, הגנה על הסדר הציבורי, וכיבודם של ערכי מידות ומוסר שבלעדיהם חברה מתוקנת לא תיכון.

95. הגשמת הנורמה הפלילית נעשית באמצעות ההליך הפלילי, שבו המדינה היא המאשימה, היועץ המשפטי לממשלה הוא נציגה של המדינה, ובידיו נתונה, מכוח החוק, השליטה על הדיון הפלילי לתכלית ההגנה על האינטרס הציבורי. (ראו: בג"צ 156/56 **שור נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, 19.2.1957); בג"צ 5699/07 **פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פסקה 9 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה (פורסם בנבו, 26.2.2008) (להלן – "**בג"צ פלונית**").

96. העותרת תטען, כי היעדר ההחלטה וחלוף הזמן הרב יכולה להביא למצב בו, ככל שברבות הימים יוחלט על הגשת כתב אישום כנגד המשיב 3 וככל שימצא אשם בבית המשפט, פער הזמנים בין ביצוע העבירה, לכאורה, לבין הענישה עליה, תקהה את הקשר ביניהם, הן כלפי החשוד והן כלפי הציבור, באופן שיפגע פגיעה אנושות בנורמות של הדין הפלילי, וכפי שיפורט להלן.

ד.5.א. <u>הפגיעה בניהול הליך פלילי תקין ויעיל</u>

97. כפי שנקבע בהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, "להימשכות הליכי החקירה והתביעה יכולה להיות השלכה על ניהול התביעה וההגנה כראוי וקיום משפט הוגן. הבאת הליכים פליליים לדיון והכרעה בבית המשפט זמן רב לאחר מועד העבירה, מקשה לעיתים קרובות לקיים אותם כראוי. חלוף הזמן יכול להשפיע על זיכרונם של העדים ועל האפשרות לסמוך על עדויות מלאות ואמינות." (סעיף 1 ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**).

98. יעילות ותקינות ההליך הפלילי, תלויה אם כן, בין היתר, בפרק הזמן אשר חולף בין מועד ביצוע העבירה ובין הכרעת בית המשפט בעניין ביצוע העבירה. ניהול יעיל של ההליך הפלילי הוא בעל פוטנציאל לתרום לאמון הציבור במערכת, ויש בו כדי לעודד נפגעי עבירה להתלונן ולפנות לקבל עזרה מרשויות מאכיפת החוק.

99. הליך פלילי שמנוהל בפרקי זמן מקסימליים קבועים מראש (לרוב וככל הניתן כמובן), מסייע לצמצום פערי הכוחות הטבעיים בין החשוד לבין המדינה, ויש בו כדי למנוע עינוי דין לחשוד או לנאשם.

100. התמשכות ההליך הפלילי, החל משלב החקירה ועד לשלב הכרעת הדין יש בו כדי לגרום לעינוי דין של החשוד או הנאשם, כזה שמתווסף לעונש אשר בו יישא ככל שיימצא אשם. וחמור מכך – במקרה של הליך פלילי שמסתיים ללא הגשת כתב אישום או בזיכוי הנאשם, התמשכות ההליך גרמה לו לנזק חמור אף יותר.

101. ראו לעניין זה קביעותיו הקולעות של כבוד המשנה לנשיאה בדימוס מלצר, בפסק הדין בעניין רע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נ' ורדי** (פורסם בנבו, 31.10.2018), בפסקה 103 לפסק דינו (להלן: "**רע"פ ורדי**"):

> "רשויות האכיפה והתביעה עצמן מכירות בנזקים העלולים להיגרם כתוצאה משיהוי בהגשת כתב אישום. כך, למשל, בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1200 (01.01.1984), צוין, בין היתר, כי:

"עבריין צפוי לשאת את העונש שיפסוק לו בית המשפט, בהתאם לחוק ולנסיבות המקרה, ואין הוא אמור לשאת עונש נוסף של עינוי דין הנובע מהתמשכות בלתי מוצדקת של ההליכים במשטרה, בפרקליטות המדינה או בבית המשפט".

ואכן, לצד ערכי המהות בדבר האינטרס הציבורי בהעמדתו לדין של העבריין, ומתן אורך רוח לרשויות החקירה לבצע את מלאכתן בהתאם לשיקוליהן ולמורכבות העבירה – **אין להקל ראש באפשרות כי חלוף זמן משמעותי בהעמדה לדין יביא לשיבוש באורחות חייו של הנאשם, ואף יביא לפגיעה בהגנתו – בגין אובדן ראיות והיטשטשות זיכרונם של עדים רלבנטיים** (להרחבה בעניין זה ראו אצל נקדימון, בעמ' 365-368)."

102. על כן ישנה חשיבות לכך שגורמי החקירה והתביעה יפעלו למיצוי ההליכים הפליליים כנגד חשוד בזמן קצר ככל הניתן, תוך שמירה על זכויות החשוד מחד ועל יעילות החקירה ואמון הציבור בהליך הפלילי מאידך.

103. ניהול של הליך פלילי יעיל ותקין מתבטא גם בכך שההכרעה הסופית על הגשת כתב אישום תינתן על-ידי גורם התביעה אשר היה חשוף לכל אורך הדרך לחומרי החקירה, ניהל את השימוע ותיכלל את קבלת ההחלטה באשר להמשך ההליך הפלילי כנגד החשוד. בענייננו, הגורם האמון על כך היה היועמ"ש – הד"ר אביחי מנדלבליט, אשר החקירה בעניינו של חה"כ ליצמן נפתחה בסמוך לכניסתו לתפקיד.

104. **אך ראוי כי אותו יועמ"ש הוא זה שיקבל הכרעה סופית בעניינו של חה"כ ליצמן, ועל מנת שלא לערב גורם נוסף בדמות היועמ"ש אשר יחליף את הד"ר מנדלבליט, שייאלץ ללמוד את חומרי החקירה ואת החומרים שנולדו בעקבות השימוע מחדש לצורך קבלת החלטתו**. ככל שיוחלט כי תיקו של חה"כ ליצמן יועבר ליועמ"ש החדש, הרי שמדובר בבזבוז משאב ציבורי אדיר ובחסור יעילות משווע.

ד.5.ב. <u>הפגיעה בפוטנציאל ההרתעה</u>

105. ההליך הפלילי נועד להגן על אינטרסים ציבוריים ולשם כך להכווין התנהגות. כיום ברובד השיקולים, מקובל לדבר על ארבעה שיקולי ענישה: הלימה, הרתעה (אישית וכללית), מניעה ושיקום. העותרת תטען כי היעדר החלטת היועמ"ש האם להגיש כתב אישום כנגד חה"כ ליצמן אם לאו מרוקנת מתוכן את פוטנציאל ההרתעה ההכרחי לענישה הפלילית ומבטלת את ההלימה הנדרשת.

106. מקובל לראות בהרתעה כאחד השיקולים העיקריים העומדים בבסיס הענישה הפלילית. תחת הרתעה מקובל להבחין בין שתי קטגוריות: הרתעה אישית - הרתעת העבריין המוענש מפני ביצוע עבירות בעתיד, והרתעה כללית - הרתעת הציבור המודע להטלת העונש מפני ביצוע העבירה.

107. בכך הענישה הפלילית מהווה גם גורם מחנך שכן הענישה הפלילית וחומרת הענישה מהווה ביטוי של יחס המדינה והחברה החיה בה למעשהו של העבריין. וכפי שנקבע בהנחיית היועמ"ש מס' 4.1202, "הליכים פליליים מהירים, הממחישים היטב את הקשר בין העבירה לבין העונש, יש להם חשיבות רבה כגורם מחנך ומרתיע, כלפי נאשמים ואף כלפי הציבור."

(סעיף 1 ל**הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202**).

108. בעניין זה ראוי לציין, כי בית המשפט **נוהג להתחשב בשיהוי של גורמי החקירה והתביעה במסגרת טענת "הגנה מן הצדק" שמעלה הנאשם**. מצב זה עשוי להוביל במקרים חריגים אף לביטול כתב האישום כנגד הנאשם, וכן למקרים של ביטול הרשעה או גזירת עונש מופחת.

109. כך היה בעניין ע"פ 6922/08 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 1.2.2010), במסגרתו ניתן ביטוי לשיהוי הכבד בהגשת כתב אישום בגזירת עונשו של המערער, כדלקמן בפסקה 36 לפסק דינה של כבוד השופטת בדימוס ארבל:

> "**נקודת המוצא, להשקפתי, הינה כי שיהוי של למעלה מחמש שנים בהגשת כתב אישום, הוא שיהוי בלתי סביר גם בהינתן העומס המוטל על מערכות האכיפה. שיהוי שכזה כורך עמו ממילא פגיעה בזכויות הנאשם הנאלץ להתנהל משך שנים בחוסר ודאות**. ואכן, המערער תיאר כיצד נמנע מלהקים משפחה עד שתגיע הפרשה לסיומה.
>
> [...]
>
> **לאור האמור, מקובלת עליי מסקנת בית המשפט קמא כי ביטויו של השיהוי הכבד בהגשת כתב האישום צריך לבוא בגזירת העונש**. אשוב ואבהיר: **איני שוללת את האפשרות כי תהיינה נסיבות בהן שיהוי כבד בהגשת כתב האישום, אשר גרם נזק ממשי ומהותי ליכולתו של נאשם להתגונן, תבאנה לביטול כתב האישום**. ואולם, עניין זה מחייב בדיקה בכל מקרה לנסיבותיו, אשר תביא בחשבון את מהות העניין, את סיבת השיהוי ומשכו ואת טיב הנזק שנגרם לנאשם. אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק. מהטעמים שנפרשו לעיל, איני סבורה כי פגיעה שכזו נגרמה במקרה דנן באופן שיצדיק ביטול כתב האישום, ואולם יש להביאה בחשבון בגזירת הדין."

110. וכך היה גם בעניינו של מר יצחק רוכברגר, אשר כיהן כראש עיר שעה שהוגש כנגדו כתב אישום: מחדלן של רשויות אכיפת החוק בחקירת הפרשה הוביל לבסוף להקלה בעונשו. בעניין זה נקבע בת"פ 37164-05-13 **מדינת ישראל נ' יצחק רוכברגר** (פורסם בנבו, 31.5.2015) מפי כב' השופט עידו דרויאן (בפס' 72 לגזר הדין):

> "לא אדרש בשלישית לנושא זה, וְדַי כי אפנה לכל שנאמר בהכרעת הדין ולעיל, בגזר הדין. **נסיבה זו של התנהגות רשויות האכיפה לסעיפיהן הפכה למרכזית לעניין העונש, לנוכח פגמי הרשלנות והשיהוי שדבקו בה**. די היה באלו לבדם כדי להצדיק הפחתה מהותית בעונש בתוך המתחם, קל וחומר בהצטרפם לשיקולים נוספים."

וראו גם: **עניין אלאטרש**, בפסקה 25 לגזר הדין, בו בוטלת הרשעת הנאשם; ת"פ (שלום י-ם) 56204-06-20 **מדינת ישראל נ' שלמה אדרת גוליאן** (פורסם בנבו, 11.11.2020) ו**עניין וחידי**, בהם בוטלו כתבי אישום כנגד נאשמים לאור שלא התקבל אישור היועמ"ש להגשתם לאחר שחלפו פרקי הזמן הקבועים בהנחיות היועמ"ש).

111. ודוק: העונש שבית המשפט מטיל על הנאשם מהווה בעבור העבריין ובעבור הציבור את "השורה התחתונה". השורה התחתונה היא ההד הציבורי שיוצר את ההרתעה בקרב הציבור ומבטיח את אמון הציבור במערכת המשפט. כאשר "שורה תחתונה" זו נשמטת עקב שיקולים לקולא, מוצדקים ככל שיהיו, יכולתו של הדין הפלילי להרתיע הן את העבריין והן את הציבור מפני עבירות דומות מאבדת את עוצמתה.

ד.6. <u>היעדר החלטה משמעו הפרת החובה המנהלית לפעול במהירות ראויה</u>

112. חובה נוספת המוטלת על הרשות הנה החובה לבצע את המוטל עליה בחוק במהירות הראויה. זאת, משום שפעולה מהירה יחסית משרתת טוב יותר את האינטרס הציבורי. חובה זו נובעת, למעשה, מחובתה הכללית של הרשות לפעול בהגינות ובנאמנות לטובת האינטרס הציבורי (בג"ץ 5931/04 **חגי מזורסקי ו-82 אח' נ' מדינת ישראל - משרד החינוך**, פס' 15 לפסק הדין (פורסם בנבו, 8.12.2004); דפנה ברק ארז **משפט מינהלי** 407 (כרך א', 2010)).

113. חובה זו אף עוגנה במסגרת סעיף 11 ל**חוק הפרשנות**, התשמ"א-1981, אשר קובע כי "הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו – משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות".

114. כן נקבע בפסיקה, כי המועד הסביר לביצוע החובה המוטלת על הרשות נקבע על-פי נסיבותיו של העניין, ובהתחשב במכלול השיקולים והאינטרסים בגדרו. עוד נקבע, כי הדרישה לפעול במהירות הראויה נגזרת, בין היתר "מעוצמת המשקל והחשיבות הנודעים לביצוע הפעולה במהירות, בין מבחינת אינטרס הכלל, ובין מבחינת אינטרס היחיד." **חובה זו מקבלת משמעות מיוחדת כאשר מדובר בזכויות אדם, או באינטרס ציבורי רב חשיבות** (בג"ץ 1999/07 **גלאון נ' וועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006**, פס' 8 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה (בדעת מיעוט) (19.4.2007)[1]).

115. לפיכך, חובה זו מתחדדת כאשר מדובר בחובת הרשות לפעול במהירות הראויה במסגרת ההליך הפלילי, נוכח הכוח שמפעילה המדינה בהליך זה מתוך האמון שנותן בה הציבור, כחלק מהמסגרת החברתית של חברה בתוך מדינה, ונוכח ההשפעות העמוקות של ההליך הפלילי על הפרט.

116. בענייננו דנן, וכאמור בפירוט לעיל, חובה זו מתחדדת כאשר מדובר בחובה לקבל החלטה בנוגע לניהול הליך פלילי כנגד חשוד. חלוף הזמן עלול לפגוע בניהול הליך פלילי יעיל ותקין שימצה את הדין עם מי שעבר על ספר החוקים, וכן עלול לפגוע בזכויות החשוד ולגרום לו עינוי דין (ראו פסקה 103 לפסק דינו של כבוד המשנה לנשיאה בדימוס מלצר ב**רע"פ ורדי**).

117. לאור האמור לעיל, דומה כי היועמ"ש ופרקליט המדינה הפרו את החובה המוטלת על הרשות לפעול במהירות הראויה ולקבל החלטה בעניין ניהול ההליך הפלילי כנגד חה"כ ליצמן.

---

[1] כב' השופטת פרוקצ'יה הייתה בדעת מיעוט בפסק הדין **בעניין גלאון** לעניין הסעד האופרטיבי, אך השופטים לא היו חלוקים בעניין החובה המוטלת על הרשות לפעול במועדים סבירים. ראו לעניין זה: בג"צ 8730/03 **שירותי בריאות כללית נ' שר האוצר** פס' 35 לפסק דינו של כב' השופט ג'ובראן (פורסם בנבו, 21.6.2012).

118. **העותרת תטען כי מועד סיום תפקידו של היועמ"ש הנוכחי, הד"ר מנדלבליט בעוד כחודש ימים מגביר את החובה החלה עליו לקבל הכרעה בעניינו של חבר הכנסת ליצמן במהירות הראויה, והעובדה כי לא עשה זאת עד כה משמעה שהוא הפר את חובתו לפעול במהירות הראויה באופן חריג וקיצוני.**

119. זאת, משום שכל עיכוב נוסף בהכרעתו של היועמ"ש בעניין יוביל לכך שהיועץ המשפטי לממשלה הבא יצטרך ללמוד מחדש את חומרי החקירה הרבים שהתגבשו במשך קרוב לשנתיים ואת החומרים שגובשו לאחר העברת החומר לפרקליטות, כולל קיום הליך השימוע.

120. הליך זה יגרור עיכוב נוסף ומיותר להליך פלילי שנמשך ומתארך ממילא זמן רב, בחוסר סמכות ובניגוד לחוק, באופן שחותר תחת מטרותיו של ההליך הפלילי, מבזבז משאבים ציבוריים יקרים ופוגע בזכויות החשודים.

121. על כן, נדרש כי היועמ"ש הנוכחי, הד"ר מנדלבליט יכריע בעניין הגשת כתב אישום או סגירת התיק בעניינו של חה"כ ליצמן, בהקדם האפשרי ובטרם סיום תפקידו.

ה. <u>סיכום</u>

122. הנה הונחה בפני בית המשפט הנכבד עתירה חשובה ומהותית, הנוגעת להימשכות הליך פלילי בעניינו של חה"כ ליצמן בחוסר סמכות ובאופן אשר איננו עולה בקנה אחד עם החוק, עם הנחיות היועץ המשפטי לממשלה ועם עקרונות המנהל התקין.

123. על אף חשיבותה הציבורית של ההחלטה על העמדתו לדין או סגירת תיק החקירה בעניינו של חה"כ ליצמן, אנו עדים לתופעה של גרירת רגליים מצד גורמי אכיפת החוק, אשר פוגעת באופן חמור באמון הציבור ברשויות השלטון ובנבחרי הציבור, ובניהול הליך פלילי תקין ויעיל.

124. הפגיעה בניהול הליך פלילי יעיל ותקין ובחובה שחלה על היועמ"ש לפעול במהירות הראויה, מתעצמת נוכח העובדה כי בעוד פחות מחודש וחצי היועמ"ש הנוכחי, הד"ר מנדלבליט צפוי לסיים את תפקידו. אי קבלת הכרעה בעניינו של חה"כ ליצמן, על-ידי הגורם אשר ניהל בפועל את ההליכים הפליליים כנגדו, החל משלב החקירה ועד לממצאים אשר עלו בעקבות השימוע, יגרור עיכוב נוסף בהליך אשר מתארך ממילא בניגוד להוראות הדין, ויוביל לבזבוז משאבי הציבור.

125. אין לעותרת אלא להביא שוב בפני בית המשפט הנכבד את הדברים שכתב היועמ"ש עצמו אך לפני מספר ימים בתגובה לעתירה בבג"ץ 8311/21 **משמר הדמוקרטיה הישראלית**, מיום 19.12.2021, לעניין בקשתו לקיום דיון בעתירה טרם חילופי היועץ המשפטי לממשלה כדי להמנע מעיכוב של ההליך, כדלקמן בפסקה 4 לתגובתו:

> **"בצד זאת, יבקשו המשיבים כי ככל שבית המשפט הנכבד לא יורה על דחיית העתירה על הסף ללא דיון, ייקבע הדיון בעתירה דנן בהקדם האפשרי לפי יומנו של בית המשפט**

הנכבד, ובמידת האפשר לפני יום ה- 21.12.27, מועד הדיון הקבוע לפני בית משפט השלום בראשון לציון. זאת בשים לב למהות התיק, וכן לכך שרצוי לקיים את הדיון טרם חילופי היועץ המשפטי לממשלה בסוף ינואר 2021 [*צ"ל – ינואר 2022, הח"מ*], שכן ככל שיהא צורך בהגשת הודעות ותגובות נוספות בהליך בעקבות דיון בית המשפט בעתירה, יידרש היועץ הבא ללימוד התיק מראשיתו, והדבר עלול לגרום לעיכוב משמעותי בניהול ההליך הפלילי וכן בהליך זה". (ההדגשות במקור).

העתק של תגובת היועמ"ש מיום 19.12.2021 לעתירה בבג"ץ משמר הדמוקרטיה הישראלית מצורף ומסומן כנספח ע/12.

126. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צווים על תנאי כמבוקש ברישא לעתירה ולעשות אותם צווים מוחלטים.

127. כן, תתכבד העותרת לבקש קביעת דיון דחוף בעתירה, נוכח סיום תפקידו הצפוי של היועמ"ש הנוכחי, הד"ר מנדלבליט כאמור, ביום 31.1.2022.

128. עתירה זו נתמכת בתצהירו של מר שחף גל, מנכ"ל העותרת.

129. מן הדין ומן הצדק להיענות לעתירה זו.

אליעד שרגא, עו"ד	תומר נאור, עו"ד	רותם בבלי דביר, עו"ד

ב"כ העותרת

2 בינואר 2021, כ"ט בטבת תשפ"ב

ירושלים

בג"ץ 22/_____

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק
נחתם ביום: 2.1.2022

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697
ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר **אליעד שרגא** ו/או **תומר נאור** ו/או **אריאל ברזילי** ו/או **הידי נגב** ו/או **גילי גוטווירט** ו/או **רחל אל-שי רוזנפלד** ו/או **רותם בבלי דביר** ו/או **תמר באום**
מרחוב יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054, 9136001
טל': 02-5000073; פקס': 02-5000076

העותרת

- נ ג ד -

1. היועץ המשפטי לממשלה

2. פרקליט המדינה

ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים
מרחוב צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

3. חבר הכנסת מר יעקב ליצמן

משכן הכנסת, קריית בן-גוריון
ירושלים, 9195016
טל': 02-6408324 דוא"ל: ylitzman@knesset.gov.il

המשיבים

תצהיר מטעם העותרת

אני הח"מ ד"ר שחף גל, מס' זהות 053438974, מנכ"ל העותרת, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בעתירה זו נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

חתימת המצהיר

אישור

אני עו"ד רותם בבלי דביר, מ.ר 84615 מאשר בזאת כי ביום 2.1.2022, חתם לפני ד"ר שחף גל, מס' זהות 053438974, על הצהרתו דלעיל, לאחר שהזהרתיו כי עליו להצהיר ולומר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, ולאחר שאישר את נכונות הצהרתו.

רותם בבלי דביר, עו"ד

רשימת נספחים

נספח ע/1	.....	העתק כתבתו של עמיר קורץ "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן" מיום 6.8.2019 באתר "כלכליסט"
נספח ע/2	.....	העתק כתבתו של עמיר קורץ "ליצמן יועמד לדין בכפוף לשימוע על מרמה והפרת אמונים" מיום 27.5.2021 באתר "כלכליסט"
נספח ע/3	.....	העתק כתבתו של עמיר קורץ "השימוע ליעקב ליצמן יתקיים למחרת ראש השנה" מיום 18.8.2021 באתר "כלכליסט"
נספח ע/4	.....	העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 6.4.2020
נספח ע/5	.....	העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 21.5.2020
נספח ע/6	.....	העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 16.9.2020
נספח ע/7	.....	העתק מכתבה של העותרת למשיב 1 מיום ה- 22.11.2021
נספח ע/8	.....	העתק הנחיית היועמ"ש מס' 4.2200
נספח ע/9	.....	העתק הנחיית היועמ"ש מס' 4.3001
נספח ע/10	.....	העתק הנחיית היועמ"ש מס' 4.1202
נספח ע/11	.....	העתק של תגובת המשיבים 1-2 במסגרת בג"ץ 950/19 מיום 3.3.2019
נספח ע/12	.....	העתק של תגובת היועמ"ש מיום 19.12.2021 לעתירה בבג"ץ משמר הדמוקרטיה הישראלית

נספח ע/1

העתק כתבתו של עמיר קורץ "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן" מיום 6.8.2019 באתר "כלכליסט"

כלכליסט

המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן

לפי הודעת המשטרה, קיימת תשתית ראייתית נגד ליצמן בשתי פרשות: בפרשת הסגרת המורה החשודה בפדופיליה מלכה לייפר נחשד סגן השר בעבירות מרמה, הפרת אמונים והדחה בעדות; בפרשת "בית העסק לממכר מזון" עוסקים החשדות בעבירות מרמה, הפרת אמונים והצעת שוחד. ליצמן: "בטוח ללא ספק כי לאחר בחינה מדוקדקת יתגלה כי לא נפל כל פגם במעשיי"

עמיר קורץ 06.08.19 11:18

המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן, בחשד לעבירות מירמה, הפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.

ביחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433 הסתיימה חקירת הפרשה המכונה "תיק 1452". במסגרת הפרשה נחקרו מספר אירועים בהם עלה החשד שליצמן ניצל לכאורה את מעמדו ומרותו במשרד הבריאות, במטרה להשפיע באופן פסול על שיקול דעתם של מגוון גורמי מקצוע הכפופים לו.

קראו עוד בכלכליסט:

- ליצמן נחקר בחשד שסייע למורה החשודה בעבירות מין
- משרד הבריאות נכנע ללחץ יצרניות המזון בנוגע לפרסום מזון מזיק
- ליצמן פועל לסימון ערך קלורי גם בתחום המזון המהיר

סגן שר הבריאות יעקב ליצמן היום צילום: אבי מועלם

האירוע הראשון שנחקר במסגרת הפרשה עסק בניסיונו של סגן השר ליצמן להשפיע באופן פסול על חוות דעתם של מספר פסיכיאטרים עובדי משרד הבריאות, אשר מונו על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים לקבוע את כשירותה הנפשית של מלכה לייפר, מועמדת להסגרה לשלטונות אוסטרליה בחשד לעבירות מין בקטינות ששימשה מורה שלהן, וזאת בעיצומו של הליך הסגרה תלוי ועומד בבית משפט.

החקירה העלתה, בין היתר, כי ליצמן נפגש עם הפסיכיאטר שכתב חוות דעת לפיה לייפר כשירה לעמוד לדין ולחץ עליו לכאורה לשנות את חוות הדעת. כמה חודשים לאחר מכן, הפסיכיאטר אכן שינה את חוות דעתו וקבע כי לייפר אינה כשירה לעמוד לדין, והמשמעות היא כי לא ניתן להסגירה. במשטרה סבורים כי בפרשה זו התגבשה תשתית ראייתית מספקת לכאורה כנגד ליצמן לביצוע עבירות מרמה, הפרת אמונים והדחה בעדות.

האירוע השני שנחקר במסגרת הפרשה עסק בהתערבות פסולה לכאורה של סגן השר בניסיון להשפיע על הדרגים המקצועיים במשרדו לטובת בית עסק בתחום המזון שבעליו מקורב אליו, וזאת כדי למנוע את הליכי סגירתו בשל ממצאי תברואה חמורים שנמצאו בו והביאו לתחלואה של מספר אנשים.

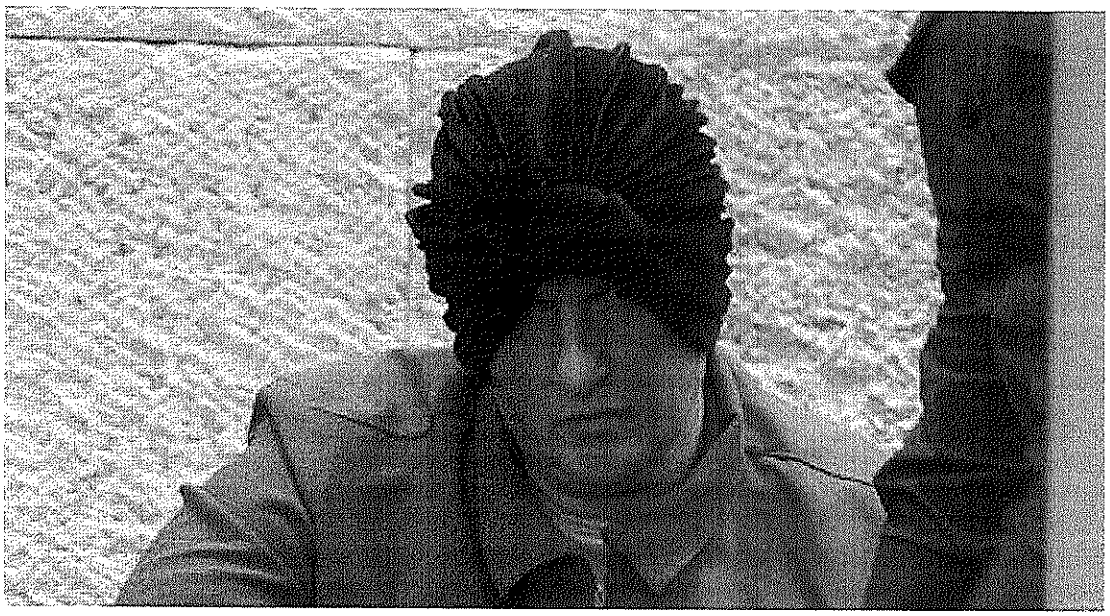

מלכה לייפר צילום: עמית שאבי

מדובר במעין קייטרינג-מעדנייה בשם "גולדיס בית ישראל" בירושלים, הסמוכה לביתו של ליצמן, שגם נוהג לאכול בה. מינהל המזון במשרד הבריאות מצא לפני כמה שנים כי נשים שאכלו במקום לקו בחיידקי ליסטריה וסלמונלה, ואחת מהן אף הפילה. בעקבות זאת הוציא משרד הבריאות צו סגירה למקום. החקירה העלתה כי בתוך כמה ימים כינס ליצמן ישיבה במסעדה בהשתתפות הדרגים המקצועיים ממשרד הבריאות ודרש מהם לשנות את ההחלטה. מהעדויות שבידי המשטרה עולה כי ליצמן אמר להם: "אני אוכל כאן הרבה ואף פעם לא חליתי". בנוסף העידו גורמים שהשתתפו בפגישה, כי ליצמן הציע לכאורה לכמה מעובדי מינהל בריאות המזון הטבות בשכר וסיוע בקידום בתמורה להשארת המקום פתוח. למרות זאת, העובדים טיפלו במקרה לפי הנהלים הנדרשים.

במשטרה סוברים כי בפרשה זו התגבשה נגד ליצמן תשתית ראייתית לביצוע עבירות מרמה, הפרת אמונים והצעת שוחד.

במסגרת החקירה נחקרו חשדות לאירועים נוספים, לפיהם סגן השר ליצמן פעל לכאורה על מנת להשפיע באופן פסול על הדרגים המקצועיים במשרד הבריאות (מב"ן - מרכז לבריאות הנפש) ובמשרדים נוספים למען מספר אסירים, חלקם שפוטים בגין עבירות מין, והכל במטרה לסייע בידם להשתחרר בתום שני שלישים מתקופת מאסרם או לצאת לחופשות מהכלא. חלק מהאירועים בפרשה זו התיישנו - ולגבי היתר לא נמצאה תשתית ראייתית מספיקה להוכחת החשדות. תיק החקירה יועבר בימים הקרובים לפרקליטות מחוז ירושלים לעיון והחלטה.

החקירה נגד ליצמן החלה לאחר אישורם של היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה, נוהלה בפיקוחם של ראש אח"מ וראש להב 433, ובוצעה על ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433 בליווה של פרקליטות מחוז ירושלים.

תגובות

מלשכת ליצמן, המיוצג על ידי עו"ד ז'ק חן, נמסר בתגובה: "כפי שהודענו לאורך כל הדרך, סגן השר ליצמן פעל בכל שנות תפקידו לטובת אזרחי ישראל, בשקיפות מוחלטת ועל פי חוק. מהודעת המשטרה עולה בבירור שגם המשטרה סבורה שלא נעברה כל עבירה במירב סעיפי החשדות בהן נחקר סגן השר ליצמן. לגבי הטענות האחרות, אנו בטוחים ללא ספק כי לאחר בחינה מדוקדקת יתגלה כי לא נפל כל פגם במעשיו של סגן השר. יושרו הציבורי ועשייתו העצומה של סגן השר ליצמן מוכרות וידועות לכל, תוך הקפדה מדוקדקת על החוק, ואין ספק כי הדבר יוכח במהרה".

מארגון JCW שנלחם בעבירות מין בקהילות יהודיות ברחבי העולם נמסר: "העובדה כי סגן שר הבריאות חשוד בהתערבות פסולה לטובתה של עבריינית מין נמלטת, היא מאכזבת ומעלה תהיות על תפקוד המשרד האמון על שיקום הנפגעים והנפגעות בישראל. לאורך כל תקופת הדיונים במשפטה של לייפר, חשנו כי כוחות מדרג עליון מנסים לנווט את קו ההגנה שלה באמצעות טענות שקריות לאי שפיות, תוך שהם משפילים את הנפגעות שמצפות לצדק ומתאכזבות פעם אחר פעם. החקירה שניהלנו הוכיחה את מה שהיה ידוע אך מושתק, שלייפר כשירה לעמוד לדין. המלצות המשטרה להעמיד לדין את השר ליצמן צריכה לזעזע את כל מי ששלטון החוק חשוב לו, ואנו מקווים כי כל האחראים לטיוח הפרשה ישלמו על כך מחיר".

שלוש המתלוננות נגד לייפר מסרו: "היום התברר כי מאחורי מלכה לייפר עמדה תעשיית השתקה שלמה שנוהלה באמצעות הדרגים הגבוהים ביותר במערכת. המלצות המשטרה להעמיד לדין את השר ליצמן ממלאת אותנו בתקווה שהצדק ייצא לאור ושלייפר תוסגר במהרה לאוסטרליה ותעמוד שם לדין".

נספח ע/2

העתק כתבתו של עמיר קורץ
"ליצמן יועמד לדין בכפוף
לשימוע על מרמה והפרת
אמונים" מיום 27.5.2021 באתר
"כלכליסט"

קרן בן דוד מתכננת פרויקט מסחר ותעסוקה במודיעין

דיתן לוי

אלטשולר שחם קונס סוכנים על לקוחות שהשימוש הצליח

אלמוג עזר

סנט־טק מתעקשת למכור חלום שהיא נכשלת בהגשמתו

אורי טל זאבא

הנצפות ביותר בערוץ

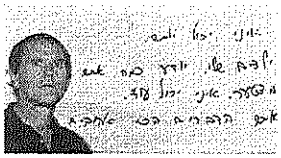

טייס הקרב, המאהבת, ההתאבדות והמניות בשווי 14 מיליון שקל באיי

מהירים ועצבניים: נהגי טסלה מעורבים בתאונות פי 2 יותר מרכבים אחרים

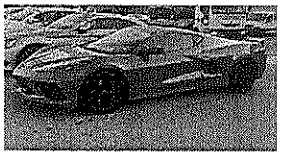

נחוני רשות המסים נחשפים: אלה הרכבים שהוחרמו

סרטונים מומלצים

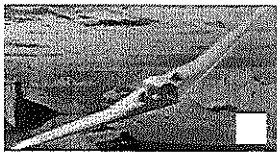

עקיצת המל"ט: כך חטפה איראן את התמקן הסודי של ארה"ב

התמקן הלבן: A12 אוונג'ר, מטוס מעולם אחר

עוד בכלכליסט

פורום היוניקורנס שיווקיסט כנס פורום הנדל"ן בריאות בארגונים Roadshow event CTech

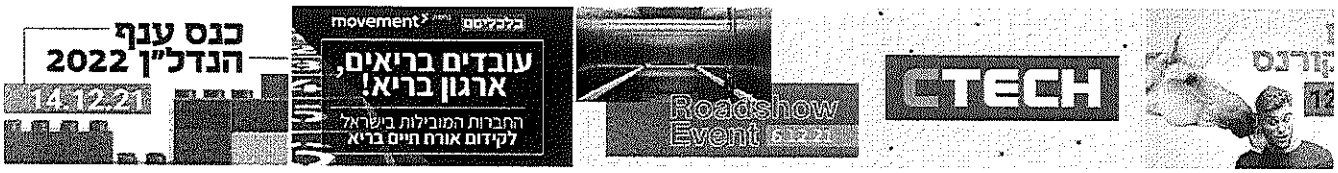

המפגש השנתי של בכירי עולם הנדל"ן | מדד הבריאות בארגונים וחברות | המשקיעים הבכירים ביותר באים לפגוש אתכם | CTech – the galeway to Israeli tech | וזאו לשמוע מאלו ששמו את זה בגדול

ליצמן יועמד לדין בכפוף לשימוע על מרמה והפרת אמונים

היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט הודיע לשר הבינוי והשיכון על כוונתו להעמידו לדין בפרשת מלכה לייפר ובפרשת מעדניית בית ישראל. בכוונת מנדלבליט להאשים את ליצמן בעבירות מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט - ולמחוק את סעיף השוחד כנגדו

עמיר קורץ 17:59, 27.05.21

תגיות: אביחי מנדלבליט מלכה לייפר יעקב ליצמן

שר הבינוי והשיכון יעקב ליצמן (יהודת התורה) יועמד לדין בעבירות מרמה והפרת אמונים, ושיבוש מהלכי משפט - בכפוף לשימוע. כך הודיע לפני זמן קצר היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט.

- נמרוד התפטרותו ליצמן ממשיך לקדם את תוכנית המעמקים לרוכשי דירה בפריפריה
- ליצמן מכשיר את הקרקע החרדית למיזמי פינוי־בינוי

פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי) שלחה היום לסנגוריו של ליצמן כתב חשדות בשתי פרשות (פרשת מלכה לייפר ופרשת מעדניית בית ישראל) שבהן הוא חשוד והזמינה אותו לשימוע, ככל שהוא יחפוץ בכך.

שר הבינוי והשיכון יעקב ליצמן. בדרך לשימוע (צילום: אבי מועלם)

החלטת היועמ"ש מגיעה כמעט שנתיים אחרי המלצת המשטרה מחודש אוגוסט 2019 להעמיד לדין את ליצמן, בחשד לעבירות מרמה, הפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה. היום הודיעה הפרקליטות כי ליצמן לא יואשם בעבירת השוחד.

מדובר בפרשה המכונה "תיק 1452" שנחקרה ביחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433 . במסגרתה נחקרו למעשה שתי פרשות משנה שבהן עלה החשד שליצמן ניצל לכאורה את מעמדו ומרותו במשרד הבריאות, עת כיהן כסגן שר הבריאות, ואת כוחו השלטוני, במטרה להשפיע באופן פסול על שיקול דעתם של מגוון גורמי מקצוע הכפופים לו כדי לקדם אינטרסים של אנשים פרטיים.

פרשת מלכה לייפר – ניסה להשפיע על הפסיכיאטר המחוזי

הפרשה הראשונה נוגעת להליך משפטי בו עתר היועמ"ש לבית המשפט המחוזי בירושלים להכריז על מלכה לייפר כבת הסגרה לאוסטרליה בחשד לעבירות מין שביצעה שם, לכאורה, בקטינות בבית הספר אותו ניהלה בעיר מלבורן. לכל אורך ההליך טענו באי־כוחה של לייפר כי היא אינה כשירה לעמוד לדין ועל כן יש להפסיק את הליך ההסגרה נגדה.

לפי כתב החשדות, בעקבות פניות מטעמה של לייפר במהלך 2015, פעל השר ליצמן באופן פסול במטרה להשפיע על הפסיכיאטר המחוזי במחוז ירושלים באותה תקופה ולגרום לכך שיחזור בו מעמדתו וישנה את חוות הדעת שמסר באשר למצבה הנפשי של לייפר, כך שייקבע שאיננה בת הסגרה.

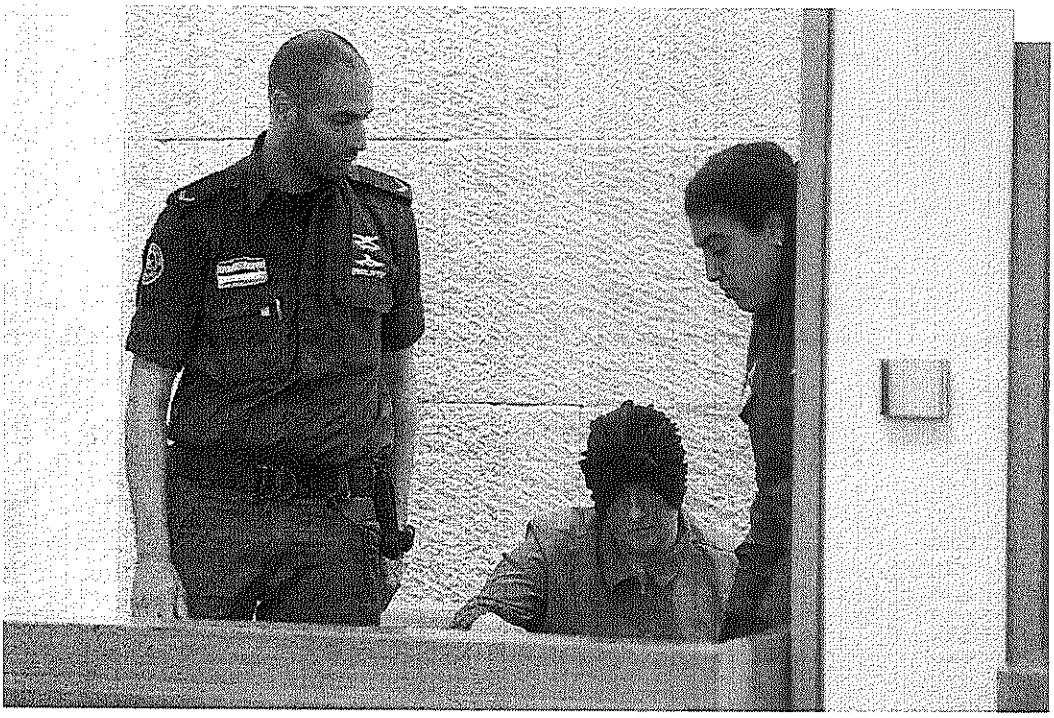

Sponsored

משרד האוצר החליט לפטור את הגמלאים ממס רווחי הון
ליאת • השוואת קופות גמל והשתלמות

טורבנזו תובעת את רותם סלע: "מבחלת מרים עם דיסקוברי [...
כלכליסט

Promoted Links by Taboola

בשלב מאוחר יותר בהליך המשפטי, בפברואר 2018, עת ביקשה המדינה לחדש את הליכי ההסגרה, התבקש הפסיכיאטר המחוזי על ידי בית המשפט להגיש את התייחסותו העדכנית בסוגיה.

על פי החשד, כמה ימים לאחר מכן, זימן השר ליצמן את הפסיכיאטר המחוזי ללשכתו פעם נוספת וביקש שוב להשפיע באופן פסול על חוות הדעת בעניין מצבה הנפשי של לייפר, כך שייקבע שאיננה כשירה לעמוד לדין ומשכך היא איננה בת הסגרה.

בשלב מאוחר יותר בהליך המשפטי, בפברואר 2018, עת ביקשה המדינה לחדש את הליכי ההסגרה, התבקש הפסיכיאטר המחוזי על ידי בית המשפט להגיש את התייחסותו העדכנית בסוגיה.

כמה ימים לאחר מכן, זימן ליצמן, לפי כתב החשדות, את הפסיכיאטר המחוזי ללשכתו פעם נוספת וביקש שוב להשפיע באופן פסול על חוות הדעת בעניין מצבה הנפשי של לייפר, כך שייקבע שאיננה כשירה לעמוד לדין, ומשכך היא איננה בת הסגרה.

לטענת הפרקליטות, בפעולות אלה, לצד פעולות נוספות המתוארות בכתב החשדות, ניצל לכאורה השר ליצמן את תפקידו הציבורי ואת משרתו הרמה כדי להניע עובד ציבור הכפוף לו במטרה שיחזור בו מחוות דעתו המקצועית שנתן כמומחה בתחום בריאות הנפש, על פי סמכותו ובהתאם להחלטת בית המשפט בהליך שיפוטי.

בכך, נטען, הוא פעל לכאורה בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לעיוות דין. "השר ליצמן פעל בשרירות, מתוך שיקולים זרים, בניגוד לדין ובניגוד לאינטרס הציבור שעל קידומו הוא היה מופקד כסגן שר הבריאות; בכך לכאורה עשה בתפקידו כעובד הציבור מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור", לשון כתב החשדות.

פרשת "בית ישראל" – ניסה להפעיל את קשריו למנוע ביטול רישיון למעדנייה של ידידו

הפרשה השנייה נוגעת לסיוע למעדניית "בית ישראל", המספקת שירותי הסעדה, ואשר ליצמן עצמו נהג לקנות בה מוצרים מידי שבוע והיה בקשרי ידידות עם בעליו.

בשנת 2015 קבעה מחלקת המזון המחוזית במשרד הבריאות, אחרי שימוע שערכה בעניין, כי על בית העסק להפסיק את ייצור הסלטים ומכירתם, נאסר עליו למכור מוצרי מזון נוספים בשל ליקויים תברואתיים חמורים שנתגלו ומקרי תחלואה של סועדים, והומלץ על ביטול רישיון היצרן למפעל בשל הפרות תנאי הרישיון.

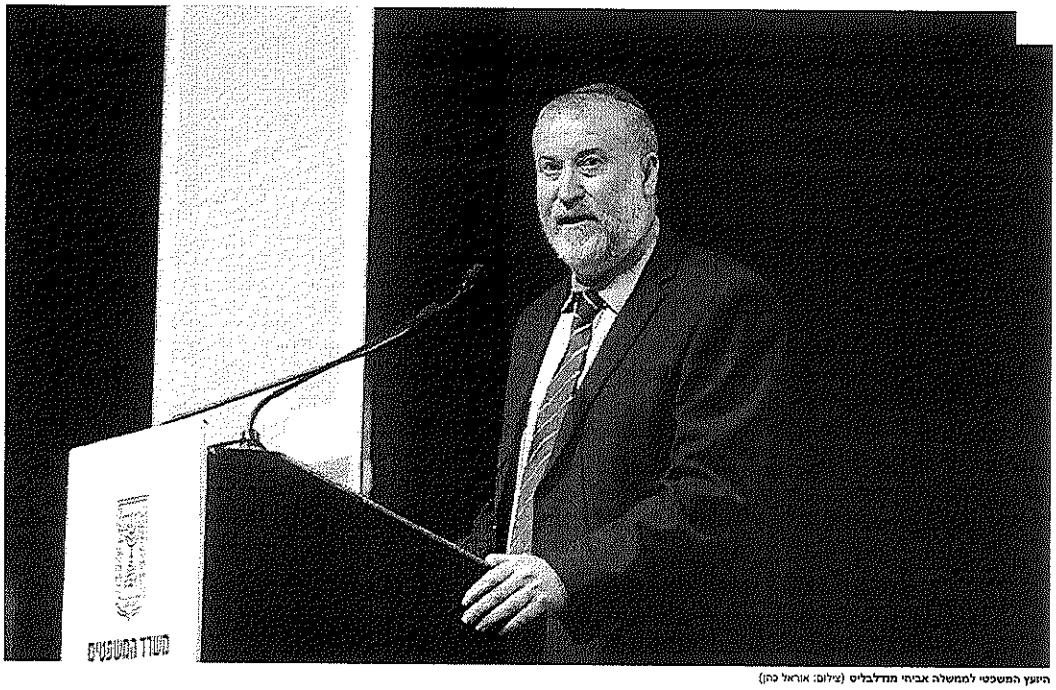

היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט (צילום: אוראל כהן)

בשלב הזה, על פי החשד, נכנס ליצמן לתמונה. בעל בית העסק, אשר היה מיודד עם ליצמן, ביקש את עזרתו - וליצמן נעתר לבקשתו וניסה לסייע לו להפעיל את העסק ללא ההגבלות שהוטלו עליו. לצורך כך, הורה ליצמן לזמן את הדרג המקצועי הרלוונטי בשירות המזון לפגישה בבית העסק. זאת, ככך נטען בכתב החשדות, כדי להשפיע על עובדי מחלקת המזון המחוזית לשנות את החלטתם ולהסיר את ההגבלות שהוטלו על בית העסק במסגרת ההחלטה בשימוע.

במסגרת הפגישה, ולמרות העובדה שגורמי המקצוע המוסמכים בכל הקשור לפיקוח על המזון, הבהירו כי הסרת המגבלות שהוטלו על "בית ישראל" מהווה סכנה של ממש לציבור עקב תנאי תברואה ירודים ואי עמידה בסטנדרטים הבריאותיים הנדרשים, לרבות הימצאות של חיידקי ליסטריה בבדיקות שנערכו במקום, הבהיר השר ליצמן לעובדות מחלקת המזון כי עליהן לשנות את החלטתן באופן שייטיב עם בעל העסק.

במעשיו אלה, טוענת הפרקליטות, "ניצל לכאורה השר ליצמן את מעמדו ואת כוחו השלטוני, כדי לקדם אינטרסים כספיים של ידידו, כשהוא עושה שימוש בכוחו השלטוני בשרירות, משיקולים זרים, ונגד אינטרס בריאות הציבור שעליו הוא מופקד כסגן שר הבריאות, ובכך עשה לכאורה מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור".

ליצמן: "תמיד פעלתי למען כלל הציבורים והאוכלוסיות"

מלשכתו של ליצמן, המיוצג בידי עו"ד ז'ק חן, נמסר בתגובה: "לאורך כל שנות פעילותו הציבורית פעל השר ליצמן למען כלל הציבורים והאוכלוסיות, ובכלל זה מתן מענה מיוחד לפניות הציבור ללא אפליה ועל פי החוק בלבד. אנו מאמינים בחפותו המלאה של השר ליצמן ומברכים על ההחלטה לנקות את השר ליצמן מסעיף השוחד.

"השר ליצמן ייערך לשימוע, שבסופו אנו בטוחים שבעזרת השם יוסר גם החשד הנותר מעלילת הכזב שטפלו עליו. בחלקו של השר ליצמן נפלה הזכות הגדולה לעשות למען הכלל ולמתן מענה לאלפי פניות של אנשים מכל גווני האוכלוסיה שפנו אליו בבקשה שיושיט להם עזרה. דלתו של השר ליצמן תישאר תמיד פתוחה

30.09.2010 00:00
בשיתוף שורת הרוח

ארגון מגן שליזוה את נפגעותיה של מלכה לייפר מסר בתגובה כי הוא מברך על החלטת היועמ"ש: "אנו מקווים שהמסר שיוצא היום מלשכת היועמ"ש, שמחכיר שהתערבות של בעלי כוח ושררה לטובת עבריינים מין היא פסולה ומהווה עבירה על החוק, יהדהד היטב וימנע התערבויות כאלה בעתיד".

נספח ע/3

העתק כתבתו של עמיר קורץ "השימוע ליעקב ליצמן יתקיים למחרת ראש השנה" מיום 18.8.2021 באתר "כלכליסט"

קרן בן דוד מתכננת פרויקט מסחר ותעסוקה במזדיעין

ניצן לוי

סנט־סק מתעקשת למכור תלזם שהיא נכשלת בהגשמתו

אורי טל שוא

אלטשולר שחם קונס סוכנים על לקוחות שהשימור הצליח

אלמוג עזר

בלעדי

השימוע ליעקב ליצמן יתקיים למחרת ראש השנה

הפרקליטות החליטה במאי האחרון להעמיד את ליצמן לדין, בכפוף לשימוע, בעבירות מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט בשתי פרשות שונות - הסיוע לפדופיליה מלכה לייפר מפני הסגרתה לאוסטרליה והעזרה למעדניית גולדיס בית ישראל, שבה החזיק מקורבו

עמיר קורץ 06:56, 18.08.21

תגיות: שר הבריאות כתב אישום יעקב ליצמן

השימוע לח"כ יעקב ליצמן, לשעבר שר הבריאות ושר השיכון, ייערך מיד אחרי ראש השנה - ביום חמישי 9 בספטמבר, כך נודע לכלכליסט.

קראו עוד בכלכליסט:

- ליצמן יועמד לדין בכפוף לשימוע על מרמה והפרת אמונים
- "אשאר סגן שר הבריאות כי לא יהיה כתב אישום לא נגדי, ולא נגד ראש הממשלה"
- הדלת הפתוחה של ליצמן נכשלה במבחן הפלילי

השימוע צפוי להיערך בפני היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט והפרקליטים המטפלים בתיק. זאת לאחר החלטת פרקליטות מחוז ירושלים במאי האחרון להעמיד את ליצמן לדין, בכפוף לשימוע, בעבירות מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט בשתי פרשות שונות - הסיוע לפדופיליה מלכה לייפר מפני הסגרתה לאוסטרליה והעזרה למעדניית גולדיס בית ישראל, שבה החזיק מקורבו.

אף ששני הצדדים - ליצמן והפרקליטות - שומרים על דממה בנושא, מועד השימוע המתוכנן נחשף במסגרת בקשה שהגישה לאחרונה לבית המשפט היתידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433 במטרה שזה יתיר לתביעה להמשיך ולהחזיק במסמכים מהתיק הרפואי של לייפר ולהעביר לצוותי ההגנה פרטים החיוניים לצורך השימוע. מדובר בכמה מסמכים וחוות דעת רפואיות, אשר המשטרה בחנה "בקפידה ובמשורה", לדבריה, ואישרה מסירתם.

ח"כ יעקב ליצמן (צילום: אבי מועלם)

חשדות בשתי פרשות

במוקד שתי הפרשות החשד שליצמן ניצל לכאורה את מעמדו, מרותו וכוחו השלטוני במשרד הבריאות, עת כיהן כסגן השר , במטרה להשפיע באופן פסול על שיקול דעתם של מגוון גורמי מקצוע הכפופים לו כדי לקדם אינטרסים של אנשים פרטיים, זאת בניגוד לאינטרס הציבורי.

ליצמן, באמצעות עורך דינו ז'ק חן, צפוי מנגד לטעון בשימוע כי מדובר במקרים מעולם ה"עזרה לציבור", וכי כאשר זה המניע העומד בבסיס מעשיו - עזרה להמונים ובפרט לציבור אשר שלח אותו לכנסת, דבר שאינו יוצא דופן אצלו - אזי קשה לייחס לו כוונה או מודעות פלילית.

בין השאר ליצמן צפוי לטעון כי במהלך כהונתו הפך את מדיניות "הדלת הפתוחה" ו"העזרה לכל פונה" לאג'נדה, ולא בכדי בלשכתו התגאו בעבר על אלפי פניות שמגיעות אליהם מכל שכבות האוכלוסייה, של אנשים שנמצאים במצוקה אמיתית, לסיוע מול המערכת המסואבת במעין מסלול עוקף בירוקרטיה שלא בצימרות הרגילים.

"לחץ פסול"

בפרשה הראשונה חשוד ליצמן כי הפעיל לחץ פסול על הפסיכיאטר המחוזי בירושלים במשרד הבריאות כדי שישנה את חוות דעתו המקצועית התומכת בהסגרתה של לייפר לאוסטרליה. מדובר ביהודייה שנחשדה בביצוע עבירות מין בקטינות בבית ספר שאותו ניהלה במלבורן, ושנמלטה לישראל במטרה למצוא כאן מחסה. גורמים חרדיים פנו לליצמן וביקשו ממנו לפעול למניעת הסגרתה. ואמנם, בשלבים שונים, בין השנים 2015 ו־2018, ביקש ליצמן מהפסיכיאטר, כולל בפגישות שאליו זימן אותו ללשכתו, שישנה את חוות הדעת שמסר לבית המשפט במסגרת הליכי ההסגרה, ויקבע שלייפר אינה כשירה לעמוד לדין ואינה בת־הסגרה.

הפרשה השנייה לקוחה גם היא מעולם ה"עזרה". בעוד את לייפר ליצמן לא הכיר אישית, כאן מדובר בניסיון לסייע לידידו משה גולדיס, מי שהיה בעלי מעדניית "גולדיס בית ישראל" בשכונת מגוריו של ליצמן. מדובר במסעדה ומעדניית בוטיק נחשבת בירושלים, שליצמן בעצמו נהג לקנות שם מוצרי מזון מדי שבוע.

ב־2015 קבעה מחלקת המזון המחוזית במשרד הבריאות, אחרי שימוע שערכה, כי על המעדנייה להפסיק את ייצור הסלטים ומכירתם, ונאסר עליה למכור מוצרי מזון נוספים. זאת בשל ליקויים תברואתיים חמורים שנתגלו ומקרי תחלואה חמורים, בעיקר של נשים בהיריון שאכלו במקום ונדבקו בליסטריה וסלמונלה (אחת מהנשים אף הפילה). משרד הבריאות אף המליץ אז על ביטול רישיון היצרן למקום בשל הפרות תנאי הרישיון.

בשלב הזה נכנס ליצמן לתמונה לאור בקשה שקיבל מגולדיס שיעזור לו להמשיך ולהפעיל את העסק ללא המגבלות שהוטלו. ליצמן נעתר והורה לזמן את הדרג המקצועי בשירות המזון לפגישה במעדנייה, שבה הוא ניסה לכאורה להשפיע עליהם לשנות את החלטתם ולהסיר את ההגבלות שהוטלו. מפקחי המזון הבהירו שהסרת המגבלות מהמעדנייה מהווה סכנה של ממש לציבור, אולם ליצמן התעקש, ועל פי החשד, דרש מהם לשנות את ההחלטה. בידי המשטרה גם תכתובות דוא"ל שלפיהן ליצמן אף הציע לכאורה לעובדי מינהל בריאות המזון הטבות בשכר וסיוע בקידומם במטרה שיפעלו להשארת המקום פתוח.

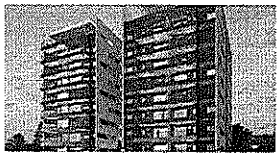

נספח ע/4

העתק מכתבה של העותרת
למשיב 1 מיום ה- 6.4.2020

מדינת ישראל
משרד המשפטים
לשכת היועץ המשפטי לממשלה

טופס פנייה ללשכת היועץ המשפטי לממשלה

סימוכין: 71005

פרטי הפונה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

שם משפחה: נאור

שם פרטי: תומר

מען למשלוח דואר

יישוב: ירושלים

רחוב: יפו

מספר בית: 208

תא דואר:

מיקוד:

טלפון ראשי:

טלפון משני:

פקס:

דואר אלקטרוני: hiddai@mqg.org.il

מענה המשרד יישלח בפקס או בדואר בלבד

פרטי הפנייה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

נושא: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים ליצמן ודרעי

תיאור המקרה: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים ליצמן ודרעי

שורה 1

מסמך: התמשכות החקירה הפלילית בעניין השרים ליצמן ודו

טופס זה מנוסח בלשון זכר אך מיועד לשני המינים כאחד.
טופס זה מכיל מידע מוגן על פי חוק הגנת הפרטיות.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

6 באפריל 2020, י"ב ניסן תש"פ

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים ליצמן ודרעי

סימוכין: מכתבנו מיום 23.09.2019, 10.11.2019, 10.12.2019, 9.1.2020.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "**התנועה**") הרינו מתכבדים לפנות אליך כדלקמן:

1. ביום 20.11.2018, לאחר סיום חקירה מאומצת של המשטרה, הועבר התיק בעניינו של שר הפנים חה"כ אריה דרעי אליך, על מנת שתכריע האם לאמץ את המלצות המשטרה, אשר מצאה תשתית ראייתית – להעמיד לדין את חה"כ דרעי, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, עבירות מס בסך מיליוני שקלים, הלבנת הון, שיבוש מהלכי משפט ושבועת שקר.[1]
2. בדומה, ביום 6.8.2019 העבירה המשטרה להכרעתך, את המלצתה בעניינו של שר הבריאות חה"כ יעקב ליצמן, לאחר שנמצא כי קיימת תשתית ראייתית בשתי פרשות שונות להעמידו לדין, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.[2]
3. לאחרונה פורסם בתקשורת, כי "הקפאת" את הטיפול בהכרעות התיקים של השרים דרעי וליצמן "בשל משבר הקורונה".[3]
4. זה המקום לציין, כי במידה ואכן יושבים במשרדי הבריאות והפנים שרים שקיימות נגדם ראיות מינהליות בדמות כתב אישום חמור לעבירות של שחיתות ופגיעה בטוהר המידות – הנזק שנגרם וייגרם ל"משבר הקורונה" רב הרבה יותר כאשר אלה נשארים במקומם בראש המערכת על אף אי-כשירותם לדבר ואינם מודחים מיד, ובהתאם.
5. לפיכך, **התנועה קוראת לך לפרסם בהקדם את הכרעתך באופן מיידי – "משבר הקורונה" אינו אצטלה לדחיית הכרעות חשובות וקריטיות בנושאים פליליים כה חמורים.** משבר הקורונה אינו יכול לפטור מהעמדה לדין ואינו מקנה חסינות, לא לחשוד בוזגלו ולא לשר זה, או אחר.
6. **יתרה מכך, כאשר החשד שעלה כלפי השרים ליצמן ודרעי נוגע באופן ישיר לעבודתם במשרדי הבריאות והפנים בהתאמה. כל זמן, שאלה ממשיכים לשבת בראש משרדים אלה, באותו המקום בו הם חשודים בעבירות החמורות שלעיל, האפשרות שיחזרו על העבירות הינה בחזקת "לפני עיוור לא תיתן מכשול".**

---

[1] יהושע בריינר, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את דרעי בגין מרמה, הפרת אמונים ועבירות מס של מיליונים", **הארץ**, 20.11.2018. https://www.haaretz.co.il/news/law/1.6673425.

[2] עמיר קורץ, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן", **כלכליסט**, 8.8.2019. https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3767769,00.html

[3] גידי וייץ, "מנדלבליט דחה את ההכרעות בעניין ליצמן ודרעי בשל משבר הקורונה", **הארץ**, 3.4.2020. https://www.haaretz.co.il/news/politi/.premium.highlight-MAGAZINE-1.8735578

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073* فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

7. אם כבר הושגה הכרעתך בעניינם של השרים ליצמן ודרעי, יש לפרסם זאת בהקדם – ככל והכרעת, כי אכן קיימת תשתית ראיית להעמידם לדין, על הציבור לדעת כי פרנסיו מואשמים בשחיתות. ככל והכרעתך היא לא נמצאו די הראיות להעמידם לדין, יש לפרסם זאת באופן מיידי על מנת שלא ייגרם עינוי הדין עקב התמשכות החקירה והכרעתך בעניין.

8. כפי שנקבע במספר רב של פעמים בבית משפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק: "הגינות, יושר לבב וטוהר המידות הינם סימני היכר מובהקים שניתן בנבחר ציבור ראוי לשמו, ותכונות נפש אלו הן עמוד האש ועמוד הענן שיוליכו את נבחר הציבור הדרך. רק כך יוכל פרנס לנהג כראוי קהילה שבחרה בו לנהגה, ורק כך יזכה נבחר הציבור באמון הקהל. וכולנו ידענו כי באין אמון של הקהילה במנהיגיה, ייפרע עם ותאבד ממלכה" (בג"ץ 103/96 **כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נ(4) 309,326).

9. כזכור, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 בנושא משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום, מסדירה את משך הזמן ממסירת תיק החקירה ועד לקבלת החלטת התובע, וקובעת בעמ' 6, כי "בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר **יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים**". נזכיר כי בעניינו של השר דרעי הופרו הנחיות אלו כבר לפני חודשים רבים, וכפי שכבר הבאנו בפניך במכתבנו אשר בסימוכין. לצערנו הרב, דומה כי בכל הנוגע לשרים דרעי וליצמן (וקודם לכך אף לשר לשעבר חיים כץ), הופך היועץ המשפטי לממשלה בעצמו את ההנחיות שפרסם לאות מתה. ועל כך כבר אמרו חז"לנו "**אִם בָּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת – מַה יַּעֲשׂוּ אֲזוֹבֵי קִיר?**", ואידך זיל גמור.

10. אשר על כן, התנועה פונה אליך, כאמור, שתודיע כבר כעת על הכרעתך בעניינם של השרים דרעי וליצמן ותפרסם הצהרה כי **"משבר הקורונה" אינו אצטלה לדחיית הכרעתך המשפטית המתחייבת נוכח הנסיבות**.

11. לנוכח חשיבותו הציבורית הרבה של העניין, נודה לתשובתך בהקדם.

בכבוד רב ובברכת חג חירות שמח,

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי
התנועה למען איכות השלטון בישראל

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: 02-5000073• فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

נספח ע/5

העתק מכתבה של העותרת
למשיב 1 מיום ה- 21.5.2020

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

21 במאי 2020, כ"ז אייר תש"ף

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים ליצמן ודרעי - תזכורת

סימוכין: מכתבנו מיום 23.09.2019; 10.11.2019; 10.12.2019; 9.1.2020; 6.4.2020.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "**התנועה**") הרינו מתכבדים לפנות אליך כדלקמן:

1. כזכור, ביום 20.11.2018, לאחר סיום חקירה מאומצת של המשטרה, הועבר התיק בעניינו של שר הפנים חה"כ אריה דרעי אליך, על מנת שתכריע האם לאמץ את המלצות המשטרה, אשר מצאה תשתית ראייתית – להעמיד לדין את חה"כ דרעי, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, עבירות מס בסך מיליוני שקלים, הלבנת הון, שיבוש מהלכי משפט ושבועת שקר.[1]

2. בדומה, ביום 6.8.2019 העבירה המשטרה להכרעתך, את המלצתה בעניינו של חה"כ יעקב ליצמן, לאחר שנמצא כי קיימת תשתית ראייתית בשתי פרשות שונות להעמידו לדין, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.[2]

3. במכתבנו שבסימוכין מיום 6.4.2020, הבאנו פרסום של העיתונאי גידי וייץ,[3] המדווח כי "הקפאת" את הטיפול בהכרעות התיקים של השרים דרעי וליצמן "בשל משבר הקורונה".

4. זה המקום לציין, שמשבר הקורונה אינו אצטלה ל"הקפאת" הכרעה, וכזכור, הממשלה ה-35 קמה – חברי הכנסת ליצמן ודרעי מכהנים כשרי הבינוי והשיכון והפנים, בהתאמה. לכן, ככל וקיימות נגדם ראיות מינהליות בדמות כתב אישום חמור לעבירות של שחיתות ופגיעה בטוהר המידות, הנזק שנגרם וייגרם גם לאחר "משבר הקורונה" רב הרבה יותר כאשר אלה נשארים במקומם בראש המערכת ומועדים לשוב ולחטוא. וכידוע, "האומר: אחטא ואשוב, אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה".

5. לפיכך, **התנועה שבה וקוראת לך, כאמור במכתבינו שבסימוכין, לפרסם את הכרעתך באופן מיידי – נסיבות "משבר הקורונה" אינן אצטלה לדחיית הכרעות חשובות וקריטיות בנושאים פליליים כה חמורים.** משבר הקורונה אינו יכול לפטור מהעמדה לדין ואינו מקנה חסינות, לא לחשוד בוזגלו ולא לשר זה, או אחר.

---

[1] יהושע ברייזר, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את דרעי בגין מרמה, הפרת אמונים ועבירות מס של מיליונים", **הארץ**, 20.11.2018. https://www.haaretz.co.il/news/law/1.6673425.

[2] עמיר קורץ, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן", **כלכליסט**, 8.8.2019. https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3767769,00.html

[3] גידי וייץ, "מנדלבליט דחה את ההכרעות בעניין ליצמן ודרעי בשל משבר הקורונה", **הארץ**, 3.4.2020. https://www.haaretz.co.il/news/politi/.premium.highlight-MAGAZINE-1.8735578

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: 02-5000073• فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

6. כמו כן, אם כבר הושגה הכרעתך בעניינם של השרים ליצמן ודרעי, יש לפרסם זאת בהקדם – ככל והכרעת, כי אכן קיימת תשתית ראייתית להעמידם לדין, על הציבור לדעת כי פרנסיו מואשמים בשחיתות. ככל והכרעתך היא לא נמצאו די הראיות להעמידם לדין, יש לפרסם זאת באופן מיידי על מנת שלא ייגרם עינוי הדין עקב התמשכות החקירה והכרעתך בעניין.

7. כזכור, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 בנושא משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום, מסדירה את משך הזמן ממסירת תיק החקירה ועד לקבלת החלטת התובע, וקובעת בעמ' 6, כי "בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר **יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים**". נזכיר כי בעניינו של השר דרעי הופרו הנחיות אלו כבר לפני חודשים רבים, וכפי שכבר הבאנו בפניך במכתבנו אשר בסימוכין. לצערנו הרב, דומה כי בכל הנוגע לשרים דרעי וליצמן (וקודם לכך אף לשר לשעבר חיים כץ), הופך היועץ המשפטי לממשלה בעצמו את ההנחיות שפרסם לאות מתה. ועל כך כבר אמרו חז"לנו "**אִם בָּאָרֶץ נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת – מַה יַּעֲשׂוּ אֲזוֹבֵי קִיר?**", ואידך זיל גמור.

8. **יתרה מכך, כל זמן, שחברי הכנסת דרעי וליצמן ממשיכים לשבת בראש משרדי הפנים והבינוי והשיכון גם בממשלה ה-35 ובפוזיציה בה הם חשודים בעבירות החמורות שלעיל, האפשרות שיחזרו על העבירות הינה בחזקת "לפני עיוור לא תיתן מכשול".**

9. אשר על כן, התנועה פונה אליך, כאמור, שתודיע כבר כעת על הכרעתך בעניינם של השרים דרעי וליצמן

10. ותפרסם הצהרה כי **"משבר הקורונה" אינו אצטלה לדחיית הכרעתך המשפטית המתחייבת נוכח הנסיבות**.

11. לנוכח חשיבותו הציבורית הרבה של העניין, נודה לתשובתך בהקדם.

בכבוד רב,

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי
התנועה למען איכות השלטון בישראל

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: 02-5000073• فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

נספח ע/6

העתק מכתבה של העותרת
למשיב 1 מיום ה- 16.9.2020

מדינת ישראל
משרד המשפטים
לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ממשל זמין gov www.gov.il

סימוכין: 82606

טופס פנייה ללשכת היועץ המשפטי לממשלה

פרטי הפונה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

שם משפחה: באור

שם פרטי: תומר

מען למשלוח דואר

יישוב: ירושלים

רחוב: יפו

מספר בית: 208

תא דואר:

מיקוד:

טלפון ראשי:

טלפון מישני:

פקס:

דואר אלקטרוני: hiddai@mqg.org.il

מענה המשרד יישלח בפקס או בדואר בלבד

פרטי הפנייה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

נושא: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של חברי הכנסת דרעי וליצמן

תיאור המקרה:
התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של חברי הכנסת דרעי וליצמן - תזכורת שלישית

שורה 1

מסמך: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים

טופס זה מנוסח בלשון זכר אך מיועד לשני המינים כאחד.
טופס זה מכיל מידע מוגן על פי חוק הגנת הפרטיות.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

16 בספטמבר 2020, י"ד חשון תשפ"ב

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של חברי הכנסת דרעי וליצמן – תזכורת שלישית

סימוכין: מכתבנו מיום 23.09.2019; 10.11.2019; 10.12.2019; 9.1.2020; 6.4.2020; 21.5.2020; 16.9.2020.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "**התנועה**") הריני מתכבד לפנות אליך כדלקמן:

1. כזכור, ביום 20.11.2018, לאחר סיום חקירה מאומצת של המשטרה, הועבר התיק בעניינו של חה"כ אריה דרעי אליך, על מנת שתכריע האם לאמץ את המלצות המשטרה, אשר מצאה תשתית ראייתית – להעמיד לדין את חה"כ דרעי, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, עבירות מס בסך מיליוני שקלים, הלבנת הון, שיבוש מהלכי משפט ושבועת שקר.[1]

2. בהתאם, בחודש פברואר 2021, החלטת כי יש תשתית ראייתית לחלק מן העבירות, וקיימת **שימוע** לפני הגשת כתב אישום לחה"כ דרעי בשלוש עבירות של מס.[2]

3. בדומה, ביום 6.8.2019 העבירה המשטרה להכרעתך, את המלצתה בעניינו של חה"כ יעקב ליצמן, לאחר שנמצא כי קיימת תשתית ראייתית בשתי פרשות שונות להעמידו לדין, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.[3]

4. בהתאם בחודש ספטמבר 2021, החלטת כי יש תשתית ראייתית לחלק מן העבירות, וקיימת **שימוע** לפני הגשת כתב אישום לחה"כ ליצמן, בעבירות מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט בשתי פרשות שונות.[4]

5. והנה, על אף הזמן הרב שחלף מאז נערכו השימועים לחברי הכנסת הנ"ל (שמונה חודשים מאז השימוע לחה"כ דרעי ולמעלה מחודש לחה"כ ליצמן), **טרם התקבלה הכרעתך הסופית בתיקים**.

6. כזכור, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 בנושא משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום, מסדירה את משך הזמן ממסירת תיק החקירה ועד לקבלת החלטת התובע, וקובעת בעמ' 6, כי "בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר **יש לפעול לסיום הטיפול בתיק**

---

[1] יהושע בריינר, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את דרעי בגין מרמה, הפרת אמונים ועבירות מס של מיליונים", **הארץ**, 20.11.2018. https://www.haaretz.co.il/news/law/1.6673425.

[2] נטעאל בנדל, "היועמ"ש ערך שימוע לשר דרעי, החשוד בעבירות מס, במשך שמונה שעות", **הארץ**, 24.2.2021. https://www.haaretz.co.il/news/law/1.9567387

[3] עמיר קורץ, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן", **כלכליסט**, 8.8.2019. https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3767769,00.html

[4] עמיר קורץ, "השימוע ליעקב ליצמן יתקיים למחרת ראש השנה", **כלכליסט**, 18.8.2021. https://www.calcalist.co.il/article/rjbbcwtly

רח' יפו 208, ירושלים 94383 - מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: •02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

בתוך 18 חודשים".

7. נזכיר, כפי שכבר הבאנו בפניך במכתבינו אשר בסימוכין, **בעניינם של חברי הכנסת דרעי וליצמן הופרו הנחיות אלו כבר לפני חודשים רבים.**

8. **לצערנו הרב, דומה כי בכל הנוגע לחברי הכנסת הללו (וקודם לכך אף לחה"כ חיים כץ), הופך היועץ המשפטי לממשלה בעצמו את ההנחיות שפרסם לאות מתה.** ועל כך כבר אמרו חז"לנו "**אִם בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת – מַה יַּעֲשׂוּ אֲזוֹבֵי קִיר?**", ואידך זיל גמור.

9. אשר על כן, התנועה פונה אליך, כאמור, שתפרסם את באופן מידי את **הכרעתך הסופית** בעניינם של חברי הכנסת דרעי וליצמן.

10. לנוכח חשיבותו הציבורית הרבה של העניין, נודה לתשובתך בהקדם.

בכבוד רב,

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי
התנועה למען איכות השלטון בישראל

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: •02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

מדינת ישראל
משרד המשפטים
לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ממשל זמין gov www.gov.il

טופס פנייה ללשכת היועץ המשפטי לממשלה

סימוכין: 83142

פרטי הפונה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

שם משפחה: בבלי דביר

שם פרטי: רותם

מען למשלוח דואר

יישוב: ירושלים

רחוב: יפו

מספר בית: 208

תא דואר:

מיקוד:

טלפון ראשי: 02-5000073

טלפון משני: 054-5392423

פקס: 02-5000076

דואר אלקטרוני: rotem@mqg.org.il

מענה המשרד יישלח בפקס או בדואר בלבד

פרטי הפנייה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

נושא: הכרעה בהליך הפלילי בעניינם של חברי הכנסת ליצמן ודרעי

תיאור המקרה:
פנייה ליועץ המשפטי לממשלה על מנת על שיפעל לפרסם באופן מידי את הכרעתו הסופית בעניינם של חברי הכנסת דרעי וליצמן, וכן יפעל על מנת להטיל קלון, למען גדיעת התופעה הפסולה של נבחרי ציבור אשר ממשיכים לכהן על אף שביצעו עבירות.

שורה 1

מסמך: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים

טופס זה מנוסח בלשון זכר אך מיועד לשני המינים כאחד.
טופס זה מכיל מידע מוגן על פי חוק הגנת הפרטיות.

נספח ע/7

העתק מכתבה של העותרת
למשיב 1 מיום ה- 22.11.2021

מדינת ישראל
משרד המשפטים
לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ממשל זמין gov www.gov.il

סימוכין: 83142

טופס פנייה ללשכת היועץ המשפטי לממשלה

פרטי הפונה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

שם משפחה: בבלי דביר

שם פרטי: רותם

מען למשלוח דואר

יישוב: ירושלים

רחוב: יפו

מספר בית: 208

תא דואר:

מיקוד:

טלפון ראשי: 02-5000073

טלפון מישני: 054-5392423

פקס: 02-5000076

דואר אלקטרוני: rotem@mqg.org.il

מענה המשרד יישלח בפקס או בדואר בלבד

פרטי הפנייה (שדות המסומנים בכוכבית (*) הם שדות חובה)

נושא: הכרעה בהליך הפלילי בעניינם של חברי הכנסת ליצמן ודרעי

תיאור המקרה:
פנייה ליועץ המשפטי לממשלה על מנת על שיפעל לפרסם באופן מידי את הכרעתו הסופית בעניינם של חברי הכנסת דרעי וליצמן, וכן יפעל על מנת להטיל קלון, למען גדיעת התופעה הפסולה של נבחרי ציבור אשר ממשיכים לכהן על אף שביצעו עבירות.

שורה 1

מסמך: התמשכות ההכרעה בעניין העמדתם לדין של השרים

טופס זה מנוסח בלשון זכר אך מיועד לשני המינים כאחד.
טופס זה מכיל מידע מוגן על פי חוק הגנת הפרטיות.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

22 בנובמבר 2021, י"ח בכסלו תשפ"ב

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: הכרעה בהליך הפלילי בעניינם של חברי הכנסת ליצמן ודרעי

סימוכין: מכתבנו מיום 23.09.2019; 10.11.2019; 10.12.2019; 9.1.2020; 6.4.2020; 21.5.2020; 16.9.2020; 21.10.2021

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "**התנועה**") הריני מתכבד לפנות אליך כדלקמן:

1. כזכור, **ביום 20.11.2018**, לאחר סיום חקירה מאומצת של המשטרה, הועבר התיק בעניינו של חבר הכנסת אריה מכלוף דרעי (להלן: "**חה"כ דרעי**") אליך, על מנת **שתכריע** האם לאמץ את המלצות המשטרה, אשר מצאה תשתית ראייתית – להעמיד לדין את חה"כ דרעי, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, עבירות מס בסך מיליוני שקלים, הלבנת הון, שיבוש מהלכי משפט ושבועת שקר.[1]
2. בהתאם, בחודש פברואר 2021, החלטת כי יש תשתית ראייתית לחלק מן העבירות, וקיימת **שימוע** לפני הגשת כתב אישום לחה"כ דרעי בשלוש עבירות של מס.[2]
3. בדומה, ביום 6.8.2019 העבירה המשטרה להכרעתך, את המלצתה בעניינו של חבר הכנסת יעקב ליצמן (להלן: "**חה"כ ליצמן**"), לאחר שנמצא כי קיימת תשתית ראייתית בשתי פרשות שונות להעמידו לדין, בגין עבירות מרמה והפרת אמונים, הצעת שוחד והדחה בחקירה.[3]
4. בהתאם בחודש ספטמבר 2021, החלטת כי יש תשתית ראייתית לחלק מן העבירות, וקיימת **שימוע** לפני הגשת כתב אישום לחה"כ ליצמן, בעבירות מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט בשתי פרשות שונות.[4]
5. והנה, על אף הזמן הרב שחלף מאז נערכו השימועים לחברי הכנסת הנ"ל (תשעה חודשים מאז השימוע לחה"כ דרעי ולמעלה מחודשיים לחה"כ ליצמן), **טרם התקבלה הכרעתך הסופית בתיקים**.
6. כזכור, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1202 בנושא משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום, מסדירה את משך הזמן ממסירת תיק החקירה ועד לקבלת החלטת התובע, וקובעת בעמ' 6, כי "בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר **יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים**".

---

[1] יהושע ברייגר, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את דרעי בגין מרמה, הפרת אמונים ועבירות מס של מיליונים", **הארץ**, 20.11.2018. https://www.haaretz.co.il/news/law/1.6673425 .

[2] נטעאל בנדל, "היועמ"ש ערך שימוע לשר דרעי, החשוד בעבירות מס, במשך שמונה שעות", **הארץ**, 24.2.2021. https://www.haaretz.co.il/news/law/1.9567387

[3] עמיר קורץ, "המשטרה ממליצה להעמיד לדין את סגן שר הבריאות יעקב ליצמן", **כלכליסט**, 8.8.2019. https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3767769,00.html

[4] עמיר קורץ, "השימוע ליעקב ליצמן יתקיים למחרת ראש השנה", **כלכליסט**, 18.8.2021. https://www.calcalist.co.il/article/rjbbcwtly

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: 02-5000073• فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

7. עוד נזכיר, כפי שכבר הבאנו בפניך במכתבינו אשר בסימוכין, **בעניינם של חברי הכנסת דרעי וליצמן הופרו הנחיות אלו כבר לפני חודשים רבים.**

8. **לצערנו הרב, דומה כי בכל הנוגע לחברי הכנסת הללו (וקודם לכך אף לחה"כ חיים כץ), הופך היועץ המשפטי לממשלה בעצמו את ההנחיות שפרסם לאות מתה.** ועל כך כבר אמרו חז"לנו "**אִם בָּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת – מַה יַּעֲשׂוּ אֲזוֹבֵי קִיר?**", ואידך זיל גמור.

9. עוד נבקש לציין כי ביום 12.11.2021 התפרסמה כתבה ב"הארץ", לפיה בין בא-כוח חה"כ דרעי לבין גורמים בפרקליטות מתקיימים מגעים מתקדמים בנוגע להסדר טיעון, כאשר עיקר המחלוקת בין הצדדים נעוצה בסוגיית סעיפי העבירה בהם יואשם ויודה חה"כ דרעי, ובסוגיית הטלת מאסר על תנאי על חה"כ דרעי. עוד פורסם, כי להכרעה בסוגיות אלה, יש השלכה לעניין ההחלטה להטיל על חה"כ דרעי קלון.[5]

10. נבקש להזכירך, כי תכלית מוסד הקלון הנה תכלית ציבורית, ושאלת הטלת קלון מתבסס על שיקולים מן המשפט הציבורי ובראשם הגנה על מעמדו ויוקרתו של השירות הציבורי, שמירה על אמון הציבור בנבחריו והקפדה על מילוי תפקידים שלטוניים באופן ראוי, חוקי ותקין (בג"ץ 103/96 **כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה**, נ(4) 309, פס' 23 לפסק דינו של כב' השופט חשין (1996); ת"פ (שלום י-ם) 4063/06 **מדינת ישראל נ' הנגבי**, בעמ' 43 (פורסם בנבו, 9.11.2010) (להלן: "**עניין הנגבי**")).

11. לכן, במסגרת ההחלטה על הטלת קלון נדרש לבחון שני משתנים מרכזיים – **את הנזק הישיר שיגרם לגוף הציבורי אם אדם שעבר עבירה מעין זו ימשיך לכהן בתפקיד וישוב למעשיו הבלתי חוקיים, ואת הנזק העקיף בדמות פגיעה ביוקרתו ומעמדו בציבור של הגוף הציבורי (עניין הנגבי**, פס' 31 לפסק דינם של כב' השופטים שחם ורומנוב).

12. בעניין חה"כ דרעי, מדובר במי שכבר סרח בעבר, וחזר לדרכו הסוררת גם כאשר שב אל כסאו כנבחר ציבור. לפיכך, על מנת למנוע ממנו לפשוע בהיותו נבחר ציבור פעם נוספת, ועל מנת לשמור על תדמית נקיית כפיים של השירות הציבורי, הטלת קלון על חה"כ דרעי הנה צעד נדרש והכרחי.

13. **אשר על כן, התנועה פונה אליך, כאמור, על מנת שתפעל לפרסם באופן מידי את הכרעתך הסופית בעניינם של חברי הכנסת דרעי וליצמן, וכן תפעל על מנת להטיל קלון, למען גדיעת התופעה הפסולה של נבחרי ציבור אשר ממשיכים לכהן על אף שביצעו עבירות.**

14. לנוכח חשיבותו הציבורית הרבה של העניין, נודה לתשובתך בהקדם.

בכבוד רב,

תומר נאור, עו"ד
מנהל האגף המשפטי

רותם בבלי דביר, עו"ד
מחלקת ליטיגציה מנהלית

[5] חן מענית "דרעי מוכן להודות בעבירות ללא קלון, בפרקליטות רוצים יותר" "**הארץ**" (12.11.2021).
https://www.haaretz.co.il/news/law/.premium-1.10377822

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: •02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

נספח ע/8

העתק הנחיית היועמ"ש מספר 4.2200

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט פלילי חקירות
תאריך: כ"ג תמוז התשס"ב, 3 יולי 2002 עדכון: אדר א' תשס"ג, פברואר 2003; אב תשס"ו, אוגוסט 2006; אייר תשע"ג, מאי 2013; תמוז תשע"ו, יולי 2016 מספר הנחיה: 4.2200 (90.004)	חקירת אישי ציבור

חקירת אישי ציבור

1. (א) על-פי הדין הקיים, פתיחתה של חקירה פלילית נגד ראש הממשלה, שופט, דיין או קאדי, מותנית בקבלת הסכמתו של היועץ המשפטי לממשלה: סעיף 17(א) לחוק-יסוד: הממשלה; סעיף 12(א) לחוק-יסוד: השפיטה; סעיף 25 לחוק הדיינים, התשט"ו - 1955; סעיף 23 לחוק הקאדים, התשכ"א - 1961; וסעיף 28 לחוק בתי-הדין הדרוזיים, התשכ"ג - 1962. כן נקבע, בסעיף 17(ב), כי לא תיפתח חקירה פלילית נגד מי שכיהן כראש הממשלה, בשל חשד לביצוע עבירה שנעברה בעת כהונתו או בשנה לאחר שחדל לכהן, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

(ב) על-פי נהלי המשטרה (הנחית מח"ק 03.300.193), פתיחת חקירה נגד אישי ציבור מסוימים, (המוגדרים בהנחיית מח"ק כ"אישים חשובים") מותנית באישור ראש אגף החקירות והמודיעין במטה הארצי טרם נקיטת פעולות חקירה כלשהן. "אישים חשובים" מוגדרים בהנחיה האמורה והם כוללים, בין השאר, שרים, חברי הכנסת, אנשי דת בכירים, ראשי וחברי רשויות מקומיות, מנכ"לים במשרדי ממשלה ועוד.

(ג) ביצוע פעולת חקירה גלויה ראשונה – כגון חיפוש בבית או בלשכה, מעצר או חקירה פרונטלית – נגד חברי כנסת, ראשי רשויות מקומיות וסגניהם, וכן מנכ"לים ברשויות מקומיות, יובא מראש לידיעת פרקליט המדינה או פרקליט המחוז הרלבנטי.

2. האמור נקבע מתוך הכרה ברגישות חקירתם של אישי ציבור והשלכת חקירתם על מערכת השלטון עצמה, מעבר להשלכה על איש הציבור עצמו. אישור היועץ המשפטי לממשלה וראש אגף החקירות מהווים שלב של בדיקה מקדמית של התלונה, לשם בחינה האם אכן ראוי לפתוח בהליכי חקירה.

3. (א) מעבר לאמור לגבי אישי ציבור המפורטים בפיסקה 1(א) לעיל, יתבקש אישור היועץ המשפטי לממשלה לפתיחה בחקירה, גם כאשר איש הציבור כבר סיים תפקידו, ככל שהחקירה מתייחסת למעשים הקשורים לתפקידו.

(ב) כל פתיחה בחקירה נגד שר בממשלה או שר לשעבר, בקשר למעשה הקשור לתפקידו כשר, תובא לאישור היועץ המשפטי לממשלה.

(ג) אשר לחברי הכנסת או חברי הכנסת לשעבר, ראש אגף החקירות יידע את היועץ המשפטי לממשלה על פתיחה חקירה נגדם.

(ד) אופן הטיפול בחקירת אישי ציבור אחרים קבוע בנהלים הפנימיים של המשטרה.

4. אישר היועץ המשפטי לממשלה פתיחה בחקירה פלילית נגד נושא משרה שיפוטית המנוי בסעיף 1(א), יידע את ראש המערכת המשפטית הרלבנטית.

נספח ע/9

העתק הנחיית היועמ"ש מספר 4.3001

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט פלילי סדר הדין הפלילי - טרם הגשת כתב אישום
תאריך: י"ט תמוז התשנ"א, 1 יולי 1991 **עדכונים:** התש"ס; נובמבר 2003; מרץ 2007; נובמבר 2008; **מספר הנחיה:** 4.3001 (51.015)	**טיעון לפני הגשת כתב אישום פלילי**

טיעון לפני הגשת כתב אישום פלילי (שימוע)

1. אחריות כבדה מוטלת על כל מי שבא להחליט על הגשת כתב אישום פלילי נגד אדם, בייחוד בעבירות בעלות אופי חמור ועבירות שיש עמן קלון. יש אשר אפילו זיכוי בדין, אין בו כדי לתקן נזק, שנגרם מתוך אישום שלא היה צידוק להגישו. הגם שכל נאשם מוחזק חף מכל עבירה, ואף יהיה לו "יומו בבית-המשפט" להתגונן כלפי האשמה המיוחסת לו, אין להתעלם מכך כי הליכי משפט דרכם להתמשך ולהסתעף, ולא אחת אף להתפרסם, ויש עמם לא אחת גם משום עינויי דין.

2. מטרתה של הנחיה זו להסדיר את הסוגיה של קיום טיעון לפני הגשת אישום פלילי (להלן - **שימוע**), היינו - מתן הזדמנות לחשוד או לעורך דינו, המבקשים זאת, להציג טענותיהם, בכתב או בע"פ, ולשכנע כי חומר הראיות או אינטרס הציבור אינם מצדיקים הגשתו של כתב אישום. במסגרת הנחיה זו ייקבעו, בין היתר, היקף הזכות לשימוע, עיתוי השימוע, דרך השימוע והחומר שיימסר לקראת השימוע, וזאת במגמה להבטיח שוויון ואחידות, ככל הניתן, בהסדרי השימוע הנוהגים לגבי כלל החשודים וגורמי התביעה השונים.

אין באמור כדי לפגוע באפשרות להידברות בין התביעה לחשוד או לבא-כוחו גם במקרים אחרים, בטרם הוגש כתב האישום ואף לאחר הגשתו. לעתים, הצורך בבירור הוא זה של התביעה, לפי שיקול דעתה, בכדי לסייע בקבלת החלטה אחראית וצודקת על עצם הגשת כתב האישום, על מהות האישום או על פרטי העבירות אשר ייוחסו לנאשם בכתב האישום.

3. יודגש, כי מוסד השימוע אינו מהווה תחליף למשפט, ואין תכליתו לשמש מעין "משפט זוטא". מטרת השימוע היא לאפשר לחשוד להציג טענותיו ולשכנע, כי חומר הראיות בעניינו או אינטרס הציבור אינם מצדיקים הגשת כתב אישום נגדו. במסגרת הליך זה ניתנת לחשוד ההזדמנות להעמיד את התביעה על טעותה, בין אם מדובר בטעות משפטית או טעות ראייתית. על כן ברור, כי במסגרת הליך השימוע אין מקום להתדיינות פרטנית באשר לנבכי התיק וחומר הראיות הכלול בו, ויש להתמקד בסוגיות עקרוניות אשר מצויות ביסוד טיוטת כתב האישום. בהתאם לאמור משך השימוע, ככל שהוא נעשה בעל-פה, יהיה קצר יחסית (ככלל, ישיבה אחת), בכפוף לשיקול דעת עורך השימוע.

4. ביחס לעבירות מסוג פשע, נחקק בשנת 2000 סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן - **החסד"פ**), המקנה לחשוד זכות לקבלת הודעה בדבר העברת

חומר חקירה בעניינו לרשות תביעה, ובדבר זכותו להציג טיעוניו, במסגרת בקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום נגדו, או מהגשת אישום בעבירה פלונית. וזה לשון סעיף 60א:

> **"(א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת תביעות, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך.**
>
> **(ב) בהודעה תצוין כתובתה של רשות התביעה שאליה ניתן לפנות בכתב לבירורים ולהצגת טיעונים.**
>
> **(ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.**
>
> **(ד) חשוד רשאי, בתוך שלושים ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף-קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי העניין, רשאים להאריך את המועד האמור.**
>
> **(ה) החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, מטעמים שיירשמו, כי הנסיבות מצדיקות זאת, רשאי הוא להגיש כתב אישום, בטרם חלפו שלושים הימים ואף בטרם פנה החשוד כאמור בסעיף-קטן (ד).**
>
> **(ו) אין בהוראות סעיף זה כדי לשנות מהוראות סעיף 74.**
>
> **(ז) הוראות סעיף-קטן (א) לא יחולו על מי שבעת העברת חומר החקירה היה נתון במעצר, והוגש נגדו כתב אישום בתקופת מעצרו.**
>
> **(ח) הוראות החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958, לא יחולו לעניין סעיף זה, ואולם תינתן לחשוד הודעה בכתב על החלטת רשות התביעה בהקדם האפשרי ורשאית רשות התביעה להזמין את החשוד להציג בפניה את טיעוניו בעל פה.**
>
> **(ט) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע סוגי פשעים שלגביהם לא יחולו הוראות סעיף-קטן (א)."**

5. הודעה בהתאם לאמור בסעיף 60א(א) דלעיל תימסר לחשוד עם העברת תיק החקירה בעניינו מהיחידה החוקרת לרשות התובעת. ההודעה תבהיר כי תיק החקירה הגיע לתביעה, ובידי החשוד להגיש טענותיו בכתב כאמור בסעיף 60א(ד) לחוק.

הרשות התובעת רשאית לאפשר לחשוד לבחור בחלופה אחרת, ולפיה עם קבלת ההודעה יודיע החשוד על רצונו להעלות טענותיו ככל שתתגבש בעניינו החלטה על הגשת כתב-אישום. ככל שהחשוד יבחר בחלופה זו, ובסופו של דבר תתגבש החלטה להגיש כתב אישום בעניינו, תימסר לו הודעה נוספת לפיה התביעה שוקלת להגיש כתב אישום נגדו, ובאפשרותו להעלות טענותיו בפניה.

כל רשות תביעה תקבע, בהנחיות פנימיות, בכפוף לעקרונות הנחיה זו, את דרכי ההודעה לחשוד ואופן קיום השימוע.

6. על-פי עקרונות המשפט המנהלי, טיעון יכול שיהיה בכתב או בעל פה, ובלבד שניתנה לאדם הזדמנות הוגנת להציג עמדתו (בג"צ 161/84 חברת ווינדמיל הוטל בע"מ נ' שר הפנים, ואח', פ"ד מב(1) 793; בג"צ 3424/91 הארגון הארצי להגנת הדייר נ' שר הבינוי והשיכון, פ"ד מה(5)

340 ועוד). ככלל, הליך השימוע ייערך בכתב, אך יכול שייערך בעל-פה, לפי שיקול-דעת התביעה. שימוע בעל-פה ייערך, ככלל, באמצעות בא-כוחו של החשוד.

7. לפי סעיף 74 לחסד"פ, זכות העיון בחומר הראיות שבידי התביעה מוקנית לחשוד רק מעת שהוגש נגדו כתב אישום. בהתאם לסעיף 60א(ו), שנוסחו הובא לעיל, אין בהוראות סעיף 60א "כדי לשנות מהוראות סעיף 74".

יחד עם זאת, לעיתים לא ניתן לממש באופן סביר את זכות הטיעון ללא קבלת עיקרי חומר הראיות שבידי התביעה. לפיכך, יתאפשר עיון החשוד או בא-כוחו בעיקר חומר הראיות שבידי התביעה לקראת השימוע; זאת בכפוף לשיקול דעת התביעה, ככל שזו תסבור כי הדבר אינו עלול לפגוע בעניינם של מעורבים אחרים, להפריע להכנות למשפט, או לגרום נזק אחר (ראו לעניין זה בג"צ 47/91 און ניימן נ' פרקליטת המדינה, פ"ד מה(2) 872, 876 - 877).

במקרים בהם מועבר חומר חקירה לחשוד לצורך שימוע, ילווה החומר במכתב מפרקליט המחוז/ר' יחידת התביעות, במסגרתו יובהר כי החומר מועבר לצורך השימוע בלבד, ותופנה תשומת הלב להוראת סעיף 119 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. תבנית נוסח מכתב כאמור, מצ"ב כנספח א' להנחיה זו.

8. לא תתקבל במסגרת הליך השימוע טענה, המהווה השמעת גירסה שבעובדה בשאלה שלגביה בחר החשוד בזכות השתיקה בחקירתו. מכאן מתחייב כי מי שבחר בשתיקה לגבי העניינים שבעובדה שהוצגו לו בחקירה, יש לראותו, ככלל, כמי שוויתר על שימוע לגבי מסכת העובדות. כך עשוי להיות גם לגבי מי שאינו משתף פעולה עם הרשויות החוקרות בדרך אחרת.

9. (א) השימוע בעל-פה ייערך, ככלל, בפני מי שאמור להחליט על הגשת כתב האישום. הוא הדין לגבי שימוע בכתב. ואולם רשאי ראש יחידת התביעה הרלבנטית להסמיך אדם אחר מקרב היחידה לענין זה.

(ב) מקום שנקבע בחוק כי לא יוגש כתב האישום אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה, או מקום שנקבע בחוק או בהנחיות, כי הגשת כתב אישום טעונה אישור היועץ המשפטי לממשלה (ראו הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1004 "אישור מוקדם להגשת כתב אישום"), יתקיים השימוע בפניו, ויחליט הוא בענין, אלא אם כן סבר, שיש מקום להסמיך אדם אחר לענין זה. הוא הדין מקום שסמכות הגשת כתב האישום או אישורו כאמור הואצלה לגורם אחר.

10. מקום בו מתגבשת כוונה להגיש כתב אישום אחד נגד מספר חשודים, בעוד רק אחד מהם פנה לתביעה בבקשה לקיים הליך של שימוע, תמסר הודעה על קיום השימוע לכל החשודים השותפים לכתב האישום המתגבש, או לבאי-כוחם.

11. כאמור, סעיף 60א לחסד"פ מסדיר את קיומו של הליך ההודעה והשימוע רק בנוגע לעבירות מסוג פשע. עם זאת, החוק אינו שולל קיום שימוע בנוגע לעבירות שאינן מסוג פשע, אשר עליהם לא חל סעיף 60א' האמור.

ככלל, בתיקים הנוגעים לעבירות שאינן מסוג פשע לא תינתן הודעה לחשוד לפי סעיף 60א', אך אין מניעה לקיום הליך שימוע, בכתב או בעל-פה, גם בתיקי חטא או עוון, לפי שיקול דעת התביעה, בהתחשב, בין היתר, ברגישות ומורכבות התיק.

נספח א'

לכבוד

מר/גב' _____

באמצעות בא-כוחו, עו"ד _____

שלום רב,

הנדון: **תיק מס' ... - חומר חקירה לקראת שימוע**

רצ"ב [הנך מוזמן למשרדנו להעתקת] עיקרי חומר החקירה שנאסף נגדך בתיק _____.

נבקש להדגיש, כי החומר נמסר לך לצורך היערכות לקראת הליך השימוע שיתקיים לבקשתך, ולא לשום מטרה אחרת.

הנך נדרש אפוא לשמור על החומר, ולא לחשוף או למסור אותו, או כל פרט ממנו, לאיש זולת בא-כוחך, וזאת לצורך הכנה לשימוע בלבד.

האיסור לחשוף או למסור חומר חקירה כאמור מתייחס גם לבא-כוחך, אליו מועבר החומר לצורך ייצוגך בשימוע. לפיכך ככל שיתחלף או יתוסף בא-כוח אליו יועבר החומר, הנך נדרש להפנות תשומת ליבו לתנאי האמור.

לעניין זה אנו מפנים את תשומת ליבכם להוראת סעיף 119 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

בכבוד רב,

פרקליט המחוז/ר' יחידת התביעות

נספח ע/10

העתק הנחיית היועמ"ש מספר 4.1202

משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום

1. הצורך בזירוז הטיפול בהליכים פליליים

בבסיס הוראות חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - "**חוק סדר הדין הפלילי**"), הקובעות תקופת התיישנות לגבי רוב רובן של העבירות, שלאחריה לא ניתן להעמיד לדין חשוד בביצוע עבירה, עומדים רציונלים שונים, משפטיים וחברתיים: זכותו של חשוד או נאשם לסיום מהיר של ההליך והקושי להביא ראיות בחלוף זמן, זאת לצד מחילה והתקהות שיקולי הגמול עם חלוף הזמן ומתן אפשרות לשיקום. שיקולים אלה, בצד שיקולים נוספים הנוגעים לתביעה, לחשוד או לנאשם ולנפגע העבירה – הם שעומדים גם בבסיס החשיבות בתוך תקופת ההתיישנות - בקיצור משך הזמן הנדרש לחקירה המשטרתית של חשודים בעבירה, להחלטה אשר להכנת כתב אישום על-ידי המשטרה או פרקליטות המדינה או לגניזת תיק החקירה, ולדיון בבית המשפט עד להכרעת הדין. הליכים פליליים מהירים, הממחישים היטב את הקשר בין העבירה לבין העונש, יש להם חשיבות רבה כגורם מחנך ומרתיע, כלפי נאשמים ואף כלפי הציבור. ניהול יעיל של פעולת מערכת האכיפה הוא בעל פוטנציאל לתרום לאמון הציבור במערכת, ובפרט יש בו כדי לעודד נפגעי עבירה להתלונן ולחשוף את סיפורם בפני הרשויות.

להימשכות הליכי החקירה והתביעה יכולה להיות השלכה על ניהול התביעה וההגנה כראוי וקיום משפט הוגן. הבאת הליכים פליליים לדיון והכרעה בבית המשפט זמן רב לאחר מועד העבירה, מקשה לעתים קרובות לקיים אותם כראוי. חלוף הזמן יכול להשפיע על זיכרונם של העדים ועל האפשרות לסמוך על עדויות מלאות ואמינות. ככל שעובר הזמן כך גדל הקושי להביא ראיות מלאות ואמינות, ויש בכך כדי להכביד על ניהול המשפט, ראשית על התביעה – שעליה מוטל להוכיח את האשמה מעל לכל ספק סביר, אך גם על ההגנה. התמשכות ההליכים עלולה גם לרפות את ידיו של נפגע העבירה, הממתין לעתים בחרדה או במתח להתקדמות ההליכים ולמסירת עדותו במשפט. קיצור טווח הזמן, יש בו להקל במעמסה או במועקת נפגע העבירה, הכרוכה בהליכים.

קיצור משך זמן החקירה וההליך הפלילי כולו יש בו גם למנוע עינוי דין לחשוד או לנאשם.

א. אכן חשש לעינוי דין מהווה שיקול מרכזי בצורך לזרז את הליכי החקירה והמשפט. נאשם צפוי לשאת את העונש שיפסוק לו בית המשפט בהתאם לחוק ולנסיבות המקרה, ואין הוא אמור לשאת עונש נוסף של עינוי דין, הנובע מהתמשכות בלתי מוצדקת של ההליכים במשטרה, בתביעה או בבית המשפט. יתרה מזו, לעתים אדם נענש בעינוי דין מעין זה במשך תקופה ממושכת על לא עוול בכפו, ואפשר שבחקירה יתברר כי אין יסוד לחשד נגדו, ולפיכך לא יוגש כלל כתב אישום, וכן אפשר שיוגש כתב אישום אך הנאשם יצא זכאי בדינו.

חלוף זמן רב בין מועד העבירה למועד גזירת הדין עשוי גם להביא להקלה משמעותית בעונש, מתוך התחשבות בזמן שעבר, עד כדי כך שלעתים העונש נראה בלתי הולם את העבירה, וערכו כגורם מחנך ומרתיע נפגם במידה רבה, כמו גם המסר המועבר באמצעותו לנפגע העבירה.

יתר על כן, בית המשפט עשוי במקרים מסוימים לזכות נאשם מטעם "הגנה מן הצדק" לאחר שחלף זמן רב ממועד העבירה, אם יימצא כי המדובר ב"התנהגות בלתי נסבלת של הרשות" היינו, לפי הפסיקה, בהתנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. הגנה זו זכתה גם לעיגון חקיקתי.[1]
להתייחסות הפסיקה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק מפאת שיהוי ראו ע"פ 2910/94 **יפת נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 221, פסקאות 151-158 לפסק דינו של השופט ד' לוין (1996). ראו גם: רע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נ' ורדי**, פסקאות 102-109 לפסק דינו של השופט ח' מלצר (פורסם במאגרים המשפטיים, 31.10.2018) וכן ראו ע"פ 6922/08 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקאות 45-33 לפסק-דינה של השופטת ע' ארבל (פורסם במאגרים המשפטיים, 1.2.2010).[2]

על יסוד טעמים אלה וכעניין שבמדיניות, זמן רב שעבר מאז החלה החקירה עשוי להיות שיקול לסגירה של תיק פלילי או להימנעות מהגשת ערעור, כאשר השיהוי נגרם בשל אופן הטיפול בתיק על-ידי המשטרה או על-ידי פרקליטות המדינה ללא הצדקה בנסיבות המקרה, ובהעדר שיקולים מיוחדים הדורשים המשך ההליכים, כמו החומרה הרבה של העבירה או סיכון רב לציבור. החלטה כזאת יש לקבל בזהירות רבה, במבט רחב של אינטרס הציבור. כמובן, כדי שלא יהא חוטא נשכר, חיוני להימנע ככל הניתן ממצבים אלה.

ב. לשיפור בקצב הטיפול בתיקים נודעת גם חשיבות מבחינת אמון הציבור בתביעה הכללית. להשתהות ממושכת בטיפול בתיקים נודעת השפעה קשה על שמירתו של אמון הציבור.

ההנחיה שלהלן נועדה לסייע במידת האפשר בקיצור הזמן הנדרש להכנת כתבי אישום בפרקליטות המדינה ובמשטרה, מתוך התחשבות בנסיבותיו של כל מקרה ומבלי לפגוע במטרות העיקריות של המשפט הפלילי.

2. מטרת ההנחיה

א. כאמור, השיקולים העומדים בבסיס קביעת תקופת התיישנות הקבועה בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, שלאחריה לא ניתן להעמיד לדין חשוד בביצוע עבירה עיקרם בשיקול משולב, חברתי ומשפטי, של השכחה והמחילה עקב עבור הזמן. זאת יחד עם זכותו של נאשם לסיום מהיר של

[1] ראה סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.
[2] יצוין כי עמדת המדינה, שהתקבלה בפסיקה על-פי רוב, הינה ככלל שאין לקבל טענה זו, שכן תקופות ההתיישנות נקבעו בחוק, ואין מקום לקצר אותן מחמת טענת הגנה מן הצדק.

ההליך, עידוד היעילות של גורמי האכיפה, ומתן אפשרות להתחלה מחודשת ועידוד שיקומו של הנאשם.[3]

ביום ד' בשבט התשע"ט (10 בינואר 2019) פורסם חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 87), התשע"ט-2019 (להלן – **"תיקון החוק"**), שהסדיר מחדש את תקופות ההתיישנות על עבירות ועל עונשים. תיקון זה נכנס לתוקף ביום 10.10.19 והוא חל על עבירות שטרם התיישנו ביום זה.

ב. החוק בנוסחו קודם לכניסתו לתוקף של תיקון החוק, קבע כי בעבירות פשע ועוון אשר נערכה לגביהם חקירה או הוגש כתב אישום או התקיים הליך מטעם בית המשפט בתוך תקופת ההתיישנות, יתחיל מניין ההתיישנות מחדש מיום ההליך האחרון בחקירה, מיום הגשת כתב האישום, או מיום ההליך האחרון בבית המשפט. מצב דברים זה איפשר למעשה את הארכת תקופות ההתיישנות באופן בלתי מוגבל בשל ניהול פעולות חקירה. בתיקון החוק, תוקן הסעיף כך שנקבעה בסעיף 9(ג)(1) "תקופה נוספת" ומוגבלת לפרק הזמן שבו יוארכו תקופות ההתיישנות האמורות בעקבות פעולות חקירה, משך התקופה הנוספת נגזרת מחומרת העבירה וממורכבות החקירה.

ג. במקביל, הוארכו תקופות ההתיישנות הקבועות בסעיף 9(א) לחוק. כך, לגבי עבירות מסוג פשע שהעונש בשלהן הוא מאסר עולם או מוות הוארכה התקופה מעשרים שנה לשלושים שנה, ובפשע שדינו שבע שנות מאסר ומעלה, והוא עבירה המנויה בתוספת ראשונה ב', הוארכה התקופה מעשר שנים לחמש עשרה שנים. כמו כן, נקבע כי לא תחול התיישנות על עבירות הרצח והרצח בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 300 ו-301א לחוק העונשין, התשל"ז – 1977, לנוכח חומרתה היתרה וייחודה של עבירה זו.

עוד במסגרת תיקון החוק, התווסף סעיף 57א(א) לחוק. סעיף זה קובע כי אי עמידה בזמני הטיפול הקבועים בהנחיה זו (לרבות הארכה של זמני הטיפול בהתאם לקבוע בהנחיה) תחייב את הסכמתו של היועץ המשפטי לממשלה לצורך הגשתו של כתב אישום. יודגש, כי הסכמה כאמור תידרש הן במקרה של חריגה מהנחיה זו, והן במקרים שבהם חרגה הרשות החוקרת מנהליה המסדירים את זמני הטיפול בתיק החקירה.

הסעיף קובע כדלקמן:

> *"משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנוהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה."*

[3] ראו ספרו של פרופ' ש"ז פלר, "יסודות בדיני עונשין", כרך ב' (1987), בעמ' 623-623, וכן מאמרה של רינת קיטאי סנג'רו, "הצדקות להתיישנות עבירות", עלי משפט יא 227, 228 (2014).

מטרתה של הנחיה זו היא להציב בפני התביעה הכללית מגבלות זמן ברורות עד להחלטה בדבר הגשת כתב-אישום או סגירת התיק, תוך קביעת מנגנוני פיקוח ובקרה על קצב הטיפול של התביעה בתיקים המגיעים לטיפולה. מעבר לקביעת פרקי הזמן המרביים לטיפול התביעה בתיקי חקירה המגיעים לפתחה, העיקרון המנחה בהנחיה זו הוא החובה לעשות כל מאמץ להשלים את הטיפול בתיק, מבחינתה של התביעה, עד לקבלת החלטה סופית בתיק בפרק הזמן הקצר ביותר האפשרי.

פרקי הזמן הקבועים בהנחיה זו בפרק 3(א) להלן הם כאלה שאמורים, ככלל, להספיק לצורך גיבוש החלטת תובע והגשת כתב אישום, במסגרת של התנהלות יעילה ורגילה של רשויות החקירה והתביעה. עם זאת, ברור כי ייתכנו מקרים בהם תידרש חריגה מפרקי הזמן הקבועים בהנחיה זו. ההנחיה מפרטת רשימה של עילות שבהתקיימן **ייעצר מניין פרקי הזמן הקצובים** לטיפול בתיק.

3. סולם עדיפויות

ככלל, יש לפעול למניעת הימשכותם של זמני הטיפול בכלל תיקי התביעה. עם זאת, ניתן לאפיין סוגי תיקים או סוגי עניינים המתעוררים בתיקים, בהם ראוי לפעול באופן נחרץ יותר למניעת שיהוי, ועל כן יש לפעול לתעדוף הטיפול בהם. בכל הנוגע לסוגי תיקים או סוגי עניינים אלה, ניתן לומר, באופן קטגורי, כי התמשכות הטיפול בהם עלולה להסב נזק מיוחד לחשוד, לנפגע העבירה, לצדדים שלישיים או לאינטרס הציבורי. מובן, כי האמור להלן מתייחס באופן קטגורי לסוגי תיקים או סוגי עניינים, ובפועל משך הטיפול תלוי כמובן בנסיבות הייחודיות של כל מקרה. נפרט להלן את רשימת התיקים או העניינים המתעוררים בתיקים, אשר יש לתעדפם מבחינת משך הטיפול בהם:

א. **חשוד הנתון במעצר או בתנאים מגבילים** – כאשר החשוד נמצא במעצר ויש כוונה לבקש את המשך מעצרו או הותרתו בתנאים מגבילים, בוודאי תנאים המגבילים באופן ממשי את חירותו (לדוגמה חשוד הנתון במעצר בית), את חופש העיסוק שלו (לדוגמה חשוד הנתון תחת מגבלה של איסור עיסוק) או את זכויות הקניין שלו (לדוגמה חשוד שנתפסו מרשותו כספים או מיטלטלין בהיקף ניכר; יובהר כי לא כל תפיסה של רכוש בעל ערך כספי נמוך תוביל לתעדוף גבוה יותר של התיק) – הכרחי לטפל בתיק באופן מזורז.

ב. **חשוד שהוא קטין** – לפי סעיף 14 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א – 1971, אין להעמיד קטין לדין אם עברה שנה מיום ביצוע העבירה, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. מעבר למסגרת זמנים זו, יש לפעול לקידום הטיפול בתיקו של חשוד קטין במהירות, בשל גילו הצעיר והרצון לבחון אפיקי שיקום.

ג. **חומרת העבירה** – במקרים שבהם תיק החקירה כולל חשדות לביצוען של עבירות פליליות חמורות, או במקרים שבהם העבירות מגלמות נזק מיוחד לנפגע העבירה, אזי יש להאיץ את

הטיפול בתיק. כדוגמה לעבירות מעין אלה ניתן למנות עבירות מין חמורות, עבירות אלימות חמורות, עבירות מין בקטינים או חסרי ישע, עבירות אלימות במשפחה וכדומה.

ד. **חשש לגרימת נזק מיוחד לחשוד כתוצאה משיהוי** – ניתן למנות מספר קטגוריות של נסיבות שבהתקיימן ניתן יהיה לראות בחשוד כמי שייגרם לו נזק מיוחד כתוצאה מעיכוב הטיפול בעניינו. הקטגוריות שיימנו להלן אינן בגדר רשימה ממצה: האחת, כאשר מדובר בחשוד שהושעה מעבודתו כתוצאה מפתיחת החקירה נגדו; השנייה, כאשר החשוד הוא נבחר ציבור והתיק בעניינו נפתח סמוך לפני תקופת בחירות (לרבות בחירות מקדימות);[4] השלישית, כאשר נודע לתביעה כי הפגיעה בחשוד מסבה נזק ניכר לצדדים שלישיים נוספים. כך, למשל, חקירה נגד חשוד המנהל תאגיד או עסק ובו מועסקים עובדים רבים, והחקירה משפיעה על יכולת ההתנהלות של התאגיד או בית העסק, באופן הפוגע גם בפרנסת העובדים.

ה. **חשש לפגיעה ביכולת ניהול ההליכים כתוצאה משיהוי** – כאשר השהיית הטיפול עלולה לחבל בניהול המשפט, למשל: כאשר ידוע כי אחד העדים הוא תושב חוץ ומתכוון לשוב לארצו או ישראלי המתכוון לצאת את הארץ לתקופה ממושכת; כאשר החשוד הוא תושב חוץ ונודע כי הגיע לישראל לשהות קצרה; כאשר נודע כי החשוד עתיד לצאת את הארץ בעתיד הקרוב לפרק זמן ממושך; כאשר קיים חשש ממשי כי התארכות ההליכים תוביל לחזרתו של נפגע העבירה מהתלונה נוכח לחצים המופעלים עליו, או מתח מיוחד בו הוא שרוי.

ו. **עניין ציבורי מיוחד בקידום מהיר של הטיפול בתיק** – כאשר גורם מוסמך החליט כי קיים עניין ציבורי מיוחד בסיום מהיר של ההליכים, כגון, כאשר הוחלט להיאבק באופן נמרץ ומופגן נגד תופעה פלילית מסוימת, המוגדרת לעתים כ"מכת מדינה" על מנת להביא את הדברים לידיעת הציבור ולהרתיע מהמשך התופעה.

מעבר לאמור לעיל, יש לשים לב כי לעתים מתקבל תיק ביחידת תביעה מסוימת ונדרש לנתב את התיק בין גורמים שונים על מנת להכריע בו סופית. ניתן למנות מספר דוגמאות למצבים אלה: האחת, כאשר תיק מתקבל בפרקליטות, ופרקליט המחוז מחליט להעבירו לתביעה המשטרתית לצורך המשך הטיפול בו (למשל מכוח סמכותו לפי סעיף 60(ד) לחוק סדר הדין הפלילי); השנייה, כאשר תיק מתקבל בפרקליטות, ומעיון ראשוני ברור שעל התיק להישלח להשלמות חקירה טכניות במהותן; השלישית, כאשר תיק מסוים מצריך שורה של אישורים פנימיים בפרקליטות לצורך הגשת כתב-אישום (כגון תיק בגין עבירות ביטחון שמצריך אישור של היועץ המשפטי לממשלה, או גורם אחר שאליו האציל את סמכותו, לצורך העמדה לדין). בכל אחד מן המצבים האלה, יש להקפיד לצמצם את פרקי הזמן עד לביצוע הניתוב כאמור.

---

[4] פירוט נרחב של השיקולים בנוגע לפתיחה בחקירה ומדיניות התביעה לגבי נבחרי ציבור סמוך לתקופת בחירות מופיע בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1913 "מדיניות התביעה והאכיפה לפני הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות" (דצמבר 2005).

4. משך הזמן ממסירת תיק החקירה ועד לקבלת החלטת התובע

א. פרקי זמן הקצובים לטיפול התביעה בתיקים –

(1) התובע האחראי על החלטה בתיק חקירה יפעל לגיבוש ההחלטה בדבר החשד נגד חשוד מסוים ופתיחה בהליכים פליליים בהקדם האפשרי, במסגרת פרקי הזמן המרביים הקבועים בהנחיה זו, ובשים לב לסולם העדיפויות שנקבע כאמור בפרק 2 לעיל.

בקביעת פרקי הזמן המרביים להחלטת תובע הקבועים בהנחיה זו ישנה רלוונטיות לחומרת העבירה וכן לסוג העבירה אשר נוכח מורכבותן מצדיקות קביעת פרק זמן ארוך יותר לשם גיבוש ההחלטה בדבר הטיפול בתביעה, דוגמת עבירות כלכליות מורכבות ועבירות שחיתות, המנויות בתוספת ראשונה א' ובתוספת ראשונה ג' לחוק סדר הדין הפלילי.

(2) **ככלל, התביעה תגבש את החלטתה הסופית בעניין תיק חקירה מסוים לא יאוחר מפרקי זמן אלה:**

(א) בעבירות מסוג חטא יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 6 חודשים.

(ב) בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים.

(ג) בעבירות מסוג פשע שדינן עשר שנות מאסר ומעלה יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 24 חודשים.

(להלן יכונו פרקי זמן אלה - "**פרקי הזמן הקצובים**").

מניין התקופות המצוינות לעיל יחל ביום מועד קליטת התיק ביחידת התביעה ועד למועד קבלת ההחלטה הסופית בדבר העמדה לדין או סגירת תיק, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי, או עד למועד החתימה על הסדר מותנה, לפי סימן א'1 לפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי.

ב. מניין פרק הזמן לטיפול התביעה בתיקים עם מספר חשודים או מספר עבירות –

במקרים בהם קשורים מספר חשודים באותה פרשייה, הרי שהמסכת העובדתית הנדרשת לבירור רחבה יותר ולפיכך הזמן הנדרש לבירור על-ידי רשויות התביעה מתארך אף הוא. כך גם כאשר עבירות שונות בוצעו על ידי אותו אדם. משכך, כאשר נוהלה חקירה נגד מספר חשודים באותו תיק חקירה, בעבירות שונות הקשורות באותה פרשה, או במקרים בהם נוהלה נגד אותו חשוד חקירה במספר עבירות במסגרת אותו תיק, תימנה התקופה למתן החלטת התביעה לפי פרק הזמן הקבוע ביחס לעבירה החמורה יותר באותו תיק. ניתן להקיש, בהקשרנו זה, מן הקבוע בסעיף 9(ג)(5) לחוק סדר הדין הפלילי לעניין מניין תקופות ההתיישנות:

"(5) התנהלה חקירה נגד כמה חשודים באותו תיק חקירה, בעבירות שונות הקשורות לאותה פרשה, תימנה התקופה הנוספת לגבי עבירות אלה שהן מסוג פשע או עוון, לפי העבירה החמורה מביניהן.

ג. עילות שבהתקיימן ייעצר מניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק –

לעיתים עשויות להתקיים במהלך הטיפול בתיק נסיבות אשר יביאו לעיכוב הטיפול בו, והדבר אינו בשליטת רשויות התביעה. בהתקיים הנסיבות המפורטות להלן, אחת מהן או יותר, לא תימנה התקופה שבה התקיימה הנסיבה במניין התקופות הקצובות לטיפול בתיק. יצוין כי נסיבות 1-8 הן נסיבות העוצרות רק את מניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק ואילו נסיבות 9-14 להלן, מנויות בסעיף 9(ג2) לחוק כנסיבות העוצרות את "מירוץ" ההתיישנות כולו, ותעצורנה גם את פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק.

1. השלמת חקירה.[5] על מנת לוודא שהשלמת החקירה מטופלת ביעילות הוצא נוהל משנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)- "נוהל מעקב אחר תיקים המצויים בהשלמות חקירה". על פרקליט לערוך מעקב ובקרה אחר תיקים המצויים בהשלמות חקירה בהתאם לנוהל זה.
2. פרק הזמן שחלף מרגע העברת בקשה להוצאת תעודת חיסיון מגופי החקירה או הביטחון אל התביעה לצורך בחינתה לפני העברה אל הגורם המוסמך להוצאת תעודת החיסיון, ועד להוצאת תעודת החיסיון בפועל. פרק הזמן שבו ניתן יהיה לעצור את פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק מטעם זה יעמוד על 3 חודשים, אולם במקרים המתאימים פרקליט המחוז יהיה רשאי להאריך את פרק הזמן לתקופות נוספות של שלושה חודשים בכל פעם ובלבד שהתקופה המצטברת לא תעלה על שנה.
3. התקופה שממועד הגשת בקשה לשימוע על פי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, או התקופה שממועד ההודעה לחשוד על אפשרות הגשת בקשה לשימוע, לפי המוקדם שבהם, ועד למועד האחרון של ההחלטה בהליכי השימוע או עד למועד האחרון לקיום השימוע, על פי כל דין, לפי המאוחר שבהם. פרק הזמן המירבי שבו ניתן יהיה לעצור את פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק מטעם זה יעמוד על 6 חודשים, אולם ניתן יהיה להאריך את התקופה האמורה מעבר ל-6 חודשים בהסכמת באי-כוחו של החשוד או ככל שפרקליט המחוז קבע, כי בנסיבות העניין יש הצדקה להארכת המועד עד להחלטה סופית בשימוע.
4. המתנה להחלטה של המחלקה לחקירות שוטרים בעניין תלונה שהוגשה אליה על ביצוע עבירה הקשורה לאותה פרשה.
5. פרק הזמן שבו לא ניתן לחקור חשוד או להגיש נגדו כתב אישום, בשל חסינות הנתונה לו לפי כל דין.
6. פרק הזמן שנדרש לצורך משא ומתן בין התביעה לבין החשוד לסגירת תיק בהסדר מותנה, לפי סעיף 67א לחוק סדר הדין הפלילי.

[5] פרק הזמן שממועד הוראה להשלמת חקירה ועד להעברת חומר החקירה בחזרה לתובע לאחר השלמת חקירה אינו מובא במניין משך חקירה, אלא אם עלה על 6 חודשים אז מובאת תקופה זו במניין משך חקירה.

7. פרק הזמן שנדרש לשם קבלת תסקיר מטעם שירות המבחן, בהתאם לתקנה 4 לתקנות המבחן (תסקיר קצין מבחן), התשס"ז-2006 או לשם קבלת עמדת שירותי הרווחה, בטרם קבלת ההחלטה בדבר העמדה לדין או גניזת התיק.
8. פרק הזמן שחלף מיום העברת חוות דעת התביעה לגורם המוסמך ברשות המיסים בנוגע לבקשה של חשוד להמרת ההליך הפלילי בתשלום כופר כסף,[6] ועד ליום שבו החליט הגורם המוסמך ברשות המיסים לדחות את הבקשה; קיבל הגורם המוסמך ברשות המיסים את הבקשה להמרת ההליך הפלילי בכופר, והליך הכופר בוטל מאוחר יותר, לא ימנה פרק הזמן שחלף מיום העברת חוות-דעת התביעה כאמור ועד ליום ביטול הליך הכופר.
9. פרק הזמן שבו נבצר מרשויות התביעה לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בשל הגשת בקשה לעזרה משפטית או לסיוע משפטי ממדינה אחרת לצורך הליכי החקירה או ההעמדה לדין, לפי חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998, או לפי כל דין אחר.
10. החשוד או עד מרכזי נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתרו אף לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתרו.
11. החשוד מתחמק מהליכים באופן שמעכב או מונע את העמדתו לדין.
12. מצבו הרפואי או הנפשי של החשוד, נפגע העבירה או של עד מרכזי מעכב את הליכי ההעמדה לדין של החשוד.
13. פרק הזמן שבו נבצר מרשויות התביעה לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בשל הליכים משפטיים שנוקט החשוד.
14. פרק הזמן שמיום חתימת הסדר מותנה לפי סימן א'1 לפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי ועד לתום התקופה שנקבעה לקיום תנאי ההסדר, או עד שהוברר לתביעה אי-קיום תנאי מתנאי ההסדר על ידי החשוד, או עד שהתגלה כי ההסדר הושג במרמה, ככל שכך אירע.

יצוין עוד כי במקרה שבו הוחלט על סגירת התיק, ולאחר מכן, התקיימה עילה לפתיחתו של התיק מחדש (למשל, במקרה שבו התקבל ערר של המתלונן על החלטת הגניזה של התיק, או במקרה שנפתח תיק חקירה חדש נגד החשוד ששינה את תמונת המצב ביחס לתיק הקודם), הרי שפרק הזמן שבו התיק היה סגור לא יימנה בפרקי הזמן לטיפול התביעה בתיק החקירה.

ד. <u>הארכה של פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק –</u>

להלן יפורט מדרג של שלושה סוגי חריגה ממסגרת הזמנים הקצובה לטיפול בתיקים על-ידי התביעה. **בין השיקולים למתן החלטה בדבר הארכת פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק יילקחו בחשבון גם היקף תיק, מורכבות משפטית, גילוי מאוחר של ראיות, זיקה או תלות בין התיק לבין תיקים או חקירות אחרות המתנהלים, המתנה לקבלת חוות דעת מגורמי מקצוע וכיוצא בזה.**

[6] בסעיף זה "הליך כופר", הליך לפי הוראות חוק אלה: סעיף 221 לפקודת מס הכנסה, התשכ"א – 1961; סעיף 101 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג – 1963; סעיף 121 לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו – 1975; סעיף 231א לפקודת המכס; סעיף 25 לחוק מס קניה (טובין ושירותים), תשי"ב-1952; סעיף 60 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א – 1961.

(1) הארכה של פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק - הטעונה דיווח לפרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, או מי שהסמיכו לכך –

במקרה שבו עומד להסתיים זמן הטיפול הקצוב לטיפול בתיק (כאשר בפרק זמן זה לא ייכללו פרקי זמן שבהם **התקיימה עילה המפסיקה את מניין** פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק, כמפורט בפרק 4(ג) לעיל), ולא עלה בידי התובע להשלים את הטיפול בתיק במאמץ סביר בתוך התקופה הקצובה לטיפול בתיק, על התובע לתעד את דבר החריגה מהתקופה הקצובה, תוך פירוט הטעמים לחריגה, ולהעביר דיווח על אודות החריגה זמן מספיק לפני פרק הזמן הקצוב לפרקליט המחוז או לראש יחידת התביעות או מי שהסמיכו לכך. במקרה כזה, יוארך פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק בתקופה של עד 6 חודשים נוספים. באחריות התובע שהעביר את הדיווח לפרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות לנהל בקרה ומעקב אחר המשך הטיפול בתיק ואחר האפשרות לחריגה נוספת מלוחות הזמנים לטיפול בתיק.

יודגש, כי במקרה שבו **לא** עמד התובע בחובת הדיווח לפרקליט המחוז או לראש יחידת התביעות, או מי שהסמיכו לכך, לפני תום התקופה הקצובה לטיפול בתיק, יידרש התובע **לאישורו** בדיעבד של פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, או מי שהסמיכו לכך, לשם הארכת זמן הטיפול בתיק, וזאת בהתאם להסדר הקבוע להלן בפרק 4(ד)(2) להנחיה זו.

אם נדרש נוסף על האישור בדיעבד של תקופת ההארכה הראשונה, שמקורה **בדיווח** לפרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, גם אישור פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות לתקופת ההארכה השנייה לפי פרק ד(2) להלן, רשאי פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות לאשר את שתי התקופות, ככל שסבר שיש הצדקה לכך למרות שלא נתבקש אישורו מראש כנדרש.

(2) הארכה **נוספת** של פרקי הזמן הקצובים לטיפול התביעה בתיקים – אישור מראש של פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, או מי שהסמיכו לכך –

פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, או מי שהם הסמיכו לכך, רשאי להאריך את התקופה הקצובה לטיפול בתיק החקירה שביחידתו ב-6 חודשים נוספים לכל היותר, מעבר לתקופת ההארכה המנויה בסעיף 4(ד)(1) לעיל, וזאת אם מצא כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים הארכה כאמור. לדוגמה, בשל סוג העבירה הנחקרת ונסיבות ביצועה, מורכבות התיק או היקף חומר החקירה שנאסף בו.

אישור פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות יתועד בתרשומת בתיק, ויינתן על בסיס בקשה בכתב של התובע המטפל (או הגורם הממונה עליו), אשר תועבר זמן מספיק לפני תום התקופה שמעבר לה נדרש אישורו של פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות. באחריות התובע שהעביר את הבקשה לפרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות לנהל בקרה ומעקב אחר המשך הטיפול בתיק ואחר האפשרות לחריגה נוספת מלוחות הזמנים לטיפול בתיק.

יודגש, כי במקרה שבו **לא** ניתן אישורו של פרקליט המחוז או של ראש יחידת התביעות, או מי שהסמיכו לכך, לפני תום תקופת החריגה הראשונה מן התקופה הקצובה לטיפול בתיק (קרי

התקופה המנויה לעיל בפרק 4(ד)(1)), יידרש **אישורו** בדיעבד של המשנה לפרקליט המדינה לשם הארכת זמן הטיפול בתיק, וזאת בהתאם להסדר הקבוע להלן בפרק 4(ד)(3) להנחיה זו.

אם נדרש נוסף על האישור בדיעבד של תקופת ההארכה השנייה, שמקורה באישור של פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות לפי פרק 4(ד)(2), גם אישור המשנה לפרקליט המדינה לתקופת ההארכה השלישית לפי פרק 4ד(3) להלן, רשאי המשנה לפרקליט המדינה לאשר את שתי התקופות (או את שלוש התקופות אם לא דווחה תקופת ההארכה הראשונה), ככל שסבר שיש הצדקה לכך למרות שלא נתבקש אישורו מראש כנדרש.

(3) הארכה נוספת של פרקי הזמן הקצובים לטיפול התביעה בתיקים – אישור המשנה לפרקליט המדינה –

המשנה לפרקליט המדינה רשאי להאריך עוד את התקופות הקצובות לטיפול בתיק חקירה מעבר לתקופת ההארכה המנויה בסעיף 4(ד)(2) לעיל, וזאת לפרק זמן נוסף של 6 חודשים לכל היותר. המשנה לפרקליט המדינה, רשאי לשוב ולהאריך תקופה זו מעת לעת, עד לתקופת הארכה כוללת לפי סעיף זה אשר לא תעלה על 18 חודשים.

בקשה לקבלת אישור המשנה לפרקליט המדינה, תועבר באמצעות פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעות, זמן מספיק לפני תום התקופה אשר מעבר לה נדרש האישור. בבקשה יפורטו הטעמים להארכה המבוקשת, יצוינו הפעולות שבוצעו בידי התביעה עד כה וכן תימסר הערכת זמן לסיום הטיפול בתיק.

יודגש, כי במקרה שבו **לא** ניתן אישורו של המשנה לפרקליט המדינה לפני **תום** תקופת החריגה השנייה מן התקופה הקצובה לטיפול בתיק (קרי התקופה המנויה לעיל בפרק 4(ד)(2)), יידרש **אישורו** בדיעבד של פרקליט המדינה, וזאת בהתאם לשיקולים המנויים בפרק 4(ה) להנחיה זו. במקרה שבו לא ניתן אישורו של המשנה לפרקליט המדינה, ותמה תקופת החריגה השנייה מן התקופה הקצובה לטיפול בתיק – יש לפעול כמפורט להלן בפרק 4(ה) להנחיה זו.

כאשר נדרש אישורו של המשנה לפרקליט המדינה להארכת זמן הטיפול של התביעה בתיק, שבו על פי החוק או על פי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה[7] נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה לצורך העמדה לדין של הנאשם,[8] או כאשר התיק בו מדובר מעורר עניין ציבורי מיוחד אחר – יעביר המשנה לפרקליט המדינה את ההכרעה בשאלת ההארכה הנוספת לידי היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה לפי העניין.

---

[7] ראו הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1004 "**אישור מוקדם להגשת כתב אישום**" (נובמבר 2007).

[8] הכוונה למצבים שבהם סמכות האישור לצורך העמדה לדין לא הואצלה מידי היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה אל המשנה לפרקליט המדינה.

ה. אישור בדיעבד להגשת כתב-אישום –

בהתאם לקבוע בסעיף 57א(א) לחוק סדר הדין הפלילי, אין להגיש כתב-אישום אם לא התקיימו ההוראות המנויות בהנחיה זו באשר לזמני הטיפול במסגרת התביעה, או אם לא התקיימו ההוראות המנויות בנהליהן של רשויות החקירה באשר לזמני הטיפול בתיקי החקירה, וזאת אלא אם ניתנה הסכמתו של היועץ המשפטי לממשלה.

יובהר כי לעתים עשוי להיות מוגש כתב-אישום, ובדיעבד יתברר, לאחר הגשת כתב-האישום, כי בשל טעות הוגש תוך חריגה מנהלי רשויות החקירה או תוך חריגה מן האמור בהנחיה זו. במקרים אלה, ניתן יהיה לשקול לפנות בבקשה מתאימה ליועץ המשפטי לממשלה למתן אישור בדיעבד להגשת כתב-האישום תוך חריגה מההנחיה או הנהלים.

בין השיקולים הנוגעים לבקשה למתן אישור בדיעבד מאת היועץ המשפטי לממשלה (בין אם הבקשה מועברת לפני הגשת כתב-האישום ובין אם היא מועברת לאחר הגשתו), ניתן למנות את השיקולים הבאים:

(1) חומרת העבירות המיוחסות לחשוד או הנאשם ונסיבותיהן.

(2) עברו הפלילי של החשוד או הנאשם.

(3) הטעמים לחריגה מההוראות הקבועות בהנחיה זו או בנהליהן של רשויות החקירה.

(4) פרק הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירה, פרק הזמן שבו נמשכו הליכי החקירה ופרק הזמן שבו נמצא התיק בידי התביעה.

(5) במקרה שבו הוגש כבר כתב-האישום – ייבחן גם השלב הדיוני שבו מצויים ההליכים בתיק הפלילי.

5. דיווח ושמירת נתונים

יובהר כי סעיף 57א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי, לאחר התיקון לחוק, מחייב כי אחת לשנתיים ידווחו שר המשפטים והשר לביטחון הפנים על שיעור המקרים מבין המקרים שהתיקון חל עליהם באותה עת, שבהם משך הליכי החקירה וההעמדה לדין תאם את התקופות הקבועות בנהלים המחייבים של רשויות החקירה ובהנחיה זו, וכן על מספר המקרים שבהם נדרשה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב אישום, בגין אי עמידה בנהלים המחייבים של רשויות החקירה ובהנחיה זו.

אחת לשנה, יועבר דין וחשבון ליועץ המשפטי לממשלה, אשר יפרט את הנתונים לגביהם נדרש דיווח שר המשפטים והשר לביטחון הפנים לפי סעיף 57א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי. כן יפורטו בדין וחשבון השנתי שיוגש ליועץ המשפטי לממשלה המקרים שבהם הופעלה סמכותו של המשנה לפרקליט המדינה ושל פרקליט המדינה לפי הנחיה זו.

נספח ע/11

העתק של תגובת המשיבים 1-2
במסגרת בג"ץ 950/19 מיום
3.3.2019

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 950/19

התנועה למען איכות השלטון בישראל
ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא ו/או נילי אבן חן
ו/או תומר נאור ו/או יעל קריב-טייטלבאום
ו/או זהר אלטמן – רפאל ו/או שקד בן – עמי
מרח' יפו 208, ירושלים
ת"ד 4207, ירושלים 91043
טל' 02-5000073, פקס 02-5000076

העותרת

נגד

1. פרקליט המדינה
2. היועץ המשפטי לממשלה
ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052
טל' 02-6466590, פקס 02-6467011

3. שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המדינה לעתירה

1. בהתאם להחלטת כבוד השופט ג' קרא מיום 7.2.19 ולארכה שניתנה, מוגשת בזאת תגובה מקדמית מטעם המדינה לעתירה שבכותרת.

2. במוקד העתירה דנן בקשת העותרת כי תתקבל, טרם הבחירות לכנסת העשרים ואחת הקבועות ליום 9.4.19, החלטה בדבר הגשת או אי-הגשת כתב אישום נגד מר חיים כץ, חבר הכנסת ושר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (משיב 3).

3. עמדת המדינה, שתפורט להלן, היא כי דין העתירה להידחות **על הסף**.

ראשית, כפי שניכר מהעתירה, רבות מהטענות בה הן טענות הנוגעות לפגיעה כביכול בזכויות ובאינטרסים של השר כץ, שהעותרת מעלה. בכך מתעברת העותרת על ריב לא לה, שעה שישנו גורם אחר הנוגע לעניין באופן ישיר (הוא השר כץ עצמו), ועל כן בהיבט זה דין העתירה להידחות על הסף.

שנית, גם ככל שהעותרת מבקשת לטעון בשם האינטרס הציבורי הכללי, עמדת המדינה היא כי דין העתירה להידחות על הסף. כפי שיפורט להלן, לגורמי התביעה מסור שיקול דעת רחב ביותר בכל הנוגע לאופן ניהולן של חקירות המסורות לטיפולן, והעותרת לא הרימה את הנטל הכבד המוטל עליה לצורך הקמת עילת התערבות שיפוטית בשיקול דעת זה. מעבר לכך, יצויין כי משך ואופן הטיפול של גורמי התביעה בשני התיקים שבמסגרתם נחקר השר כץ הם סבירים לתלוטין, תוך ששני התיקים טרם בשלו לכדי הגעה לשלב של

הכרעה סופית בשאלת הגשתו או אי-הגשתו של כתב אישום. על כן, עמדת המדינה היא כי דין העתירה להידחות על הסף גם מטעם זה, משהיא אינה מגלה כל עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

עיקרי הרקע הרלוונטי

4. השר כץ נחקר כחשוד במסגרת שתי פרשות שונות, שנחקרו על ידי גורמי חקירה שונים ולוו על ידי שתי מחלקות שונות בפרקליטות המדינה. נעמוד להלן בתמצית על עיקרי שתי הפרשות והטיפול בהן, על פי שנמסר מגורמי הפרקליטות הרלוונטיים.

"תיק ניירות הערך"

5. בחודש ינואר 2016 פתחה רשות ניירות ערך בחקירה בעניינם של השר כץ ושל אדם נוסף, פעיל בשוק ההון, בחשד לשימוש במידע פנים. במסגרת החקירה נחקר השר כץ במאי 2016. חומר החקירה שנאסף במסגרת חקירה זו העלה חשד גם לעבירות של לקיחת שוחד ומתן שוחד, מרמה והפרת אמונים של עובד ציבור, וקבלת דבר במרמה, בהתייחס לאירועים שסבבו את הליכי חקיקת תיקון 44 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968. היועץ המשפטי לממשלה אישר את הרחבת החקירה כאמור, ובמסגרתה זומן השר כץ לחקירה נוספת, בדצמבר 2016, ובהמשך לחקירה נוספת, במרס 2018.

6. עם השלמת החקירה ברשות ניירות ערך, במהלך חודש יולי 2017, הועבר התיק לפרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה), שליוותה את החקירה.

7. לאחר בחינת חומר הראיות, נמסר לשר כץ, במכתב מיום 24.5.2018, כי היועץ המשפטי לממשלה שוקל – על יסוד המלצת פרקליט המדינה והמלצת פרקליטת מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) ובכפוף לשימוע שיתקיים, ככל שהשר כץ יבקשו – להגיש נגדו כתב אישום בגין לקיחת שוחד – עבירה לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז–1977 (להלן "**חוק העונשין**"); מרמה והפרת אמונים – עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות – עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

8. לאחר דחיות אחדות שמקורן בבקשות מטעמו של השר כץ, התקיימה ישיבת השימוע ביום 21.10.18 בפני היועץ המשפטי לממשלה, ובסיומה ניתנה לשר כץ, לבקשתו, ארכה להגשת טיעונים משלימים בכתב. טיעונים אלה, בהיקף של 391 עמודים (כולל נספחים), הוגשו ביום 25.11.18.

9. ביום 20.1.19 הועברה ללשכת פרקליט המדינה וללשכת היועץ המשפטי לממשלה חוות דעתה של פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה) ביחס לשימוע שהתקיים.

10. ביום 4.2.19 הוחלט על ביצוע השלמת חקירה מסויימת לאחר השימוע. השלמת חקירה זו צפויה להסתיים בתוך פרק זמן של שבועות אחדים.

11. לאחר השלמת החקירה עתידים ממצאיה לעבור ללשכת פרקליט המדינה וללשכת היועץ המשפטי לממשלה, בליווי חוות דעת של הפרקליטות המלווה על אודות הממצאים שהתקבלו.

<u>"תיק התעשייה האווירית"</u>

12. בשנת 2016 החלה משטרת ישראל (יאל"ב – היחידה הארצית למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433), בשיתוף רשות המיסים, בחקירה בנוגע לחשדות לעבירות מצד חברי ועד העובדים ואחרים בתעשייה האווירית.

13. במרס 2017 עברה החקירה לשלב הגלוי. במהלך החקירה עלו חשדות לעבירות מצד השר כץ, בעבירות של לקיחת שוחד, שוחד בחירות, קבלת דבר במרמה, מרמה והפרת אמונים וסחיטה באיומים.

14. במסגרת הפרשה נחקרו יותר מ-60 חשודים, ונאסף חומר חקירה בהיקף משמעותי.

15. במאי 2018 הועברה למחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, שליוותה את החקירה, מרבית חומר החקירה. במספר מועדים לאחר מכן הועברו חומרי חקירה נוספים.

16. ביוני 2018 הועברה ליאל"ב בקשה להשלמת חקירה במספר עניינים נקודתיים שהיו דרושים לצורך גיבוש חוות הדעת של המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה בעניינו של השר כץ. המענה הסופי לבקשת השלמת החקירה התקבל במהלך חודש אוגוסט 2018.

17. בנובמבר 2018 הועברה חוות דעת של המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה בעניינו של השר כץ ללשכת פרקליט המדינה. כמו כן, נותרו היבטים נוספים לבדיקה. לשכת פרקליט המדינה העבירה חוות דעת זו להתייחסות המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), וזו התקבלה לאחרונה.

18. לאחר כל אלה, ובכפוף לבחינת הצורך בהשלמת התייחסת להיבטים אשר ביחס אליהם טרם הושלמה הבדיקה עובר לכתיבת חוות הדעת, עתידה חוות הדעת להיות מובאת בפני פרקליט המדינה, לצורך מתן המלצתו ליועץ המשפטי לממשלה בנושא. לאחר מכן, עתיד היועץ המשפטי לממשלה להידרש לנושא, לבוחנו ולקבל החלטה בעניין.

עמדת המדינה

19. עמדת המדינה היא כי דין העתירה להידחות **על הסף**.

20. ראשית, כפי שניכר מהעתירה, רבות מהטענות בה הן טענות הנוגעות לפגיעה כביכול בזכויות ובאינטרסים של השר כץ (משיב 3), שהעותרת מעלה.

כך, מציינת העותרת בעתירתה, בין היתר, במסגרת נימוקיה למתן הצו על תנאי המבוקש בעתירה, כי זה נדרש "לנוכח **הפגיעה הקשה במשיב 3 ובזכויותיו כחשוד עד כדי עינוי דין של ממש**, ולרבות **פגיעה בשמו הטוב כנבחר ציבור**" (עמ' 2 לכתב העתירה); כך בהמשך חוזרת העותרת וטוענת לפגיעה בין היתר לפגיעה "[]בזכויות רבות של הציבור **ושל המשיב 3 עצמו**" (עמ' 3 לכתב העתירה); לאחר מכן טוענת עוד העותרת כי "**גרירת הרגליים** בענייננו של המשיב 3, ובייחוד בתקופה רגישה זו משמעה **פגיעה של ממש בזכויות יסוד של המשיב 3, כחשוד בהליך הפלילי, כמועמד בבחירות, וכבן אדם החי במדינה דמוקרטית ואשר סובל מעינוי דין מתמשך של ממש**" (עמ' 18 לכתב העתירה); ובהמשך מרחיבה עוד העותרת לגבי "הפגיעה בזכויות האדם" ו"עינוי דין" כביכול הכרוכים בענייננו, בנוגע לשר כץ (ראו עמודים 18-19 לכתב העתירה; ההדגשות שבקו תחתי – לא במקור).

בכך, מתעברת העותרת על ריב לא לה, שעה שישנו גורם אחר הנוגע לעניין באופן ישיר (הוא השר כץ עצמו), ועל כן בהיבט זה דין העתירה להידחות על הסף.

יפים לענייננו בהקשר זה דבריו של כבוד השופט קרא, שנאמרו אך לאחרונה ממש, לפני פחות מחודש, בפסק הדין שניתן ביום 4.2.19 בבג"ץ 837/19 **פוקס נ' היועץ המשפטי לממשלה**, ועסק, בדומה לעתירה זו, בעתירתו של אדם שביקש כי בית משפט נכבד זה יורה ליועץ המשפטי לממשלה הוראות בנוגע לשאלת קבלתן של החלטות בתיקי חקירה בעניינו של ראש הממשלה, ובכלל זה בזיקה למועד הבחירות לכנסת העשרים ואחת, כפי שהדבר בענייננו (שם דובר על עתירה שביקשה כי **לא** תתקבל החלטה לפני הבחירות). וכך נאמר בעניין מפי כבוד השופט קרא:

> "3. **דין העתירה להידחות על הסף שכן בנסיבות העניין, מצאנו כי העותר מתעבר על ריב לא לו ואינו הגורם המתאים להגשת העתירה** (ראו והשוו לבג"ץ 5179/13 **דמרי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (22.7.2013), ובהקשר זהה לענייננו ראו את פסק דינו של בית משפט זה בבג"ץ 355/19 **עמותת הרצליה למען תושביה נ' היועץ המשפטי לממשלה**, בפסקה 4 (15.1.2019) שלא הכריע בסוגיה). העותר טוען אמנם כי הינו עותר ציבורי המייצג את ציבור הבוחרים הנפגע באופן ישיר מההחלטה, וכי להחלטה חשיבות חוקתית בהיותה עוסקת ביסודות המשטר הדמוקרטי ובהליכי הבחירות. אכן, ההלכה הפסוקה הרחיבה במהלך השנים את זכות העמידה בעניינים ציבוריים, כדי לאפשר ביקורת שיפוטית בנושאים בעלי אופי ציבורי הקשורים בקידומו של

שלטון החוק, אכיפת עקרונות חוקתיים, ותיקון פגמים מהותיים בפעולות המינהל הציבורי. עם זאת, כפי שנפסק:

> "...על אף הרחבת זכות העמידה כאמור, נשמר העיקרון שלפיו **בית המשפט לא ייעתר, דרך כלל, לעתירה ציבורית מקום שברקע העניין מצויים אדם או גוף אשר נפגעים באופן ישיר מנושא העתירה**, ואשר נמנעו מפנייה לבית המשפט לבקש סעד על אף הפגיעה בזכות או באינטרס שלהם. בנסיבות כאלה, **כאשר קיים נפגע ישיר מפעולה שלטונית, והוא עצמו אינו פונה לבית המשפט, עשוי בית המשפט שלא להכיר בזכות העמידה של העותר הציבורי... הטעמים לסייג זה נעוצים, בין היתר, בתפיסה שלפיה מקום שאדם המושפע מפעולה שלטונית אינו עותר כנגדה, משמעות הדבר היא כי אין מקום וצורך אמיתי בהתערבות שיפוטית.** כן יש להניח כי עותר ציבורי המתערב במחלוקת לא לו אינו מצויד במכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין, המצויים בידיו של הנוגע בדבר" (בג"ץ 6972/07 **לקסר נ' שר האוצר**, בפסקה 24 (22.3.2009), ההדגשה הוספה – ג'.ק).

> וראו גם בג"ץ 962/07 **לירן נ' היועץ המשפטי לממשלה**, בפסקאות 14-15 (1.4.2007) (להלן: עניין **לירן**); בג"ץ 1759/94 **סרוזברג נ' שר הביטחון**, פ"ד נה(1) 625 (1994), ולדיון כללי, דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** כרך ד - משפט מינהלי דיוני 286-292 (2017); אליעד שרגא ורועי שחר **המשפט המינהלי** כרך ב - עילות הסף 118-120 (2008)). איננו מקלים ראש בטיבו של העניין, ובפרט על רקע הליך הבחירות, הליך שבכלל מצוי בלב המשטר הדמוקרטי ותקינותו עשויה להצדיק הידרשות לעתירה ציבורית גם מקום שהעותר הוא אינו הנפגע הישיר (עניין **לירן**, בפסקה 15). בנסיבות העניין, **ובהינתן העובדה שהנפגע הישיר יכול לייצג את עניינו במובהק יותר מכל עותר, לא מצאנו מקום להיענות לעתירה.**
>
> 4. סוף דבר, העתירה נדחית." (ההדגשות שבקו תחתי – לא במקור).

וכן ראו דבריו של בית משפט נכבד זה (מפי כבוד השופט נ' סולברג) שוב בעניין זה, בפסק דין שניתן לפני ימים אחדים, בבג"ץ 1416/19 **עמותת הרצליה למען תושביה נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פיסקה 4 לפסק הדין (28.2.19).

21. שנית, גם ככל שהעותרת מבקשת לטעון בשם האינטרס הציבורי הכללי, עמדת המדינה היא כי דין העתירה להידחות על הסף, משהיא אינה מגלה עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד, וזאת בשים לב לשיקול הדעת הרחב ביותר המסור לגורמי התביעה בכל הנוגע לאופן ניהולן של תקירות המסורות לטיפולן. העותרת ודאי לא הרימה את הנטל הכבד המוטל עליה להקמת עילת התערבות שיפוטית בשיקול דעת זה, משמשך ואופן הטיפול של גורמי התביעה בשני התיקים שבמסגרתם נחקר השר כץ הם סבירים לחלוטין, כאשר שני התיקים טרם בשלו לכדי הגעה לשלב של הכרעה סופית בשאלת הגשתו או אי-הגשתו של כתב אישום.

22. כך, ב"תיק ניירות הערך" התקדם הטיפול בתיק; נערך שימוע; לאחריו הועברו השלמות מצד השר כץ בסוף חודש נובמבר האחרון; לאחר מכן הוחלט בתחילת החודש שעבר על השלמת חקירה, שטרם הסתיימה; לאחר מכן צפויה להתקבל חוות דעת משלימה לעניין השלמת החקירה; ובהמשך צפויה להתקבל החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה בשאלת הגשתו או אי-הגשתו של כתב אישום.

כך, ב"תיק התעשייה האוויריית" התקדם גם כן הטיפול בתיק, שהוא אף כאמור תיק בהיקף נרחב, שבמסגרתו נחקרו יותר מ-60 חשודים ונאסף חומר חקירה בהיקף משמעותי ביותר; בנובמבר האחרון הועברה חוות דעת של המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה בעניינו של השר כץ ללשכת פרקליט המדינה, תוך שגם נותרו היבטים נוספים לבדיקה; זו הועברה להתייחסותו של המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים); בהמשך, עתידה חוות הדעת להיבחן על ידי פרקליט המדינה, לצורך מתן המלצתו ליועץ המשפטי לממשלה בנושא; ולאחר מכן עתיד היועץ המשפטי לממשלה להידרש לעניין, לבוחנו ולקבל החלטה בעניין.

כפי שניתן היטב לראות, אין מדובר בתיקים שגורמי התביעה יושבים באפס מעשה בנוגע להם או משתהים בטיפול בהם.

23. העותרת מבקשת להשליך יהבה בעניין זה גם על הנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

כבר בפתח ההתייחסות לדברים יודגש כי שתי ההנחיות האמורות מיועדות לצרכים פנימיים, לשם הנחיית הגורמים העושים במלאכה, ואינן קובעות מועדים מנדטוריים שחריגה מהם מקימה מניה וביה עילה להתערבות שיפוטית. כבר מטעם זה דין הטענות להידחות על הסף.

24. למעלה מן הנדרש, ייאמר גם לגוף האמור בהנחיות כדלקמן.

25. באשר להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (צורפה <u>לעתירה</u> כנספח <u>ע/16</u>). במסגרת ההנחיה נקבע בין היתר כי ככלל, על גורמי התביעה לפעול לסיום הטיפול בתיק חקירה בעבירות מסוג פשע שדינן עד עשר שנות מאסר, בתוך 18 חודשים, תוך שמניין התקופה יחל ביום קליטת התיק בתביעה ועד לקבלת החלטת התובע בדבר העמדה לדין או סגירת התיק (ראו עמ' 5 להנחיה).

<u>**בענייננו, כלל לא חלה חריגה ממשך הזמן שנקבע בהנחיה.**</u>

לגבי "תיק ניירות הערך", ממועד העברת התיק לפרקליטות (ביולי 2017) ועד להודעה (במאי 2018) על שקילת הגשתו של כתב אישום חלפו כ-10 חודשים. לאחר מכן החל הליך של שימוע (שנמשך כחצי שנה, כולל העברת השלמות מצד השר כץ לאחר ישיבת השימוע שהתקיימה), ולאחריו הוחלט בפברואר 2019 על השלמת חקירה – התפתחויות

ש"עוצרות" את הזמן הנמנה לעניין ההנחיה (ראו עמ' 5-6 להנחיה), שכן ההמתנה בגינן אינה נובעת מהתנהלותן של רשויות התביעה.

גם באשר ל"תיק התעשייה האווירית", כלל לא חלה חריגה ממשך הזמן של 18 חודשים. כפי שפורט לעיל, רק במאי 2018 – לפני כ-10 חודשים – הועברה לפרקליטות מרבית חומר החקירה (ומה גם שלאחריו נדרשה כאמור השלמת חקירה על ידי גורמי החקירה, שהמענה הסופי לה התקבל בפרקליטות במהלך חודש אוגוסט 2018).

הנה כי כן, אף בהתאם למועדים המנחים הקבועים בהנחיה לא חלה בענייננו כל חריגה ממשך הזמן שנקבע בה.

26. כאמור, הדברים נאמרים מעבר לנדרש, שכן אין בהנחיה זו, שמטרתה להדריך את עבודתם של גורמי התביעה, לקבוע משכי זמן מנדטוריים שלא ניתן לסטות מהם. ההנחיות באשר למשך הטיפול בתיקים השונים חשובות ונחוצות, אך הן לעולם כפופות לעיקרון הבסיסי של קיום עבודת חקירה יסודית ומלאה ככל הנדרש, בהתאם לנסיבות התיק הספציפי, כמצופה מתביעה מקצועית ואחראית העושה עבודתה נאמנה. כך עולה אף מתוך ההנחיה עצמה, בה נכתב בין היתר כי ההנחיה "נועדה לסייע במידת האפשר בקיצור הזמן הנדרש להכנת כתבי אישום בפרקליטות המדינה ובמשטרה, **מתוך התחשבות בנסיבותיו של כל מקרה ומבלי לפגוע במטרות העיקריות של המשפט הפלילי**", וכי "פרקי הזמן הקבועים בהנחיה זו הם כאלה שאמורים, ככלל, להספיק לצורך גיבוש החלטת תובע בעניין והגשת כתב אישום בתיק ממוצע, במסגרת התנהלות יעילה ורגילה של מערכת החקירה והתביעה. **עם זאת, ברור כי ייתכנו מקרים בהם תידרש חריגה מפרקי הזמן אלו מטעמים ענייניים ומוצדקים**" (עמ' 2 להנחיה; ההדגשות לא במקור).

27. אין חולק כי ישנה חשיבות לכך שהחלטות בדבר הגשת כתבי אישום והעמדה לדין, לאחר השלמת חקירה פלילית, תתקבלנה בתוך פרק זמן סביר. עם זאת, הקביעה מהו "זמן סביר" תלויה, במידה רבה, בנסיבות העניין ובצורכי התיק [ראו בג"ץ 7323/08 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פיסקה 3 (28.8.08); בג"ץ 4194/15 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (8.10.15)]. כאמור, בענייננו משך ואופן הטיפול של גורמי התביעה בשני התיקים שבמסגרתם נתקר השר כץ הם סבירים לחלוטין, תוך ששני התיקים טרם בשלו לכדי הגעה לשלב של הכרעה סופית בשאלת הגשתו או אי-הגשתו של כתב אישום.

28. כן יוער, כי בטענותיה בנוגע להנחיה זו מפנה העותרת (ראו עמ' 10 לעתירה) בין היתר לחלק בהנחיה המדבר על מקרים בהם יש חשיבות גבוהה במיוחד למניעת שיהוי בטיפול, וביניהם "כאשר מדובר באיש ציבור בתקופה שלפני בחירות" (עמ' 4 להנחיה). אלא שיושם אל לב כי האמור נכנס בגדרי "**נסיבות מיוחדות הגורמות נזק לחשוד**" (עמ' 4 להנחיה; ההדגשה שבקו תחתי לא במקור), ובהקשר זה יוזכר, שוב, כי בכל הכבוד, אין

מקום לכניסת העותרת בנעליו של השר כץ בפני בית משפט נכבד זה ולטעינת טענות בשמו ובשם נזק לכאורה שלטענת **העותרת** נגרם לו. מעבר לכך, כאמור לעיל ממילא אין בכך כדי להצדיק התערבות בדרך פעולתם של גורמי התביעה בעניינו, בשים לב לשיקול הדעת הרחב ביותר המסור להן ובשים לב לכך שהתנהלות גורמי התביעה בשני התיקים היא סבירה לחלוטין.

29. כמו כן, לעמדת המדינה גם טענות העותרת בנוגע להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1913 "מדיניות התביעה והאכיפה לפני הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות" דינן להידחות (ההנחיה צורפה **לעתירה** כנספח **ע/17**). כאמור כבר בפתח ההנחיה, "[...] פעילות רשויות אכיפת החוק השונות בתקופת ערב בחירות תתנהל כסדרה גם ביחס להליכים בעניינם של נבחרי ציבור ומועמדים לבחירה, והטיפול בתיקים אלה יהיה, ככלל, בהתאם למהלך העניינים השוטף, ועל-פי סדרי העדיפויות הנוהגים". גם בעניינו, בשתי הפרשות נמשך הטיפול כסדרו, תוך שבאחת מהן אף התקדם כאמור הטיפול כבר עד כדי קיום שימוע, שלאחריו נדרשה השלמת חקירה.

30. גם באשר לטענות העותרת בדבר "זכות הציבור לדעת", לעמדת המדינה דין הטענה להידחות. אין מדובר בעניינו בכך שהתקבלו החלטות ואין מגלים אותן לציבור, אלא שנדרש עוד זמן כדי להשלים את העבודה הנדרשת, לצורך קבלתן של ההחלטות.

31. לסיכום: למערכת אכיפת החוק מסור שיקול דעת רחב ביחס לניהול הליכים פליליים, כל שכן כאשר מדובר בהחלטות של ראשי מערכת אכיפת החוק, והיקף ההתערבות השיפוטית כפועל יוצא מכך הוא מצומצם עד מאוד [ראו למשל בג"ץ 1689/02 **נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נז(6) 49, 55 (5.8.03); בג"ץ 6271/96 **בארי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נ(4) 425, 428-429 (13.11.96); בג"ץ 3425/94 **גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה**, נ(4) 1, 10 (21.8.96)]. בית משפט נכבד זה חזר ופסק, פעם אחר פעם, כי לגורמי התביעה והחקירה מוקנה שיקול דעת רחב מאוד בנוגע לניהול ההליך הפלילי, על כל שלביו, ובהתאם לכך מרחב ההתערבות השיפוטית בשיקול דעתם של גורמי התביעה בסוגיות אלה הוא צר מאוד, ושמור למקרים יוצאי דופן וחריגים ביותר, בהם נמצאה חריגה קיצונית ממתחם הסבירות: "עשרות, אם לא מאות פעמים, נאמר בפסיקתו של בית משפט זה, כי נקודת המוצא היא, שלתביעה מסור שיקול דעת מקצועי רחב בסוגיות שונות הנוגעות להליך הפלילי על כל שלביו, החל מהחקירה, דרך הגשת כתב האישום וכלה בשלב הערעור. התערבות בשיקול דעת הרשויות תיעשה במשורה ובמקרים חריגים ונדירים בלבד, כאשר ההחלטה הנדונה לוקה בחוסר סבירות קיצוני" [דברי כבוד השופט י' עמית בפסק הדין בבג"ץ 8814/18 **שלו נ' מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב**, פיסקה 8 (27.1.19)].

כפי שפורט לעיל, משך ואופן הטיפול בעניינו על ידי גורמי התביעה הם סבירים לחלוטין. ודאי שאין בהם כל חוסר סבירות קיצוני, המקים עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד. יש לאפשר לגורמי התביעה והחקירה האמונים על המלאכה לעשות את מלאכתם,

ולקבל החלטה עניינית במסגרת זמנים סבירה בנסיבות העניין, והכל גם שעה שעל שולחנם של הגורמים הרלוונטיים, ובראשם היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה, מצויים עוד עניינים רבים, והעבודה נעשית בהתאם לסדרי העבודה כמקובל, תוך שכאמור, בית משפט נכבד זה אינו נוטה להתערב בעניינים מעין אלה, אלא במקרים שבהם ישנו חוסר סבירות קיצוני, מה שאין המצב בעניינו כלל וכלל. מסגרת הזמנים הנדרשת נגזרת מן הפעולות הנדרשות, ומן הצורך לקבל החלטה מושכלת על יסוד תשתית עובדתית ומשפטית מלאה בכל תיק ותיק לפי העניין.

32. סיכומו של דבר, עמדת המדינה היא כי דין העתירה להידחות על הסף, תוך חיוב העותרת בהוצאות.

היום, כ"ו באדר א' התשע"ט
3 במרס 2019

ד"ר יובל רויטמן, עו"ד
ראש תחום (עניינים מינהליים)
בפרקליטות המדינה

יונתן נד"ב, עו"ד
סגן בכיר במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

נספח ע/12

העתק של תגובת היועמ"ש מיום
19.12.2021 לעתירה בבג"ץ
משמר הדמוקרטיה הישראלית

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט הגבוה לצדק

בג"ץ 8311/21

משמר הדמוקרטיה הישראלית
ע"י עו"ד יובל יועז ואהוד שפק
כתובת דוא"ל: Office@krnl.co.il

ה ע ו ת ר ת

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה
2. פרקליטות מיסוי וכלכלה
ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים
טל': 073-3925345; פקס: 02-6467011

3. בית משפט השלום בראשון לציון

4. ח"כ חיים כץ
ע"י עו"ד נוית נגב
טל': 03-6099914; פקס: 03-6099915
כתובת דוא"ל: Main@snlawyers.co.il

ה מ ש י ב י ם

תגובה מקדמית מטעם המדינה

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 5.12.21, מתכבדים המשיבים 1 – 2 (להלן: **המדינה**) להגיש תגובה מקדמית לעתירה ולבקשה לצו ביניים.

1. עתירה זו עניינה בטענות העותרת נגד הסדר הטיעון שנחתם בין המדינה למשיב 4 (להלן: **ח"כ כץ**), על יסודן מבקשת היא, בעיקרם של דברים, להורות על ביטול ההסדר בהיותו, לטענתה, בלתי סביר.

כן מבקשת העותרת צו ביניים שיורה, כי עד להכרעה בעתירה יימנע בית משפט השלום בראשון לציון, אליו הוגש הסדר הטיעון בהליך ת"פ 22398-11-21, מלדון בתיק (להלן: **ההליך הפלילי**).

2. כבר בפתח הדברים יובהר, כי עמדת המדינה היא שדין העתירה להידחות בהעדר כל עילה שיפוטית להתערבות בהחלטותיה של המדינה בעניינו של ח"כ כץ בגדרי היקף הביקורת השיפוטית המצומצמת הנוהגת בענין החלטות כגון דא.

כידוע, למערכת אכיפת החוק, ובפרט לעומד בראשה, הוא היועץ המשפטי לממשלה, מסור שיקול דעת רחב ביחס לניהול הליכים פליליים, והיקף ההתערבות השיפוטית, כפועל יוצא מכך, הוא מצומצם עד מאוד (ראו למשל בג"ץ 1689/02 **נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נז(6) 49, 55 (5.8.03); בג"ץ 6271/96 **בארי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נ(4) 425, 428-429 (13.11.96); בג"ץ 3425/94 **גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה**, נ(4) 1, 10 (21.8.96)).

בית משפט נכבד זה חזר ופסק, פעם אחר פעם, כי לגורמי התביעה והחקירה מוקנה שיקול דעת רחב מאוד בנוגע לניהול ההליך הפלילי, על כל שלביו, ובהתאם לכך מרחב ההתערבות השיפוטית בשיקול דעתם של גורמי התביעה בסוגיות אלה הוא צר מאוד, ושמור למקרים יוצאי דופן וחריגים ביותר, בהם נמצאה חריגה קיצונית ממתחם הסבירות: **"עשרות, אם לא מאות פעמים, נאמר בפסיקתו של בית משפט זה, כי נקודת המוצא היא, שלתביעה מסור שיקול דעת מקצועי רחב בסוגיות שונות הנוגעות להליך הפלילי על כל שלביו, החל מהחקירה, דרך הגשת כתב האישום וכלה בשלב הערעור. התערבות בשיקול דעת הרשויות תיעשה במשורה ובמקרים חריגים ונדירים בלבד, כאשר ההחלטה הנדונה לוקה בחוסר סבירות קיצוני"** (דברי כבוד השופט י' עמית בפסק הדין בבג"ץ 8814/18 **שלו נ' מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב**, פיסקה 8 (27.1.19)).

כך שב ופסק בית המשפט הנכבד אף לענין היקף ההתערבות בהסדרי טיעון. ראו, למשל, פסק דינו של כב' השופט אלון בבג"ץ 5961/07 **פלוני נ' פרקליט המדינה** (23.9.07):

> **"שיקול הדעת לעניין עריכת הסדר הטיעון ותנאיו מסור כל כולו לתביעה.** [...]
>
> **הביקורת השיפוטית של בית משפט זה לעניין החלטות מסוג אלה של התביעה לא תיעשה אלא במשורה קמוצה ביותר ורק במקרים נדירים בקיצוניותם"**

3. לעמדת המדינה, העתירה דנן אינה מבססת פגם משפטי בשיקול הדעת המקצועי והרחב של התביעה, ובראשה היועץ המשפטי לממשלה, ודאי לא חוסר סבירות קיצוני. להלן יפורטו השיקולים המקצועיים העומדים בבסיס הסדר הטיעון עם חה"כ כץ, והמשיבים יטענו כי לא קמה עילה להתערבות בית המשפט הנכבד בהסדר הטיעון, וכי דין העתירה להידחות על הסף בהעדר עילה, ולחלופין לגופה, נוכח כל אשר יפורט להלן.

4. אשר לבקשה לצו ביניים יטענו המשיבים, כי שעה שדין העתירה להידחות בהעדר עילה, ממילא אין מקום למתן צו ביניים כמבוקש. זאת, נוכח כל אשר יפורט להלן, המשליך על סיכויי העתירה, ובפרט נוכח הצמצום בהתערבות בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה בניהול ההליך הפלילי על כל שלביו, ובכלל זה החלטותיו לענין הסדרי טיעון.

בצד זאת, יבקשו המשיבים כי ככל שבית המשפט הנכבד לא יורה על דחיית העתירה על הסף ללא דיון, ייקבע הדיון בעתירה דנן בהקדם האפשרי לפי יומנו של בית המשפט הנכבד, ובמידת האפשר לפני יום ה-27.12.21, מועד הדיון הקבוע לפני בית משפט השלום בראשון לציון. זאת בשים לב למהות התיק, וכן לכך שרצוי לקיים את הדיון טרם חילופי היועץ המשפטי לממשלה בסוף ינואר 2021, שכן ככל שיהא צורך בהגשת הודעות ותגובות נוספות בהליך בעקבות דיון בית המשפט בעתירה, יידרש היועץ הבא ללימוד התיק מראשיתו, והדבר עלול לגרום לעיכוב משמעותי בניהול ההליך הפלילי וכן בהליך זה.

5. להלן יוצגו תחילה עיקרי ההליכים בעניינו של חה"כ כץ עד לגיבוש הסדר הטיעון. לאחר מכן יוצגו השיקולים שביסוד הסדר הטיעון העומד במוקד דיוננו, ולבסוף תובא עמדת המשיבים במענה לנטען בעתירה.

רקע - ההליכים בעניינו של ח"כ כץ

6. ראשיתם של הדברים בחקירה שנפתחה בשלהי שנת 2015, לאחר שבמערכות הפיקוח של רשות ניירות ערך התגלה מידע שהעלה חשד, כי ח"כ כץ וחברו, מרדכי בן אריה (להלן: **בן ארי**), איש שוק הון מיומן, ביצעו מסחר בניירות ערך המבוסס על מידע פנים. במהלך החקירה בגין חשד לעבירה על חוקי ניירות ערך, ומתוך ממצאיה, עלה חשד לעבירה בתחום טוהר המידות בגינו נחקרו ח"כ כץ ובן ארי במאי 2016.

7. תחילה נשקלה הגשת כתב אישום בעבירת שוחד. ח"כ כץ זומן לשימוע לפני היועץ המשפטי לממשלה, אשר לאחריו נמצא כי אין בסיס ראייתי מספיק להעמדת ח"כ כץ לדין בגין עבירת שוחד, וזאת נוכח שיקולים ראייתיים באשר להוכחת רכיב "הבעד" ולהוכחת מלוא המתת. לצד זאת החליט היועץ המשפטי לממשלה, כי חומר הראיות שלפניו מבסס סיכוי סביר להרשעה בעבירת מרמה והפרת אמונים.

8. בהתאמה לכך, ביום 14.8.19 החליט היועץ המשפטי לממשלה להגיש כתב אישום נגד ח"כ כץ, המייחס לו ביצוע עבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 בצירוף סעיף 29(ב) לחוק העונשין (להלן: **כתב האישום**). יחד עמו הוחלט להעמיד לדין אף את בן ארי בגין ביצוע עבירת מרמה והפרת אמונים, וכן בעבירת שימוש במידע פנים לפי סעיף 52ג לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: **חוק ניירות ערך**). כפי שיתואר בהמשך, כתב אישום זה הונח בפני יושב ראש הכנסת כמצוות הוראות חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א – 1951 (להלן: **חוק החסינות**).

העתק כתב האישום המקורי שנמסר לידיי יושב ראש הכנסת צורף לעתירה כנספח **ע/10.**

9. נעמוד להלן בתמצית על עיקרי כתב האישום המקורי שנמסר לידי יושב ראש הכנסת. אולם נציין כבר כעת בתמצית את שיובהר בהמשך בהרחבה: כתב האישום המקורי שהוגש אינו עומד עוד. היועץ המשפטי לממשלה השתכנע כי אין להגישו, אלא יש להגיש תחתיו את כתב האישום שהוגש במסגרת הסדר הטיעון שהתגבש, לאחר הליך עבודה מקצועי וסדור ובחינת מכלול החומר, כפי שיפורט להלן.

על פי כתב האישום המקורי שנמסר ליושב ראש הכנסת, במהלך השנים 2010-2011 קידם ח"כ כץ, בעת ששימש יו"ר ועדת הרווחה בכנסת, תיקון לחוק ניירות ערך אשר עשוי היה להיטיב עם מחזיקי אג"ח בחברות בחדלות פירעון, בשעה שהוא מצוי בניגוד עניינים בין האינטרס הפרטי שלו ושל בן ארי, לבין כובעו הציבורי כח"כ ויו"ר ועדה.

בסמוך למחצית שנת 2010 ביקש בן ארי מח"כ כץ לקדם תיקון לחוק ניירות ערך, אשר יביא לשינוי בסדר הנשייה של חברות המצויות בחדלות פירעון וייתן לבעלי אג"ח "רגילים" קדימות על בעלי השליטה בחברות, דבר שעשוי היה להגדיל את העוגה לשאר מחזיקי האג"ח, ולהביא לכך שבאופן מעשי בעלי השליטה לא יקבלו בחזרה את כספם.

על פי כתב האישום המקורי שנמסר ליושב ראש הכנסת, הן לבן ארי והן לח"כ כץ היה אינטרס כלכלי פרטי בהצעת החוק. ח"כ כץ נענה ליוזמתו של בן ארי ופעל לקידומה של הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 44) (דחיית פירעון התחייבות של חברה ציבורית כלפי בעל שליטה), התשע"א-2010 (להלן: **תיקון 44**). תיקון 44 אושר בוועדת הרווחה בתום שלוש ישיבות, ובראשית ינואר 2011 אושר במליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית.

בכתב האישום המקורי שנמסר ליושב ראש הכנסת צוין כי על אף ניגוד העניינים בין ענייניו הפרטיים לבין תפקידו הציבורי, נמנע כץ מלמסור לחברי הוועדות בכנסת שדנו בתיקון או לגורמים אחרים שליוו את עבודת התיקון לאורך כל הדיונים, מידע על האינטרסים הכלכליים והאישיים של בן ארי שעמדו ביסוד הצעת החוק, ועל קשריו האישיים והכלכליים עם יוזם ההצעה.

בנוסף, בחודש ינואר 2011 הגישה תנועת אומ"ץ לוועדת האתיקה של הכנסת קובלנה נגד ח"כ כץ "בגין העברת חוק המיטיב עם חברת ישראמקו, שהוא מחזיק באורח אישי במניותיה". ח"כ כץ הסתיר מוועדת האתיקה מידע רלוונטי, לרבות יחסיו עם בן ארי ואינטרסים של שניהם בתיקון, ואף מסר לוועדה מידע שגוי. בנסיבות אלו, החליטה ועדת האתיקה בחודש יולי 2011 כי מעשיו של כץ אינם עולים כדי הפרת חובה אתית, אולם קבעה כי קיים טעם לפגם בכך שח"כ כץ, בין היתר, לא יידע את חברי הוועדה בדבר קשרי החברות בינו לבין בן ארי.

10. ביום 11.9.19, לאחר שנמסרה לח"כ כץ החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה להעמידו לדין פלילי ולהגיש נגדו כתב אישום, פנה ח"כ כץ בכתב ליו"ר הכנסת דאז, ח"כ יולי אדלשטיין, בבקשה כי הכנסת תקבע שעומדת לו חסינות מפני העמדתו לדין פלילי לפי חוק החסינות.

ח"כ כץ טען בבקשתו כי בכל פעולותיו בכנסת בנוגע לתיקון 44, לרבות בתפקידו כיו"ר ועדת הרווחה, פעל באופן ענייני ונטול פניות, לטובת הציבור בלבד, וכי הליך החקיקה עצמו התקיים באופן תקין ומקצועי, במטרה להעביר חוק נכון וראוי. כן טען ח"כ כץ, כי פעל לפי הנורמות המקובלות בכנסת ולפי כללי האתיקה של הכנסת לפיהם אין בנסיבות העניין עניין אישי, וכי לא התקיים בעניינו כל ניגוד עניינים אישי ולא נפל במעשיו פגם אתי כלשהו, כפי שאף קבעה ועדת האתיקה שנדרשה לנושא. על בסיס האמור טען ח"כ כץ שלא ביצע כל עבירה פלילית ושמכל מקום, פעולותיו חוסות תחת החסינות המהותית העומדת לחברי הכנסת בהתאם לסעיף 1 לחוק החסינות. ח"כ כץ ביקש כי הכנסת תקבע כי עומדת לו חסינות מהותית לפי סעיף 1 לחוק, וכן כי מתקיימות בעניינו כל ארבע העילות הקבועות בסעיף 4 לחוק החסינות.

העתק בקשת החסינות מיום 11.9.19 מצורף ומסומן כנספח **מש/1.**

11. ביום 29.1.20 מסר היועץ המשפטי לממשלה ליו"ר ועדת הכנסת דאז, ח"כ אבי ניסנקורן, את עמדתו במענה לבקשת החסינות, בה עמד על עילות החסינות לפי החוק, ומדוע אין הן מתקיימות בעניינו של חה"כ כץ. לאור כל אשר פירט, ביקש היועץ המשפטי לממשלה לדחות את בקשת החסינות.

עמדת היועץ המשפטי לממשלה לוועדת הכנסת מיום 29.1.2020 צורפה לעתירה כנספח **ע/11.**

12. ביום 30.1.20 התקיים הדיון הראשון בוועדת הכנסת. חלק נכבד מהדיון עסק בשאלות והערות של חברי הכנסת בנוגע לתיקון 44 ובשאלה אם התיקון היטיב עם הציבור או לא, האם לפנינו פעולה בניגוד עניינים ואף האם עולים המעשים מושא כתב האישום כדי עבירה פלילית (פרוטוקול הדיון צורף לעתירה כנספח **ע/12**).

13. ביום 4.2.20 התקיים דיון המשך בוועדת הכנסת בבקשת החסינות. בדיון זה הביעו חברי כנסת שונים את עמדתם לפיה כאשר חבר כנסת עוסק בענייני חקיקה, לא יכול להתקיים בעניינו כל ניגוד עניינים, וכי מדובר בעניין המעורר לכל היותר סוגיה אתית ולא פלילית (פרוטוקול הדיון צורף לעתירה כנספח **ע/13**).

לדברים אלה השיב היועץ המשפטי לממשלה, כי המעשים המיוחסים לח"כ כץ בכתב האישום הם פליליים, וכי הפעולות השונות שנקט ח"כ כץ אינן מתמצות רק בהליכי החקיקה שיזם. כן הסביר היועץ המשפטי לממשלה כי אף אם החוק סייע לציבור רחב, תחילתו והולדתו בחטא, שכן ברקע לקידומו עמדה מערכת אינטרסים חברית וכלכלית שהתקיימה בין ח"כ כץ לבין בן ארי. לאחר מכן, פנה ח"כ כץ בעצמו לוועדה ונשא דברים. לאחר שסיים את דבריו, התייחסו חלק מחברי הכנסת לבקשה והביעו את עמדתם לפני יתר חברי הוועדה באשר להצבעה בעד או נגד מתן חסינות.

בתום הדיון הצביעו חברי הוועדה כדלקמן: הבקשה להציע לקבוע כי תהיה לח"כ כץ חסינות לפי סעיף 4(א)(3)(א) לחוק החסינות התקבלה ברוב של 16 תומכים מול 10 מתנגדים ו-4 נמנעים; הבקשה להציע לקבוע כי תהיה לח"כ כץ חסינות לפי סעיף 4(א)(3)(ג) לחוק החסינות התקבלה ברוב של 17 תומכים מול 12 מתנגדים ונמנע אחד; הבקשה להציע לקבוע כי תהיה לח"כ כץ חסינות לפי סעיף 4(א)(3)(ב) לחוק החסינות נדחתה ברוב של 16 מתנגדים אל מול 4 תומכים ו-10 נמנעים.

14. ביום 17.2.20 התקיים דיון במליאת הכנסת ה-22. בתום הדיון החליטה הכנסת ברוב דעות חבריה לקבוע כי לח"כ כץ תהיה חסינות מפני דין פלילי, בהתאם להצעת ועדת הכנסת, בשתי עילות: עילת החסינות במילוי תפקיד אושרה ברוב של 62 תומכים מול 43 מתנגדים ו-2 נמנעים; עילת החסינות בגין ניהול הליך אחר בכנסת אושרה ברוב של 63 תומכים מול 42 מתנגדים ונמנע אחד (פרוטוקול הדיון צורף לעתירה כנספח **ע/14**).

15. בסמוך לאחר הדיון במליאת הכנסת ה-22 הוגשו שלוש עתירות נגד החלטתה לקבוע כי לח"כ כץ עומדת חסינות מפני דין פלילי: האחת, מטעם משמר הדמוקרטיה הישראלית, היא העותרת בהליך כאן (בג"ץ 1273/20), ושתיים נוספות מטעם התנועה לאיכות השלטון בישראל (בג"ץ 1276/20) והתנועה לטוהר המידות (בג"ץ 1277/20) (להלן גם: **עתירות החסינות**).

16. במסגרת תגובתו לעתירות ביקש היועץ המשפטי לממשלה להורות כי החלטת הכנסת ה-22 אשר קבעה כי לח"כ כץ עומדת חסינות מפני דין פלילי בטלה. כן ביקש לדון בעתירות על אף שהכנסת התפזרה בינתיים וניתן להניע הליך חסינות מחדש, בשים לב לכך שהליך זה יעורר אותן שאלות בסוגיית החסינות אשר עלו ביחס להחלטת הכנסת ה-22, משמדובר באישום הנוגע להתנהלות חברי הכנסת בהליך חקיקה ונדרשים קווים מנחים לדיון המחודש בנושא, ובשים לב לפסיקה לפיה יהיה להחלטה הקודמת משקל בעת קבלת ההחלטה החדשה בבקשת החסינות, וכן נוכח ריבוי ההליכים שעלול להיווצר, אשר עשוי להצריך אף קיום הליך חסינות שלישי, כפי שפורט בתגובה לעתירה.

17. ביום 3.9.20 התקיים דיון במעמד הצדדים בעתירות החסינות, וביום 9.9.20 ניתן פסק הדין המורה על דחיית העתירות על הסף.

בתמצית, בית המשפט הנכבד קבע בפסק דינו, כי הגם שהעתירות היו אקטואליות בעת הגשתן, במועד הדיון בעתירות סיימה הכנסת ה-22 את כהונתה, ולכן להחלטתה לקבוע חסינות לח"כ כץ אין תוקף עוד, ובאפשרות היועץ המשפטי לממשלה להגיש מחדש את כתב האישום לכנסת החדשה, או אז יוכל ח"כ כץ לפנות בבקשה נוספת לקבוע חסינות, והכנסת תידרש לעניין, ובאפשרותה להחליט גם לא לשוב על החלטה הקודמת ולקבוע שאין להעניק לח"כ כץ חסינות. לאור זאת קבע בית המשפט הנכבד כי העתירות הפכו תיאורטיות והורה על דחייתן.

18. ביום 27.10.20 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לח"כ כץ כי לאחר בירור חשדות נוספים כלפיו בעניין עבירות מיסים, שאינם קשורים לכתב האישום נושא העתירה, הוא שוקל להעמידו לדין פלילי אף

בגין עבירות אלה, בכפוף לשימוע. מועד השימוע תואם לראשית חודש ינואר 2021. הגם שלא קיימת זיקה בין החשדות בעבירות המס לכתב האישום מושא העתירה, הוחלט כי נכון שקידום הטיפול בכתב האישום ייעשה לאחר השלמת השימוע בחשדות בעבירות המס, וכי ההחלטה בענייננו של ח"כ כץ תתקבל במרוכז במכלול.

19. ביום 3.12.20 הגישה עמותת התנועה לטוהר המידות עתירה בבג"ץ 8434/20 (להלן: **עתירת תנועת טוהר המידות**), במסגרתה ביקשה לחייב את היועץ המשפטי לממשלה לנקוט בהליכים הנדרשים לפי חוק החסינות לשם הגשה מחודשת של כתב האישום נגד ח"כ כץ.

20. ביום 18.1.21 התקיים השימוע בחשד לביצוע עבירות המס, ולאחריו נדרש זמן לבחינת הטענות שעלו בשימוע ודיון בהן עם הגורמים הרלוונטיים. בהמשך לכך הוחל בקיום מגעים לבחינת האפשרות להגעה להסדר טיעון, בין באי כוחו של ח"כ כץ לבין נציגיו של היועץ המשפטי לממשלה, הן ביחס לכתב האישום נושא העתירה והן ביחס לחשדות בעבירות המס. עדכון אודות המגעים נמסר לבית המשפט הנכבד, אשר החליט לבטל את הדיון שנקבע בחודש יולי 2021 ולהורות כי היועץ המשפטי לממשלה ישוב ויעדכן בדבר התקדמות המגעים.

21. בהמשך לכך, נמסרו לבית המשפט הנכבד בעתירת תנועת טוהר המידות, הודעות עיתיות בדבר התקדמות המגעים בין הצדדים. לבסוף, לאחר מיצוי המגעים ובחינת כלל החומרים, הראיות והטענות, הוחלט כי יש לגנוז את התיק בעניין החשדות בדבר ביצוע עבירות מס, משום שנמצא שאינו מבסס סיכוי סביר להרשעה. החלטה זו ביחס לתיק המיסים עומדת בפני עצמה והיא מנותקת מהסדר הטיעון, ומיוסדת על כך שהיועץ המשפטי לממשלה מצא שלא מתבסס סיכוי סביר להרשעה בתיק המיסים כאמור. אשר לחשד לביצוע עבירה אגב הליך חקיקה כמפורט לעיל, הציגה הסנגוריה טיעונים ראייתיים ומשפטיים כבדי משקל, ואחר שיקול מחודש של המכלול, כפי שיפורט בהמשך, הגיעו הצדדים להסדר טיעון בו הוסכם על הגשת כתב אישום מתוקן, הן ביחס לעובדות כתב האישום והן ביחס לסעיף האישום, וכן הוסכם בנוגע לרכיב העונשי.

22. בהתאם, ביום 9.11.21, הוגש כתב האישום המתוקן ליושב ראש הכנסת לפי הוראות חוק החסינות, וח"כ כץ הודיע מצדו כי אינו מבקש לקבוע שעומדת לו חסינות.

משכך, הוגשו באותו יום כתב האישום והסדר הטיעון לבית המשפט השלום בראשון לציון, ובית המשפט התבקש לקבוע את התיק הפלילי לדיון. כמו כן, בסמוך לאחר מכן, הוגשה הודעה בעניין לבית המשפט הנכבד בעתירת תנועת טוהר המידות.

העתק הודעת הפרקליטות אודות הסדר הטיעון, אליה מצורף כתב האישום המתוקן, מצורפת ומסומנת **מש/2**.

23. ביום 9.11.21 הורה בית המשפט השלום בהליך הפלילי על קביעת מועד דיון בתיק ביום 27.12.21.

24. ביום 29.11.21, לאחר שהודיעה תנועת טוהר המידות כי לאור הגשת כתב האישום המתוקן היא אינה עומדת על עתירתה, ולאחר שהצדדים הגישו טיעון בכתב בסוגית ההוצאות בהליך, הורה בית המשפט הנכבד על מחיקת העתירה ללא צו להוצאות.

25. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 25.11.21 הגישה התנועה למען איכות השלטון בישראל, שהייתה כאמור אחת העותרות בעתירות החסינות, בקשה לבית המשפט השלום בהליך הפלילי, לאפשר לה להצטרף להליך הפלילי כידיד בית משפט. ביום 12.12.21 הגישה המדינה את תגובתה לבקשה בה נטען, כי הבקשה אינה מקיימת את התנאים הנדרשים לצירופה של התנועה לאיכות השלטון להליך הפלילי כידיד בית משפט, ולכן אין להיעתר לה. טרם ניתנה החלטה בבקשה.

26. נפנה לעמוד על עיקרי כתב האישום המתוקן והסדר הטיעון.

עיקרי כתב האישום המתוקן והסדר הטיעון

27. עובדות כתב האישום המתוקן, הגם שממוקדות וקצרות יותר מכתב האישום המקורי, שבות על התשתית העיקרית שהובאה בכתב האישום המקורי.

כך, כתב האישום המתוקן מתאר את חה"כ כץ ובן ארי, את מערכת היחסים בין השניים, ואת הערך הכלכלי עבור ח"כ כץ לנגישותו לפעילותו של בן ארי בניירות ערך נוכח מומחיותו של האחרון במסחר בשוק ההון. כתב האישום המתוקן מוסיף ומתאר את פועלו של ח"כ כץ לקידום הליכי החקיקה של תיקון 44, לרבות הדיונים בוועדת הרווחה של הכנסת בראשותו, בהם הציג את בן ארי כבעל מומחיות בתחום ולא מסר אודות מערכת היחסים בינו לבין בן ארי, ואף לא ציין כי תוכן התיקון היה רעיון של בן ארי וכי לבן ארי אינטרסים בהצעת החוק. בכתב האישום הובהר כי ח"כ כץ ראה בתיקון 44 תיקון חברתי חשוב ופעל לקדמו במטרה להיטיב עם הציבור הרחב.

לבסוף, העבירה המיוחסת לח"כ כץ על פי כתב האישום המתוקן, היא קשירת קשר להשיג מטרה כשרה באמצעים אסורים לפי סעיף 500(8) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: **חוק העונשין**).

28. כעולה מהסדר הטיעון שנחתם בין הצדדים ביום 4.11.21, הוסכם כי ח"כ כץ יודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, הצדדים יעתרו להרשעתו בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום המתוקן, ויבקשו להטיל עליו את העונשים הבאים: מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים שלא יבצע עבירה לפי חוק העונשין למשך שלוש שנים, וכן את הקנס הכספי המרבי בהתאם לסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, בסך 75,300 ₪.

כמו כן, עוגן בהסדר כמקובל כי הוסבר לח"כ כץ, כי בית המשפט הדן בהליך הפלילי רשאי שלא לקבל את ההסדר ולגזור עליו כל עונש אחר לפי שיקול דעתו. כן הובהר, כי במקרה כזה, תהיה המאשימה רשאית לבחון את עמדתה מחדש באשר לעונש אם יוגש ערעור בעניין, ולא תהיה מחויבת להגן על ההסדר בפני ערכאת הערעור, ככל שיוגש.

29. להשלמת התמונה יצוין, כי לאחר גיבוש הסדר הטיעון וחתימתם של חה"כ ופרקליט המחוז על ההסכם, ובמנותק ממנו, קיים היועץ המשפטי לממשלה ביום 8.11.21 דיון בהשתתפות גורמי המקצוע מפרקליטות המדינה ומהייעוץ המשפטי לממשלה, בשאלה האם עובדות כתב האישום המתוקן נושא הסדר הטיעון והעבירה המיוחסת בו מלמדים כי דבק קלון אם לאו. זאת על מנת לקבוע את עמדת המדינה שתוצג במסגרת הטיעון לעונש בפני הערכאה הדיונית. דעת כלל משתתפי הדיון מפרקליטות המדינה ומהייעוץ המשפטי לממשלה, הייתה כי בנסיבות העניין בכללותן, ובפרט נוכח כתב האישום המתוקן, עמדת המדינה צריכה להיות כי לא דבק במעשיו של ח"כ כץ קלון ועל כן אין לטעון בפני הערכאה הדיונית לקיומו של קלון. באת כוחו של חה"כ כץ עודכנה בעמדה זו.

30. נעמוד כעת על עיקרי השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה בדבר הגעה להסדר טיעון עם ח"כ כץ.

עיקרי השיקולים שביסוד הסדר הטיעון

31. כפי שיוצג להלן, השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה בדבר הסדר טיעון עם ח"כ כץ הם שיקולים מקצועיים, עניינים ורלוונטיים. ודוק, גם אם העותרת, מנקודת מבטה, וללא שלמדה את חומר הראיות ושמעה את הטיעונים שנטענו על בסיסם, סבורה כי היה מקום להגיע להחלטה אחרת בעניין, המדובר בעניין שבמהותו נתון לשיקול הדעת הרחב והמקצועי של גורמי התביעה והיועץ המשפטי לממשלה, והעותרת לא הראתה עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה בעניין.

כהערה מקדמית יצוין, כי שעה שההליך הפלילי בעניינו של ח"כ כץ עודנו תלוי ועומד, לא ניתן, מטבע הדברים, לפרוס את הדברים בתגובה זו בהרחבה ובפרוטרוט. לפיכך להלן יובאו, במסגרת המגבלות, עיקרי הדברים אשר לעמדת המדינה די בהם לבסס את הנטען מטעמה ולהורות על דחיית העתירה.

32. בפתח הדברים, כפי שניתן לראות מכתב האישום המקורי ומכתב האישום המתוקן, המדובר בכתב אישום בו מיוחסת לחבר כנסת עבירה פלילית בנוגע לביצוע תפקידו בשדה הפרלמנטרי והחקיקתי, כחבר כנסת וכיו"ר ועדה בכנסת. הוראות החוק המגנות מפני שימוש בכוח השלטוני שלא כדין נאכפו עד כה בעיקר בשדה הרשות המבצעת. בבסיס כתב האישום התפיסה כי שימוש לרעה בכח המצוי בידי המחוקק וחברי הכנסת יכול במקרים מתאימים להצדיק הפעלתם של כלים שבתחום המשפט הפלילי. וזאת אף שמדובר בשדה הפרלמנטרי, שלו מאפיינים ייחודיים ונורמות התנהלות שונות במידה מסוימת מאלה של הרשות המבצעת.

לפיכך, התזה עליה יוסד כתב האישום נשאה עמה למן גיבושה מורכבות של תיחום השדה הפלילי בעולם הרשות המחוקקת. על רקע מורכבות זו, שבו ונשקלו היבטים שנשמעו לגביהם דעות נוספות בקרב הגורמים הרלוונטיים טרם קבלת ההחלטה על הגשת כתב האישום. אף טענות שהוצגו על-ידי חה"כ כץ בשלב השימוע שבו ונשקלו בשלב המגעים להסדר, גם באספקלריה של טענות שהעלו חברי הכנסת במהלך דיוני החסינות, ולחלקן ניתן משקל נוסף בשלב זה, בשיקול מחודש של הדברים במהלך מגעים מפורטים להסדר.

33. כאמור לעיל, תחילה נשקלה האפשרות להעמיד את ח"כ כץ לדין פלילי בגין ביצוע עבירת שוחד, אולם אחר שנתחדדה מסכת הראיות בשימוע הוחלט כי אין בסיס לייחס לח"כ כץ את עבירת השוחד אלא יש להעמידו לדין בגין עבירה של מרמה והפרת אמונים.

34. בהמשך, במהלך השיח המפורט שהתקיים במסגרת המגעים להסדר טיעון, מצאו גורמי התביעה שיש לראות את מרכז הכובד של פליליות המעשים, בשים לב למכלול נסיבות העניין וחומר הראיות, בהפרת חובת הגילוי, היינו באי גילוי טיב קשריו עם בן ארי ואינטרס בן ארי בחוק, ולא בפעולה בניגוד עניינים, שעיקרה במילוי התפקיד תוך ששיקול זר עלול להשפיע על קבלת החלטות והפעולות במסגרתו. מיקוד המבט אל המעשים באופן הזה במסגרת ההסדר נעשה בשים לב לדברים הבאים:

ראשית, לכך שהחוק שחוקק במקרה דנן תכליתו להיטיב עם קבוצה שאינה קשורה לחה"כ כץ ובן ארי, גם אם בחפיפה מסוימת לאינטרס אישי של חה"כ וחברו;

שנית, לכך שעלה בידי ח"כ כץ להצביע בפני גורמי התביעה כי הוא זה אשר יזם את תיקון 44, כחלק מפעילותו בייזום חקיקה במטרה להתמודד עם גל ה"תספורות" בחברות הציבוריות באמצעות חיזוק בעלי האג"ח אל מול בעלי השליטה, וכי הצעת בן ארי לפעול לשינוי סדרי הנשייה הוצגה לו כשפנה להתייעץ עמו בנושא;

שלישית, בשים לב לטענה כי תיקון 44 אינו בעל תחולה רטרואקטיבית, ולכן ממילא לא היה צפוי להשפיע על אינטרסים כלכליים קיימים, לרבות של בן-ארי בחברות שהיה לו עניין בהן;

רביעית, נוכח הקושי הראייתי לבסס ולהצביע על תועלת כלכלית קונקרטית לח"כ כץ ולבן-ארי כתוצאה מתיקון 44;

35. ודוק: גורמי התביעה סברו, כי הנסיבות הקונקרטיות הללו מעלות מורכבות ממשית ביחס לעבירה של הפרת אמונים עקב פעולה בניגוד עניינים, אך בה בעת סברו, כי בנסיבות דנן היה על ח"כ כץ למסור גילוי נאות בדבר מערכת היחסים בינו לבין בן-ארי במסגרת הליכי החקיקה וקידומה, וכי אי גילויה של מערכת יחסים זו עולה כדי עבירה פלילית, אף שפעל להשגת מטרה לגיטימית במסגרת מילוי תפקידו.

36. בהמשך לאמור, במסגרת המגעים להסדר צומצם הפירוט בפרק העובדתי בכתב האישום אך ליבת המעשים נותרה בעינה, כפי שנראה להלן.

כתב האישום המתוקן מתאר אף הוא את מערכת היחסים בין חה"כ כץ לבן ארי, ואת התנהלות חה"כ כץ בקידום הצעת החוק, בהביאו את בן ארי לדיוני הוועדה מבלי לגלות לחבריה אודות קשריו עמו ואודות האינטרס הכלכלי של בן ארי בחוק. אולם במסגרת המגעים צומצם וזוקק פירוט הדברים לעיקריהם, כנעשה בהסדרי טיעון, למשמע חלק מטענות הנאשם, תוך דחיית חלקן האחר ואי הטמעת שינויים אחרים שביקש במסגרת המגעים לגבי רכיבים שנותרו בעינם במסכת המתוארת בכתב האישום.

כך, במסגרת המגעים להסדר צומצם פירוט הרקע המתאר את חה"כ כץ ולבן ארי וליחסים ביניהם, ובמסגרת כתב האישום המתוקן נותרו העיקרים הנוגעים לכל אלה. אשר ליוזמת החוק נתקבלה במסגרת המגעים להסדר טענתו של חה"כ כץ, כי הוא אשר פנה להיוועץ בבן ארי, כחלק מפעולותיו לקידום יוזמות חקיקה שנועדו להתמודד עם גל ה"תספורות" בחברות הציבוריות באמצעות חיזוק בעלי האג"ח אל מול בעלי השליטה, וכי במענה לפנייתו הציע בן ארי לפעול לשינוי סדרי הנשייה בחברות שאינן יכולות לשלם את חובן.

כן פחת המשקל שניתן לניתוב הצעת החוק לדיון בוועדת הרווחה, בשים לב לתמונה שהציג הנאשם באשר לדיונים שקיימה הוועדה בנושאים כלכליים משיקים בהזדמנויות שונות בעבר.

אשר לאופן בו הציג ח"כ כץ את בן ארי בוועדת הרווחה, מוקד נוסח כתב האישום בהצגתו לוועדה כבעל מומחיות בתחום האג"ח ולא כבעל אינטרס כלכלי בחוק וכן באי גילוי מערכת היחסים הכלכלית והאישית שלו עם כץ. בהקשר זה יצוין, כי ניתן משקל מסוים לטענת ההגנה לפיה העובדה כי בן ארי ייצג בעלי אג"ח עלתה מדבריו בוועדת הרווחה בעת שציין את ניסיונו, לרבות כנציג גופים מוסדיים באסיפות אג"ח בעבר.

אשר לתועלת הכלכלית, הרי אף בכתב האישום המתוקן נכללה אמירה כללית כי הקשר עם בן ארי הצמיח לח"כ כץ תועלת כלכלית, אך הורדו הסעיפים שתיארו את הפעולות במסחר שנחשדו כמתואמות, בהעדר ראיה לבסס רווח קונקרטי מפעולות אלה. תיאור זה הובא בכתב האישום המקורי כנסיבות רקע לטענת הפקת תועלת כלכלית, ובלא שיוחסה לח"כ כץ עבירת תרמית בניירות ערך בגינן. בהקשר זה, הוסרה אף האמירה הנוגעת לתועלת שהיה חה"כ כץ צפוי להפיק מהתיקון

לחוק, בשים לב לכך שהחזקותיו באג"ח הן בהיקף מצומצם ולא ניתן לעמוד על התועלת הצפויה, אם בכלל.

אף תיאור המשך היחסים בין ח"כ כץ לבן ארי לאחר שאושר תיקון 44 הושמט מכתב האישום, משום שנכלל בו אך כנסיבות רקע, שכן סעיף האישום עניינו במעשה קידום תיקון 44 לבדו.

37. השינויים האמורים, ובראשם מיקוד הפסול בהפרת חובת הגילוי במובחן מפעולה בניגוד עניינים, תוך מתן משקל לכך שהחוק מועיל לקבוצה רחבה הגם שישרת גם אינטרס אישי של חבר הכנסת, הובילו אף לשינוי סעיף האישום לעבירה של קשירת קשר להשגת מטרה כשרה באמצעים פסולים, סעיף חמור בפני עצמו, ובהתאם העונש המרבי בגינו הוא משמעותי אף הוא (עד מאסר שנתיים בגין עבירה זו, לעומת עד שלוש שנים בגין עבירת המרמה והפרת האמונים).

לאור מכלול הנסיבות הייחודיות של מקרה זה, ובפרט המסד הראייתי, נמצא כי אין לייחס לח"כ כץ במסגרת הסדר הטיעון עבירת שחיתות שלטונית של מרמה והפרת אמונים, משום הקושי לחדד את טיבה של טובת ההנאה שהפיק ח"כ כץ מקידום החוק, באופן שמקרין על עוצמת הפסול בפעולה בניגוד העניינים וברצון להפיק טובת הנאה אישית.

38. שיקול חשוב נוסף אשר הביאו גורמי התביעה בחשבון בגיבוש הסדר הטיעון עניינו בסוגיית התיישנות העבירה המיוחסת וכן חלוף הזמן הרב מאז ביצוע המעשים, וזאת ביתר שאת לאחר הגשת כתב האישום, נוכח התמשכות ההליכים הנוגעים לחסינות חה"כ כץ. נפרט.

על פי הוראות הדין, תקופת ההתיישנות לעבירת מרמה והפרת האמונים, שהיא עבירה מסוג עוון, עומדת על חמש שנים. תיקון 44 אושר בכנסת בחודש ינואר 2011, וחקירתו של חה"כ כץ בחשד לעבירה בקידום התיקון נערכה בחודש מאי 2016, היינו בחלוף למעלה מחמש שנים מהשלמת החקיקה.

סוגיה זו נבחנה על ידי גורמי התביעה טרם הגשת כתב האישום ליו"ר הכנסת, ובמסגרת זו נבחנו דרכים להתגבר על טענת ההתיישנות, והעמדה שהתקבלה על ידי היועץ המשפטי לממשלה היא כי יש בסיס משפטי לעמדה לפיה העבירה לא התיישנה. כאן יצוין, כי במהלך הליכי השימוע לא העלה חה"כ כץ טענה כי העבירה המיוחסת לו לפי כתב האישום התיישנה, אך במגעים להסדר שקיימו גורמי התביעה עם באת כוחו של ח"כ כץ לאחר דיוני החסינות העלה ח"כ כץ לראשונה טענה כי העבירה המיוחסת לו לפי כתב האישום התיישנה. העלאת הטענה על-ידי חה"כ כץ במסגרת המגעים להסדר חידדה ומיקדה את הטיעון מנקודת מבטו של הנאשם, ואת הסיכון לחסימת ההליך הפלילי כבר בפתחו, ככל שטענתו תתקבל.

מטבע הדברים, שעה שההליך הפלילי עודנו תלוי ועומד, לא ניתן לפרט בעניין בהרחבה. נציין בתמצית כי מורכבות הסוגיה נגזרת, בין היתר, מהשאלה האם ניתן לאפיין את מסכת האירועים שבכתב האישום, לרבות המאוחרים להשלמת תיקון 44, כעבירה נמשכת, והאם פעולות חקירה מוקדמת יותר שננקטו עולות כדי "אירוע מנתק" העוצר את מרוץ ההתיישנות.

בהמשך לאמור, נתנו גורמי התביעה משקל בשיקוליהם לכך שההסדר ייתר את הדיון בסוגיית ההתיישנות, סוגיה מקצועית מובהקת עמה מתמודדים גורמי התביעה באופן תדיר.

39. לצד ובנוסף לסוגיית שאלת ההתיישנות, שיקול נוסף שעמד לנגד עיניהם של גורמי התביעה הוא שיקול חלוף הזמן. נוסף לזמן שחלף עד השלמת הדיונים שהתקיימו בבקשת החסינות בכנסת ה-22 והחלטתה של הכנסת לקבוע לח"כ כץ חסינות, בצירוף הדיון בעתירה שהוגשה בענין החלטה זו, הרי בירור ההליך הפלילי צפוי להתמשך ולארוך עוד פרק זמן שעשוי לעלות כדי שנים. זאת, משום שהגשת כתב האישום מחדש תביא, כך יש להניח, להגשת בקשה חדשה מטעם חה"כ כץ לקבוע לו חסינות. עוד אין זה מופרך להניח, כי תהא אשר תהא ההחלטה שתתקבל בכנסת, תוגש נגדה עתירה, בין אם מצד חבר הכנסת, ובין מצד עותרים ציבוריים בהמשך לעתירות הקודמות שהגישו נגד החלטת החסינות שניתנה. ככל שבית המשפט הנכבד ישיב את הדיון לכנסת אחר בחינת ההחלטה, אפשר שנגיע להליך חסינות שלישי באותו עניין, ואף ההחלטה שתתקבל בגדרו עשויה להיתקף בבית המשפט. ורק בתום כל ההליכים הללו, ובהנחה שלא תיקבע חסינות לחה"כ כץ, רק אז ניתן יהיה לפתוח בניהול ההליך הפלילי, בחלוף שנים מן המעשים.

40. לאחר בחינת הדברים על ידי הגורמים הרלוונטיים, בראשם היועץ המשפטי לממשלה, סברו כלל גורמי התביעה כי הסדר הטיעון שגובש עם ח"כ כץ מקיים איזון ראוי בהתחשב במכלול השיקולים בנסיבות העניין.

מחד נשקלו שיקולים אודות אכיפת חובות גילוי ברשות המחוקקת בכלים של משפט פלילי ומורכבות ביסוס ההרשעה הנגזרת מכך, כמפורט לעיל, וכן הסיכון כי בית המשפט שידון בהליך הפלילי יקבע כי העבירה התיישנה, כמו גם חלוף הזמן והתמשכות ההליכים העשויים לעלות כדי שנים עד לפתיחת ההליך הפלילי והשלמתו. אל מול צירופם של אלה עמדה מנגד הפשרה שהושגה במסגרת הסדר הטיעון בכתב האישום המתוקן, במישור האישום והעונש.

בתוך כך הובא בחשבון, כי על אף הפער מן האישום המקורי, הרי ההסדר מעגן את הנורמה הראויה לחברי כנסת ביחס לחובת גילוי של אינטרס אישי של חבר הכנסת בהליך שהוא מקדם בשדה הפרלמנטרי. הסדר הטיעון הוא, אם כן, בעל חשיבות ציבורית במובן זה.

ולכך נוסיף, כי הרשעה זו, המציבה סטנדרט פלילי בגין אי גילוי בהליך פרלמנטרי כאמור, מושגת כעת, באופן מוסכם ונטול הסיכונים שמנינו לעיל, ובלא שיהוי של הליכים ארוכים. ודוק: במסגרת ההסדר הודה ח"כ כץ במעשה, לאחר מיקוד עיקרי כתב האישום המקורי, ולקח אחריות על מעשהו.

אין להקל ראש אף בעונש עליו הוסכם במסגרת ההסדר - מאסר על תנאי של ששה חודשים למשך שלוש שנים וכן הקנס המרבי האפשרי בסך 75,300 ₪, המצטרפים לכך שחבר הכנסת לקח אחריות על מעשה אשר עד כה ניתנה לו לגביו חסינות מהעמדה לדין. אין צריך לומר, כי בצד העונש המרבי הקבוע בסעיף העונשי ישנו טווח ענישה אפשרי, כל ענין לנסיבותיו הקונקרטיות ולמסגרת הדיונית בה מדובר (הרשעה אחר ניהול הוכחות או הסדר טיעון, תוך אבחנה אם ההסדר נערך בשלב מוקדם או מאוחר בהליך).

41. עתה נעמוד על עמדת המדינה במענה לעתירה בראי הפסיקה הרלוונטית.

עמדת המשיבים במענה לעתירה

42. על יסוד האמור לעיל יטענו המשיבים, כי דין העתירה להידחות בהיעדר כל עילה להתערבותו של בית משפט נכבד זה בהחלטת רשויות התביעה להגיע להסדר טיעון עם ח"כ כץ.

43. כפי שהוצג בפתח הדברים, ליועץ המשפטי לממשלה ולרשויות התביעה מסור שיקול דעת רחב ביחס לניהול הליכים פליליים, וכפועל יוצא מכך היקף ההתערבות השיפוטית בכגון דא הוא מצומצם עד מאד. דברים אלו נכונים בפרט מקום שמטרתם של הסעדים המבוקשים היא התערבות בהליך פלילי תלוי ועומד (בג"ץ 4267/17 **התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה** (24.7.17); כן השוו: בג"ץ 7323/08 **התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה** (28.8.08)).

ודוק, בית המשפט יתערב בהחלטות אלה רק במקרים נדירים ביותר בהם לוקה ההחלטה של גורמי התביעה ב"**עיוות מהותי**" או ב"**חוסר סבירות קיצוני**". ראו האמור בפסק הדין בבג"ץ 1398/04 **איתי בן חורין נ' רשמת העמותות** (פורסם בנבו, 19.1.06):

> "אכן, **רק במקרים נדירים, שבהם עולה כי החלטת היועץ המשפטי לוקה בחוסר סבירות קיצוני או בעיוות מהותי, עשוי בית-המשפט להתערב בהחלטות מסוג זה** (בג"ץ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2) 485, 523; בג"צ 5675/04 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, תק-על 2004(3) 1550). נטייה זו גוברת כאשר היועץ המשפטי לממשלה הגיע לכלל מסקנה כי הראיות המצויות אינן מספיקות להגשת כתב-אישום. **"רשויות התביעה קנו ידע, מקצועיות וניסיון רב, וחזקה עליהן כי תעשינה כמיטבן להעמיד לדין את מי שראוי כי יועמד לדין ושלא להעמיד לדין את מי שאין הוא ראוי כי יעמוד לדין. מרחב שיקול-הדעת של הפרקליטות, בעיקר בנושא זה, הינו מרחב רב, ובית-המשפט לא יתערב בהחלטתה אלא במקרים שבהם חרגה בְּיֶתֶר ממיתחם שיקול-הדעת אשר ניתן לה"** (בג"ץ 4736/98 מעריב הוצאת מודיעין בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נד(1) 659)."

כן ראו פסק הדין בבג"ץ 3425/94 **גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'** פ"ד נ(4) 1, בעמ' 10-11:

> **"...החלטה כזו תתקבל רק אם משתכנעים אנו כי ההחלטה לוקה בטעות ברורה, בולטת וקיצונית...בית משפט זה אינו הופך במהלך הדיון בעתירה למעין "יועץ משפטי-על", הבודק תחת היועץ המשפטי לממשלה ובמקומו אם חומר החקירה מצדיק הגשת כתב אישום אם לאו.** מכאן אף ברורה עמדתנו, כי בית משפט זה אינו נוטה - בגדר עתירה המוגשת לו בעניין כגון דא - להעביר תחת שבט ביקורתו כל ראיה המצויה בתיק החקירה כאילו ניהל הוא את החקירה, בוודאי אינו עורך בדיקה ברמה שבה יעשה זאת שופט שלפניו מתנהל משפט פלילי..." [כל ההדגשות במסמך שלנו - הח"מ].

43. **הלכה זו בדבר צמצום ההתערבות למקרים קיצוניים ביותר יפה בפרט גם לגבי החלטה בדבר הסדר טיעון בענייננו של נאשם פלוני, המצויה בבסיס סמכות רשויות התביעה.**

ראו לענין זה פסק דינו של בית המשפט הנכבד שניתן אך לאחרונה, ביום 30.11.21, בבג"ץ 6363/21 **פלוני נ' פרקליטות מחוז צפון – פלילי**, שם שב בית המשפט הנכבד וקבע כי:

> **"החלטות גורמי התביעה לעניין עריכת הסדרי טיעון נתונות לשיקול דעתם המקצועי. בית משפט זה לא יתערב בהחלטות מעין אלו, אלא במקרים חריגים ונדירים שבהם ההחלטה לוקה בפגם מהותי שאינו עולה בקנה אחד עם עקרונות המשפט המינהלי".**

לענין זה ראו פסק דינו של השופט אלון בבג"ץ 5961/07 **פלוני נ' פרקליט המדינה** (23.9.07):

> **"שיקול הדעת לעניין עריכת הסדר הטיעון ותנאיו מסור כל כולו לתביעה.** [...]
>
> **הביקורת השיפוטית של בית משפט זה לעניין החלטות מסוג אלה של התביעה לא תיעשה אלא במשורה קמוצה ביותר ורק במקרים נדירים בקיצוניותם"**

עוד ראו לעניין זה את דברי הנשיאה ד' ביניש (כתוארה דאז) בבג"ץ 5699/07 **פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה** (26.2.08) (להלן: **ענין קצב**):

> "בית-משפט זה אינו מעמיד עצמו במקום גורמי התביעה ואין הוא שוקל מה היה מחליט אילו הוא היה בעל הסמכות, משל היה 'יועץ משפטי-על'. בהתחשב בכל אלה, אין חולק כי העיקרון המנחה הינו כי התערבותו של בית-משפט זה בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה וגורמי הפרקליטות בנוגע לניהול חקירה ולהעמדה לדין פלילי - **ובכלל זה החלטות בנוגע לעריכת הסדרי טיעון וקביעת פרטיהם של הסדרים אלה** - הינה מצומצמת ביותר". [ההדגשה הוספה – הח"מ].

44. הלכה זו משתלבת היטב בדיון הנרחב שנערך בפסיקת בית המשפט בדבר שיקולי רשויות התביעה בהגעה להסדר טיעון, בהם סיכויי ההרשעה והקשיים הראייתיים בכל תיק הקונקרטי, האפשרות לחסוך בזמן שיפוטי ועוד, וכי ההסדר מקפל איזון בין תועלת ציבורית באלה ועוד אל מול הקלה לה יזכה הנאשם לעומת מיצוי הדין עמו.

ראו פסק הדין בע"פ 1958/98 **פלוני נ' מדינת ישראל** פ"ד נז(1) 577, שם ניתחה כב' השופטת ביניש (כתוארה דאז) את הסוגיה. בפסק דין זה נקבע כי האינטרס הציבורי, במובנו הרחב, מצדיק עידוד הגעה להסדרי טיעון. ר' גם בג"ץ 3036/10 **אחיה נגר ואח' נ' פרקליטות המדינה (מחוז תל אביב)**, תק-על 2010(4), 951, 957 (2010):

> **"על רשויות התביעה לבחון האם הסדר הטיעון עולה בקנה אחד עם טובת הציבור ובחינת האינטרס הציבורי תעשה על ידי "איזון ראוי בין מידת ההקלה לה יזכה הנאשם במסגרת הסדר הטיעון לבין התועלת הציבורית שתצמח מכך"** (ראו: עניין פלונית, לעיל, בפסקה 7 לפסק דינה של הנשיאה א' ביניש). **במסגרת אותו איזון, על הפרקליטות ליתן את הדעת, בין היתר, לסיכויי ההרשעה, הקשיים הראייתיים הקיימים בתיק, קשיים הנובעים מניהולו של המשפט כגון: ריבוי עדים או העדת נפגעי עבירה, והאפשרות לחסוך בזמן שיפוטי** (ראו: עניין פלונית, לעיל, בפסקה 7 לפסק דינה של הנשיאה ד' ביניש, וראו גם: עניין פלוני, לעיל, בעמ' 607). **כמו כן, על הפרקליטות ליתן את הדעת לחסרונותיו של הסדר הטיעון עימם נמנים, בין היתר: האפשרות לפגיעה באכיפת החוק, סוג העבירה וחומרתה, נסיבות ביצועה ואינטרס הציבור במיצוי הדין עם הנאשם והענשתו** (ראו: עניין פלונית, לעיל, בפסקה 7 לפסק דינה של הנשיאה ד' ביניש)".

45. כן נפנה לאמור בבג"ץ 2925/19 **נגר נ' פרקליטות מחוז צפון**, סעיף 7 לפסק הדין (24.6.2019), שם צוין לגבי הסדרי טיעון כדלקמן:

> "הסדרי טיעון הם פרקטיקה ידועה ונפוצה. בגדרם של הסדרים אלו, **התביעה והנאשם מוותרים אהדדי על חלק מטענותיהם בנוגע למהות העבירה בה יורשע הנאשם, העונש שהצדדים יטענו לגביו לפני בית המשפט, או שני המרכיבים יחדיו** (ראו אליהו הרנון וקנת מן עיסקות טיעון בישראל – הלכה ומעשה על רקע השוואתי 3 (1981); ואליהו הרנון "עסקות טיעון בישראל – חלוקת התפקידים הראויה שבין התביעה לבית המשפט ומעמדו של הקורבן" משפטים כז(3) 543, 545 (1997)). **כחלק מההסדר, הנאשם מודה בכתב האישום המוסכם ועל ידי כך פוטר את התביעה מחובתה להוכיח**

את אשמתו מעבר לספק סביר ומוותר על הליך ההוכחות. ויתור זה חוסך זמן שיפוטי יקר ואת זמנם של עדים, שיכולים להתפנות לעניינים אחרים. ויתור כאמור גם מקל עם נפגעי העבירה, הישירים והעקיפים. [...] כידוע, הסדרים בנוגע לעונש אינם מחייבים את בית המשפט, אשר יכול להשית על הנאשם עונש חמור מהמוסכם כדי לקיים את האינטרס הציבורי בענישת עבריינים ובמלחמה בפשיעה [...] ואולם, כאשר התביעה מתקנת את כתב האישום המקורי ומאשימה את הנאשם בעבירה חמורה פחות בגדרו של כתב אישום חדש, אין לו, לבית המשפט, אלא להרשיע את הנאשם, על בסיס הודאתו, בעבירה המוסכמת על הצדדים. בית המשפט איננו מוסמך להיכנס לנעלי התביעה ולתקן את כתב האישום. ניסוחם של כתבי אישום מסור לידי התביעה, כאמור בסעיף 67 לחסד"פ."

ובהמשך הדברים בפסקה 8 לפסק הדין:

"כל הסדר טיעון מהווה פשרה, אשר ברוב רובם של המקרים מחליפה את דין האמת לאמיתה. מסיבה זו, פשרות והסדרי טיעון למיניהם זכו למילות הגנאי של אחד ממייסדי תורת המוסר המודרנית, ג'רמי בנתם. בנתם סבר כי פשרה והסדרי טיעון שמשמשים תחליף ליישום הדין כהווייתו הם בגדר מכחישי האמת ושוללי הצדק: "Compromise is [...] denial of justice" (ראו 5 The Works of Jeremy Bentham 35 (John Bowring ed., 1843)). עמדה זו, בה אוחזים העותרים שלפנינו, הינה פשוטה ומובנת. על פי רוב, היא עולה בקנה אחד עם האינטואיציה של הציבור הכללי, שאיננו בקיא ברזי הדין הפלילי, וכן עם תחושותיהם של נפגעי העבירה, משפחותיהם וחבריהם. ברם, עמדה זו לוקה בכשל לוגי ששמו הנחת המבוקש. הסדר טיעון אכן מכחיש את האמת ושולל את הצדק כאשר האמת והצדק הינם ידועים, נמצאים בהישג-יד וניתן להגיע אליהם ללא פשרות והסדרי טיעון. ברם, כאשר האמת והצדק אינם נמצאים בהישג-יד מפאת מחסור בראיות או בשל העדרם של עדי אמת אמינים ומשכנעים, נקודת המוצא משתנה מקצה אל קצה. **במקרים שבהם האמת איננה ברורה ואפופה בספקות והצדק איננו בהישג-יד, הסדרי טיעון שהתביעה והנאשמים מגיעים אליהם אינם באים להכחיש שום אמת וממילא אינם שוללים את הצדק. הסדרים אלו הם הכרח בל-יגונה שעושים את המיטב מבחינתו של כל צד להליך. התביעה מקדמת את אינטרס הציבור ואת זה של נפגעי העבירה על ידי כך שהדין הפלילי ייאכף, ולו באופן חלקי, ושהנאשם שביצע מעשה פלילי יורשע בדינו וייענש ולא יהלך חופשי. בדרך זו רוכשת התביעה בעבור עצמה, בעבור נפגעי העבירה ובעבור החברה בכללותה חסינות מפני הסיכון של זיכוי הנאשם והנזקים שאותו זיכוי עלול להסב. נזקים אלו כוללים, בין היתר, את החלשת ההרתעה וכפועל יוצא מכך, חשיפה יתרה של קורבנות בכוח למעשי עבריינות ופגיעה בסדרי החיים התקינים של החברה. הנאשם אף הוא קונה לעצמו חסינות: חסינות מפני הרשעה בעבירה חמורה יותר וקבלת עונש חמור יותר. הסדרי טיעון אינם שונים אפוא מכל חוזה אחר שבא להקצות ולחלק סיכונים, כאלה או אחרים, בין הצדדים לחוזה** (ראו Robert E. Scott & William J. Stuntz, Plea Bargaining as Contract, 101 Yale L.J. 1909 (1992)). כאשר הסדר כזה נעשה על בסיס הערכה מושכלת של הסיכונים וללא כפיה, הוא איננו מתייחס – וממילא איננו שולל – את האמת והצדק שאינם בהישג-יד. **ההיפך הוא הנכון: הסדר כאמור בא לכונן את הצדק על בסיס ראיות שעליהן ניתן לסמוך והעובדות שאליהן ניתן להגיע. במציאות שבה אנו חיים, הציווי "צדק צדק תרדף", שקיבלנו על עצמנו מפרשת שופטים (דברים טז, כ) מתייחס לצדק שהינו בר-השגה בעולם המעשה, ולא למרדפי סרק אחר האמת והצדק שאינם בהישג ידינו."**

46. ועוד לענין שיקולי התביעה בגיבוש הסדר טיעון ולאיזון שעל התביעה לערוך, ראו פסק דינה של הנשיאה (בדימוס) ביניש בענין **קצב**:

> "7. [..] **בין יתר שיקוליו, ייתן התובע דעתו לסוג העבירה המיוחסת לנאשם בהתאם לתשתית הראייתית הלכאורית הקיימת בתיק, לחומרת העבירה המיוחסת לנאשם ולנסיבות ביצועה. עוד ייתן התובע דעתו לנסיבות הקשורות בנאשם עצמו- מעמדו הציבורי בעת ביצוע העבירות, עברו הפלילי, גילו, נסיבותיו האישיות, חרטה שהביע עקב ביצוע המעשים ועוד. בנוסף, ישקול התובע את האינטרס הציבורי שבהשגת הודיה מצד הנאשם וקבלת אחריות על מעשיו.** לצד כל אלה, ישקול התובע את הנסיבות הקשורות בנפגע העבירה ובחומרת הפגיעה בו, **וכן את המסר הערכי שיועבר לציבור בעקבות עריכת הסדר טיעון בנסיבות המקרה.** [...] **לצד כל אלה, יביא התובע בחשבון את האינטרס הציבורי במובנו הרחב, ובכלל זה את אינטרס הציבור במיצוי ההליך הפלילי כדי להביא את האשמים על עונשם מחד גיסא; ואת האינטרס הציבורי שבעידוד הסדרי טיעון בכלל לשם מניעת עינוי דין, חיסכון בזמן שיפוטי וכן ניצול יעיל של המשאבים שבידי כלל גורמי אכיפת החוק ושיפור ההרתעה הכללית מאידך גיסא.** מטבע הדברים, כוחם של השיקולים האחרונים נחלש ככל שהסדר הטיעון נערך בשלב מאוחר של ההליך הפלילי.

47. בהינתן התשתית העיונית המפורטת לעיל, כפי שנקבעה בפסיקתו של בית משפט נכבד זה, ולאור השיקולים המקצועיים העניינים, העומדים בבסיס ההחלטה להגיע עם ח"כ כץ להסדר טיעון, שהוצגו לעיל, הרי לעמדת המדינה, לא נפל במקרה דנן כל פגם או טעות, וודאי לא "**עיוות מהותי**" או "**חוסר סבירות קיצוני**" המצדיק התערבות של בית המשפט הנכבד בשיקול דעתה המקצועי של המדינה ושל היועץ המשפטי לממשלה, בהתאם לפסיקת בית המשפט הנכבד.

48. טענתה העיקרית של העותרת בעתירה הוא כי הסדר הטיעון הוא בלתי סביר בצורה קיצונית, לאור הפער הקיים לשיטתה בין כתב האישום המקורי לבין כתב האישום המתוקן, תוך שהעותרת מפנה לאמירות שונות מטעמו של היועץ המשפטי לממשלה במסגרת דיוני החסינות בכנסת, וכן לאמירות מתוך תגובתו של היועץ המשפטי לממשלה לעתירות החסינות.

לעמדת המדינה, אין בדברים אלו, ואף באותם "פערים" עליהם מצביעה העותרת, כדי לבסס עילה להתערבות משפטית בהחלטות גורמי התביעה והיועץ המשפטי לממשלה.

<u>ראשית</u>, נזכיר ונבהיר, כי נקודת המוצא בדיוני החסינות היא כי המעשים המיוחסים לחבר הכנסת בכתב האישום אכן מגבשים את העבירה הפלילית בה הואשם. הדיון בחסינות יוצא מהנחה כי המעשים מבססים עבירה פלילית ואין מקומו לעסוק בשאלות הנוגעות לדיות הראיות או למורכבות המשפטית והיכולת לבסס הרשעה, אלא אך לקבוע האם המעשה חוסה תחת אחת מעילות החסינות, ולמשל האם המעשה בא בגדר מתחם הסיכון הטבעי של פעולת חבר הכנסת. לפיכך הדיון כולו, לרבות מצד היועץ המשפטי לממשלה, נסב סביב כתב האישום כמות שהוא, והשאלה אם הוא בא בגדר עילת החסינות האמורה, מבלי להיכנס לסוגיות הנוגעות לביסוס האישום, אשר נידונו במסגרת המגעים להסדר וניתן להן משקל בגדרם, כפי שהוסבר לעיל.

<u>שנית</u>, כפי שהוסבר לעיל, על ה"פערים" הנזכרים בעתירה יש להשקיף בראי השיקולים שעמדו בפני גורמי התביעה במסגרת המגעים להסדר, ובראי השיקול המחודש והשינויים שהניב בעמדת התביעה במסגרת המגעים, כמפורט לעיל. ודוק, בניגוד לנטען על ידי העותרת, לא מדובר "בפערים" בלתי מוסברים, אלא בתוצר של מילוי תפקידה של רשות התביעה כפי הנדרש ממנה, המחויבת לשקול בכל שלב ושלב במסגרת ההליך הפלילי את החלטותיה ועמדתה, ולשמוע בלב פתוח ונפש חפצה את

טענות הנאשם בשיח שהוא מקיים עמה, וזאת להגנת זכויות הנאשם וכן להבטחת האינטרס הציבורי בעריכת איזון מיטבי בנסיבות העניין.

49. ראו לענין בחינת הדברים מחדש וביצוע הערכה מחודשת של עמדת הצד שכנגד במסגרת המגעים להסדר, דבריו של כבוד המשנה לנשיאה ריבלין בענין **קצב:**

> "יש לשוב ולהדגיש כי **בתהליך של שימוע, ולמעשה גם בתהליך של משא-ומתן להסדר טיעון, אין זה אלא טבעי שתיערך בחינה מחדש של סוגיית דיות הראיות ושל השאלה – מה היא הליבה של התיק. תהליך השימוע או המשא-ומתן הוא תהליך של ליבון, עימות, חשיפה (ולו חלקית) של הקלפים. ניתן לצפות כי בתהליך כזה, כל צד מבצע הערכה מחודשת של עמדת הצד שכנגד ושל עמדתו-שלו, ובפרט של סיכויי ההרשעה והזיכוי. זהו תהליך של "חשבון נפש משפטי". לכן גם, השאלה מה היא ליבת המעשים העבריינים עשויה היא עצמה להיבחן מחדש בסופו של תהליך השימוע. כך, למשל, עשויה התביעה לסבור בעקבות שימוע או משא-ומתן להסדר טיעון, כי הראיות שבידיה חלשות יותר מכפי שחשבה, או כי הקרקע מתחת לאישומים מסוימים הזדעזעה-משהו.** לא בהכרח משמעות הדבר היא שלא נותר עוד סיכוי סביר להרשעה בחלק מן העבירות ואף בכולן. משמעות הדבר עשויה להיות רק כי התיק גבולי יותר משנראה היה מלכתחילה, או כי השתנתה ההערכה לגבי הסיכוי להוכחת האשמה בעבירות השונות, כך שבחלקן הוא מצוי ברף הנמוך שעדיין מקיים את מבחן הסיכוי הסביר להרשעה".

50. כך נעשה אף במקרה דנן. טענות הנאשם נבחנו ונשקלו - חלקן טענות שנשמעו בשימוע ונשקלו מחדש וחלקן סוגיות שהתחדדו במגעים לראשונה - וגורמי התביעה ערכו הערכה מחודשת של רכיבים בתשתית המפורטת בכתב האישום, ושל מיקוד המכלול. כן נשקלה התייתרות הדיון בסוגיית ההתיישנות, וכן התמשכותם הצפויה של הליכי החסינות עד לפתיחת ההליך הפלילי, אשר עשויה להביא לכך שההליך כולו יארך שנים, אל מול הרשעה מוסכמת כבר כעת בדבר חובת הגילוי של חבר הכנסת, יו"ר הוועדה, בהליך החקיקה בכנסת.

המשיבים יטענו, כי נוכח מכלול זה והאיזון שנקבע על יסודו, לא קמה עילה להתערבות בשיקולי רשויות התביעה, כפי שפורטו בהרחבה בפרק הקודם לתגובה זו, ודאי לא עיוות קיצוני או אי סבירות קיצונית המצדיקים התערבות שיפוטית בגדרי היקף הביקורת השיפוטית המצומצמת המקובלת בבית משפט נכבד זה להחלטות בדבר הסדר טיעון.

51. המשיבים יוסיפו ויטענו, כי דין טענת העותרת ביחס לרכיב העונשי שבהסדר הטיעון להידחות.

<u>ראשית</u>, ובכך עיקר, אם נכונה טענת העותרת כי העונש חורג לקולא, הרי הערכאה הדיונית הפלילית אינה מחויבת לאמץ את ההסדר ותוכל להתערב בו, ובהתאם אין מקום לבחינת רכיב העונש בהסדר בעתירה דנן.

בשים לב לכך שההליך הפלילי בעניינו של ח"כ כץ עודנו תלוי ועומד, ח"כ כץ טרם הורשע על ידי בית המשפט השלום הדן בהליך הפלילי וממילא גם לא נגזר דינו עדיין, העותרת מבקשת בעתירתה מבית המשפט הנכבד דנן, בשבתו כבג"ץ, להקדים את הדיון בהליך הפלילי ואף להחליף את הערכאה הדיונית הדנה בנושא, בית משפט השלום, ולקבוע כבר עתה כי העונש המשותף לו יעתרו הצדדים לפי הסדר הטיעון אינו עונש ראוי.

בכל הכבוד, זאת אין להתיר. בפרט שכפי שהוסבר לעיל, בית משפט השלום הדן בהליך הפלילי רשאי שלא לקבל את ההסדר ולגזור על ח"כ כץ כל עונש אחר לפי שיקול דעתו. הדבר עוגן באופן מפורש במסגרת הסדר הטיעון תוך שאף הובהר, כי במקרה כזה תהיה רשאית המאשימה לבחון את עמדתה מחדש באשר לעונש אם יוגש ערעור בעניין, ולא תהיה מחויבת להגן על ההסדר בפני ערכאת הערעור, ככל שיוגש.

שנית, ומעבר לדרוש, נוסיף, כי עמדת המדינה היא שנוכח ההסדר בכללותו והשיקולים השונים עליהם עמדנו לעיל, לרבות העבירה המיוחסת לפי התשתית המפורטת בכתב האישום המתוקן, הודאתו של ח"כ כץ בביצוע העבירה וחסכון בזמן שיפוטי יקר, המדובר בעמדה עונשית שאין עילה להתערב בה במסגרת ההליך דנן, ודאי שלא ניתן לקבוע כי המדובר בחוסר סבירות קיצוני או עיוות מהותי. אין להקל ראש בעונש של מאסר על תנאי של ששה חודשים למשך שלוש שנים וכן הקנס המרבי האפשרי בסך 75,300 ₪. לכך נוסיף שחבר הכנסת לקח אחריות על מעשה אשר עד כה ניתנה לו לגביו חסינות מהעמדה לדין, ואף בכך אין להקל ראש.

לעמדת המדינה העותרת אף אינה מעמידה בעתירתה כל תשתית לתמיכה בטענותיה כי הרכיב העונשי שהוסכם על צדדים במסגרת הסדר הטיעון, בשים לב לנסיבותיו הפרטניות של הסדר הטיעון וכתב האישום המתוקן, הוא **לא סביר באופן קיצוני**.

לענין הוויתור ההדדי בהסדר טיעון תמורת קבלת הסכמות מאת הצד השני, לרבות בהיבט העונש, ראו פסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה בענין **קצב**:

> "הסדר הטיעון מהווה הסכם בין התביעה לנאשם, שיסודו **בוויתור הדדי בין שני הצדדים. התביעה מוותרת ויתור מסוים על טענותיה בדבר עובדות ואישומים מחמירים יותר תמורת הודיית הנאשם באחריותו, ולעיתים גם הסכמתו לענישה בהיקף מסוים, שיש בה הקלה עמו; הנאשם, מצידו, מוותר** על זכותו לנהל משפט שבו נטל ההוכחה מוטל על התביעה, ומודה באחריותו באישומים קלים מאלה שהתביעה התכוונה להאשימו בהם בתחילה. **הענישה - בין אם מוסכמת היא ובין אם לאו - מושפעת מהנמכת רף האחריות הפלילית המיוחסת לנאשם**."

52. אף טענת העותרת כי יש להורות על ביטול ההסדר מהנימוק שהעבירה המיוחסת בו לח"כ כץ היא עבירה ש"אין עמה קלון", דינה להידחות לעמדת המשיבים.

עבירה זו נכללה בכתב האישום המתוקן בשים לב למיקודו בהפרת חובת הגילוי אגב קידום הליך חקיקה לתועלת הציבור, חלף מיקוד הדברים קודם לכן בפעולה בניגוד עניינים. על רקע זה, עבירת קשירת הקשר להשיג מטרה כשרה באמצעים אסורים נמצאה על-ידי גורמי התביעה מתאימה יותר מביצוע "מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור" לכתב האישום המתוקן. העותרת ודאי אינה סבורה כי יש לקבוע בכתב האישום המתוקן עבירה שלא על-פי התאמתה לענין ובלבד שתהיה זו עבירה שיש עמה קלון.

לענין זה ראו הפסיקה לפיה אין בית המשפט הנכבד מתערב בקביעת סעיף האישום. ראו למשל פסק הדין בבג"ץ 8265/11 **רפאל אסידו נ' היועץ המשפטי לממשלה** (19.1.2012):

> "הלכות אלה באשר להתערבותו של בית המשפט בשיקול דעת רשויות התביעה בהחלטתן האם להעמיד לדין אם לאו, **יפות גם להחלטות באשר לאלו אישומים ייכללו בכתב האישום**. כך כתבה בהקשר זה השופטת א' פרוקצ'יה בעניין פלוניית:

"שיקולים הקשורים בדיות ראיות המעמידות סיכוי סביר להרשעה, ישימים לא רק לשאלה האם להעמיד לדין, אלא **גם לשאלה במה להעמיד לדין**, והאם ראוי להגיע להסדר טיעון, בהתחשב בעוצמת הסיכוי להרשעה, ובשיקולים שבאינטרס הציבור. **המבחנים החלים על הביקורת השיפוטית על החלטות יועץ בענין העמדה לדין, ישימים במידה דומה גם על עניינים הנוגעים למהות האישומים שהוחלט לכלול בכתב האישום...**" (בעמוד 151).

כן ראו פסק הדין בבג"ץ 350/88 **אבו נעים נ' היועץ המשפטי לממשלה** (3.7.88) בו לא התערב בית המשפט הנכבד בהחלטת היועץ להגיש כתב אישום בעבירת הריגה ולא רצח בקובעו כי:

"הכלל הוא שמי שמופקד על קביעת סעיף האישום המתאים במקרה פלוני הוא היועץ המשפטי לממשלה ונציגו, ואין מקום להתערבותנו בנסיבות המקרה הנוכחי ובהעדר הוכחה על חוסר תום לב מצדו, ממש כשם שלא היה מקום להתערבותנו לו החליט היועץ המשפטי לממשלה להגיש נגד הנאשם כתב אישום מחמיר יותר."

53. מעבר לדרוש נזכיר, כי סוגיית הקלון היא סוגיה נפרדת מהסדר הטיעון, ולכן אין מקום לכרוך בין הדברים כפי שמבקשת העותרת לעשות בעתירתה המופנית נגד הסדר הטיעון. כך היטיב לתאר את הדברים כבוד השופט א' לוי בפסקה 35 לחוות דעתו בענין **קצב:**

"שאלת הקלון לא ראוי כי תשמש נושא למשא-ומתן בין התביעה לבין הנאשם. היא לא תוכל להיות חלק מהסדר טיעון, כשם שאין להלום אפשרות כי תובע יסכים להגביל בכל דרך אחרת את שיקול-דעתו באשר לה, בתמורה לוויתור כזה או אחר מצד הנאשם. קביעה זו שואבת מן ההבדל המהותי שבין מושג הקלון לבין יסודותיו של ההליך הפלילי, והכוונה היא להרשעה ולענישה שבעקבותיה. אותם יסודות מבוססים על רציונלים שונים בתכלית מזה של הקלון, ומצויים על כן במישורים נפרדים במובהק."

ולבסוף נציין, כי בדומה לעותרת, אף עמדת המאשימה היא כי בנסיבות הענין אין בעבירה קלון, אולם בצד זאת נזכיר כי ההכרעה בסוגיית הקלון בעקבות הרשעה בפלילים, נתונה לערכאה הדיונית הדנה בהליך הפלילי בעניינו של אותו הנאשם, ותבחן את נסיבות הענין הקונקרטיות. ראו פסק דינו של כבוד השופט א' לוי בפסקה 46 לחוות דעתו בענין **קצב**, מהם עולה כי ההכרעה בשאלת הקלון היא חיצונית להסדר הטיעון ונתונה להכרעת בית המשפט הפלילי הדן בתיק:

"כמוסבר, תכליתה של ההכרעה בשאלת הקלון היא בדיקת כשירותו המוסרית של אדם למלא תפקידים בעלי השלכות ציבוריות. היא נועדה לאפשר את ניפויו של זה אשר נמצא לוקה מבחינה ערכית מבין המועמדים לאותם תפקידים, וזאת כדי שתפקידים אלה ימולאו כראוי וכדי להבטיח את האמון במערכת הציבורית ובשלטון החוק. **אמת, הפקדתה של סמכות ההכרעה בשאלת הקלון בידיו של בית-המשפט שישב לדין, כנראה מתוך הנחה כי הוא מכיר טוב יותר את מכלול הנסיבות הרלוונטיות, היא ביטוי לזיקה שבין הכרעה זו לבין ההליך הפלילי.** יתרה מכך, הפגם המוסרי אחריו מבקשת אותה בחינה לתור לא **נולד אלא מתוך הרשעה פלילית.**"

54. **אשר לבקשה לצו ביניים יטענו המשיבים, כי שעה שדין העתירה להידחות בהעדר עילה, ממילא אין מקום למתן צו ביניים כמבוקש.** זאת, נוכח כל אשר יפורט להלן, המשליך על סיכויי העתירה, ובפרט נוכח הצמצום בהתערבות בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה בניהול ההליך הפלילי, ובכלל זה החלטותיו לענין הסדרי טיעון.

בצד זאת, יבקשו המשיבים כי ככל שבית המשפט הנכבד לא יורה על דחיית העתירה על הסף ללא דיון, ייקבע הדיון בעתירה דנן בהקדם האפשרי לפי יומנו של בית המשפט הנכבד, ובמידת האפשר לפני יום ה-27.12.21, מועד הדיון הקבוע לפני בית משפט השלום בראשון לציון. זאת בשים לב למהות התיק, וכן לכך שרצוי לקיים את הדיון טרם חילופי היועץ המשפטי לממשלה בסוף ינואר 2021, שכן ככל שיהא צורך בהגשת הודעות ותגובות נוספות בהליך בעקבות דיון בית המשפט בעתירה, יידרש היועץ הבא ללימוד התיק מראשיתו והדבר עלול לגרום לעיכוב משמעותי בניהול ההליך הפלילי וכן בהליך זה.

<u>סיכום</u>

55. על יסוד כלל המפורט לעיל, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות על דחיית העתירה על הסף ולחלופין לגופה, מחמת העדר עילה, תוך חיוב העותרת בהוצאות משפט כדין.

ככל שלא תידחה העתירה על הסף בלא דיון, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע את הדיון בעתירה בהקדם האפשרי לפי יומנו, ובמידת האפשר לפני יום ה-27.12.21, מועד הדיון הקבוע לפני בית משפט השלום בראשון לציון.

היום, טו' בטבת התשפ"ב, 19 בדצמבר 2021.

שוש שמואלי	רנאד עיד
סגנית מנהל מחלקת הבג"צים	סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה	בפרקליטות המדינה